Cat. Choix. Vol. VI, no 5954.

ابو معشر جعفر بن محمد بن عمر البلخي

ABŪ MAʿSHAR Jaʿfar ibn Muḥammad ibn ʿUmar al-Balkhī *known as* ALBUMASAR

Abū Maʿshar (787–886) was the most important and prolific writer on astrology of the Middle Ages. He was a contemporary of the famous philosopher al-Kindī and quarrelled with him. According to Ibn Nadīm, Abū Maʿshar lived by the Khorasan gate in Baghdad and studied the Traditions (*ḥadīth*) of the Prophet and his companions before turning to astrology at the age of 47. Drawing on an extraordinary range of sources, Abū Maʿshar created a synthesis of astrological learning that was fundamental to the development of the science in the Islamic world. He was 'the teacher of the people of Islam concerning the influences of the stars', according to Ibn al-Qifṭī in his biographical dictionary, *Ta'rīkh al-ḥukamā'*. In Europe, Albumasar left a profound impression. His *Kitāb al-Mudkhal al-kabīr* ('Great Introduction'), as translated to Latin by Johannes Hispalensis and again more concisely by Hermann of Carinthia, was the most popular astrological text in the West.

7 ALBUMASAR. Introductorium in astronomiam ... octo continens libros partiales. [colophon:] Venice, Jacobius Pentius de Leucho for Melchior Sessa, 1506.

8vo, with fine woodcut vignette on title of a black-faced astronomer in a landscape reading the stars with an astrolabe and dividers, 43 small woodcut emblems of the planets and signs of the zodiac in text, 3 astronomical diagrams in text, numerous fine woodcut initals, printer's device at colophon; without the final blank; modern vellum.

'The Great Introduction', *Kitāb al-Mudkhal al-kabīr*, the most important work of the Arabic astrologer most frequently quoted in the West. It contains an astrological theory of the tides (Abū Maʿshar's justification of astrology resting on the manifest influence of the moon in this connection) which was the principal source of the Middle Ages for speculation on the subject (see Duhem, *Le système du monde*, II, pp. 369–386). This is the concise translation of Hermann of Carinthia, made in 1140 and first printed by Ratdolt in Augsburg in 1489. The title vignette in this edition is one of the best known Renaissance representations of an astronomer.

On Hermann, see: Charles Burnett, 'Arabic into Latin in twelfth-century Spain: the works of Hermann of Carinthia' in *Mittellateinisches Jahrbuch*, 1978, pp. 100–34.

Adams A566; Carmody p. 90; IA 102.833; Lalande p. 32; Essling 525; Sander 214: three locations are recorded in NUC, Columbia University, New York, and the Universities of Michigan and Minnesota.

Introductorium in astronomiam Albumasaris abalachi octo conti nens libros partiales.

Incipit liber introductorius in astronomiam Albumasaris abalachi.

Pudiãnos artiuꝫ principijs que ars extrinseca prescri-
bi solet librorum in initijs: non scripto vllo au-
tentico q̄ ego mea lingua inuenerim: sed do-
ctorum tantum sua cuiusqꝫ sententia paratur.
Apud arabes contra duorum siquidē primuꝫ
nec aduertisse videntur vnq̄: tametsi particu-
lariter vnq̄ ac sparsim assumant: nostro ta-
men iudicio non parum necessariuꝫ. Secūdm
vo Cōmerticium quideꝫ illis nec scripto di-
gnum visum est tanq̄ egregium aliquod in-
uente scripture cōmendarunt. Ab hoc igitur
scdo genere huius operis auctor incipiēs: septem inquit sunt omnis tracta-
tus in initijs auctoris intentio: operis vtilitas: nomen auctoris: nomē libri:
locus in ordine disciplinū: species inter theoricam ⁊ practicam: partitiones
libri. Que apud nos qnqꝫ partito sufficiēs operis videlicet titulo: auctoris
intētione finali causa: materia tractādi: ⁊ ordine que oēs fere tam tractatus
q̄ materie omnis exordio ⁊ necessaria ⁊ sufficere vidētur: suam tamē singu-
lis reddit causam. Que cum ego ꝓlixitatis exosus ⁊ quasi minus cōtinen-
tia: cum ⁊ hunc morē latinis cognoscerem preterire volens animo ipso po-
tius tractatu exordiri pararem. Tu mihi studiorum oīum specialis atqꝫ inse-
parabilis comes: rerūqꝫ ⁊ actuum per oīa consors vnice missi memores ob-
uiasti dicens. Quanq̄ equidem nec tibi pro amore tuo mi Hermāne nec vl-
li consulto aliene lingue interpreti in rerum translationibus abiecta sententia
quādam nullatenus aduertēduꝫ sit: ita tn̄ alienum iter sequendum videtur ne
precuras. Pristior nō qui libruꝫ hūc in arabica lingua legerit si in latina nō
ab exordio suo qua primum legētis intuitus incidit inceptuꝫ videat nō in-
dustriam sed ignorātiam putans: ⁊ operis forsitan integritatē detrimenti: ⁊
nos decurie digressionis arguat. Parui quidem est ipm etiam laborē tuo po
tissimum instinctu aggressus sim: vt si quid ex hoc nostro studio latine copie
adijciatur: nō mihi maius q̄ tibi merita repēdatur. Cuꝫ tu quidē ⁊ laboris
causa ⁊ operis iudex ⁊ vtriusqꝫ testis certissimus existas: expertus quippe
nihilominus: q̄ graue sit ex tam fluxo loquēdi genere qd apud arabes est:
latine modi cōgruum aliquid cōmutari: atqꝫ in his maxime que tam artaꝫ
rerum imitationem postulant. His habitis ne longius differatur ab ipsius
verbis tractatus initium sumamus. Intentionis inquit expositio rei sum-
mam breuiter ⁊ absolute proponens: discentis animū attentum parat ⁊ do
cilem. Utilitatis promissio laborem alleuans interdum animi quendā affe
ctum adaptat. Auctoris nomen duabus de causis necessarium est. Tum vt
opus autenticum reddat. Tum ne alij dum vagum ⁊ incerti sit nominis in
incerto ascriptū iniustam parat gloriā. Libri nomen intentionis testimonio

accedit. Locus in ordine discendi animū discentis: quo lecto quid legenduz sit instituens ad disciplinarum intellectum non inconsulte dirigit. Scientie genus partici omniumqꝫ numerus: ꝛ ex ipso attentum iter reddit ꝛ docilez. Quoniaz ergo inter oēs huius artis scriptores nullus actenus inuentus est qui vel cōtradicentibus responderet: vel approbātibus argumentuz daret: adhuc necnullus qui plenarie scriberet artem. Nostra quidem in hoc opere intentio ꝛ illis resistere ꝛ his firmamentum dare ꝛ integraz diuino auxilio artem tradere. Unde non hanc vtilitatem consequi manifestū sit: ne qui deinceps operam huic artificio dederint: quia diuersa ex diuersis operibus amminicula necessaria sint vel desistant vel deficiant. Quoniam igitur opus certis: ꝛ auctoris ꝛ libri nominibus confirmare necessarium duximus hunc titulum prescribentes dicimus. Introductoriū in astrologiā Albumasar abalachi. Qua de causa ꝛ post astronomiā in astrologiā primo loco legendus sit in theoricam. s. huius artis partem principaliter atqꝫ generaliter: editus octo partitionū numero descriptus: quaqꝫ suis differentijs subdiuisa. Partitiōis prime capitula quinqꝫ. Primū de inuentione astrologie. Secunduz de siderum motus effectu. Tertium de effectus qualitate. Quartū de confirmatione astrologie. Quintum de vtilitate astrologie. Capitulū primum.

Rimum itaqꝫ: que causa: qua ratione hoīem in terra positum ad celestis ꝯsilia decreta scrutanda primū excitauerit: deinde prouexerit exponendū videretur. Nec enim motu quoqꝫ improuiso aut repentina quorūlibet impulsione tantū iter arreptū: nec sine summo studiorū impendio transcursum videtur. Partimur igitur omne siderum stellarumqꝫ scientiā gemina specie in motū celestium ac motuū effectus. Prima quidē species mathematica vniuersalis sapientia vocatur. Integraz etenim perfectamqꝫ tradit scientiā quantitatis ꝛ habitudinis circuloꝝ motuumqꝫ celestiū in se eiusqꝫ primū: deinde ad alios tamen vsqꝫ ad terre globum. Terre siquidē corpus rotūdum globosum: circulus supremus diuina virtute perpetuo ambiens ceteros infra ꝯtentos suis cuz speris die noctuqꝫ ab oriente per occidentem integro circuitu ꝯuertit. Unde ☉ per diuersas terrarum partes diuersis nationibus nunc eleuari simulqꝫ occidere: alijs nunc ꝯuerso sicqꝫ alijs diem alijs interim noctem esse necesse est. Circuloꝝ etenim inter supremū ꝛ terrā motus alijs cum summo: alijs ꝯtra. Stellaris vō motus omne genus fere contra. Supernoꝝ vō motuum quantitatis ꝛ qualitatis pars humanis sensibus patuit. Unde oēs scientie primordium partē rationi tribus ex locis cōputo proportione ꝛ mensura: argumentū necesse materia infert vbi qui huic sapientie non ꝯcedant: ꝛ sensu debiles: ꝛ rōnis alienos esse: ꝯsequens fit. ¶ Hanc igit vniuersalē sapientiā Ptholomeus post hamum quēdaz tradit in libro suo almagesti postqꝫ ꝛ ego ait Albumasar in talibus nostris maioribus in fine richene elchebir celestiū discursus persecutus sum: nos quoqꝫ. Secunda vō naturalis in suo quidē genere non minus vniuersalis stellarum corpoꝝ naturas ꝛ proprietates in se primo tunc

accidentium inferioris mundi ducatum partim crebris quibusdã experimẽtis partiz naturali speculatione quã dũ insequit. Ex eo siquidez qui varios stellarũ discursus diuerse elemento℞ in rebus elemẽtatis alternatiões solito certaq lege ꝯsequunt. Id non sine aliqđ naturali illa℞ in his motu fieri necessariũ videt argumẽtũ. Est igit huius sciẽtie pars que per se ꝯstãs partẽ minus manifestã ratio nature quodaz ductu ꝯsequit: vt qui huic scientie ꝯdicant: nec multe eos in his experiẽtie ⁊ rerũ nec parũ ꝯscius esse cõstet.

¶ Partis igit manifeste luminã principaliter vbi oĩum celestiuz notabiliora sunt certa gerunt signa: ac pmo loco ☉: nemo siquidẽ ignorat anni tẽporũ legitimos successus elemẽta mũdi vsitatis alterationib⁹ afficiẽtes ordinatos ☉ per circuli quadrãtes itus atq reditus cõsequi. Deinde per singulos etiã dies atq horas non nihil noui varijq motus in rerũ accidẽtibus ☉ sequi videmus. Quib⁹ siquidẽ orītur assentit: descẽdit occidit: aĩantibus: graminib⁹ metallis per singulos motus aerẽ terrã aquã: ipsorũq naturas ⁊ stat⁹: frigore calore siccitate humore inter generationis ⁊ corruptionis: augmẽti decremẽtiq alternationes alterat. ¶ Usq adeo quidẽ motus etiã tam hoĩum q̃ cetero℞ aĩaliũ primuz ☉ iter sequant. ☉ siquidẽ oriente surgere: ⁊ progrediunt ascendente cursu addunt: descẽdente minuũt: occidente reuertunt. Ac tãq motus absente duce quiescũt: ad exitũ illius iterũ exituri. In graminibus quoq ☉ virt⁹ manifesta quo℞ generationes incrementa maturitas ☉ maxime cõmitant apparet in quibusdã manifestius: vt in obsequio ⁊ elmofar herba q̃ arabes herba thelancianila latini necesse apiũ vocãt. nã nec metalle naturã hãc euadunt. Quedã enim absentia ☉ coagulant. quedã radijs ꝯfortant cuius virtus manifesta in eliodropia gẽma necnõ quibusdam. v. nominibus ac margaritis. In his igitur huiusmodi vis ⁊ effectus solaris manifestius.

¶ Post solez ☽ re℞ testimonio accedit. Nonnullis enim vel de vulgo haut dubium est lunares accessus ad ☉ ⁊ recessus ortus. s. ⁊ occasus: incrementa ☽ ⁊ decrementa aurarũ mariũ in aĩalibus ⁊ graminibus ⁊ metallis qualitatum ⁊ quãtitatum motus comitari in mẽstruis aĩalis subest humo℞ incremẽtis ⁊ decrementis marisq quottidianis: seu per

septimanas lunationis accessibus ꝛ recessibus. Nōnulli etiam numerosis obtinent experimentis ex diuersis ☽ mansionib⁹ diuersa tēpoꝛa variis qualitatibus affici: vt ex hac veteroꝝ ex illa nubiū ex alia pluuiarum atq͂ id genus. ¶ Post ☉ ꝛ ☽ stellaruꝫ oīum tunc quidā affectus certi sunt. preter q͂ꝺ vulgo nō adeo sunt vbi luminū vt⁹ approbati: nequaq͂ tñ vel vulgo ignotum est qualitates tempoꝝ inter augmēta ꝛ decremēta stellarū quadā in ☉ ꝛ ☽ participatione alterari: quoꝝ motuum nisi hec participatio causa existeret: nec estas estate calidioꝛ nunq͂ fieret: nec hyems hyeme frigidioꝛ. Certum igitur est quibusq͂ nationibus per oīa climata reruꝫ generationes ꝛ coꝛruptiones tempoꝝ alterationibus moueri. Alterationū autē huiusmodi causam existere ☉ ꝛ ☽ stellarūq͂ aminicula. Primo quidē antecessoꝝ longeue vite vigilisq͂ indaginis experimētis vsq͂ ad posteroꝝ memoꝛiā reseruatis. Secūdo ex eis que cōstabat ad ea que minus paterent cognata reruꝫ collatione ingenium ꝓuehente. Cum itaq͂ rōnem quidē ingeniuꝫ ꝓmptius cōcedat: experimentoꝝ etiā causas in rerum indagine non ineptas esse astruendum videt. Habet enim omne artificiū in suo genere de translactis ad ea que sequunt experimentoꝝ fidem. Sic equideꝫ agricola: sic pastoꝛ: sic naute suo quolibet officio ex quarundā stellarum locis hoꝛas cōmodas vel incōmodas. Agricola quidē sementi ꝛ insitionibus pastoꝛ cōmiscendis gregum armentoꝛūq͂ sexibus: ad ꝯceptus stabiles atq͂ partus sanos. Nauta nihilominus ventos amicos atq͂ inimicos preteritoꝝ experimentis ꝓuidet: quibus omnibus stabilis ꝛ seriose indaginis per elementoꝛum motus tempoꝛum alterationes ☉ ꝛ ☽ atq͂ stellarum cursus experimenta fidem faciunt. In insitione siquidem ex hoꝛa tempoꝛumq͂ insitionis p̄renoscit agricola inter arboꝛum genera: has incremento addere: illas fructus accellerare: alias fructibus indulgere: alias aliter atq͂ aliter. A quo si tanq͂ argumenti locuꝫ exquiramus experimentoꝛum vsum nihil ambiens p̄retendit. Hanc secus obstetricum vaticiniis: quibus experimenta fidem gerunt. Presciunt siquideꝫ experto pꝛimum vtrum ne grauida sit. Secundo sexum discernunt: deinde ꝛ ex pmogenitis quos partus virginales vocant. Utruꝫ ne amplius ea mater paritura sit p̄reuidentes ipsos etiam partus futuros p̄renumerant. Habita nāq͂ suspitione p̄regnantis cum id experimento discernendam fuerit mammillarum capitella notant. Que si suffusa ꝛ amplexata videntur: ipsamq͂ coloꝛe variato: oculis pꝛofundis: acie oculoꝛum acuta: albugine plena atq͂ turgida: grauidam esse ratam habent. Ad sextum discernenduꝫ. Utrum p̄regnantis tractant quem si plenum rotundū abilem duruꝫ senserint: ipsumq͂ coloꝛe mundo masculū p̄redicant: oblonguꝫ laxum ineptuꝫ ipsamq͂ coloꝛe maculato feminā testātibus māmillarum capitellis in masculo ad rubium in femina ad fuscum coloꝛem ꝯtrahentibus. Alio quoq͂ modo accepta eniꝫ inter digitos lac p̄regnantis si spissum viscosumq͂ sentitur masculi signum rarum ꝛ liquidum femine. Item alio: lac nāq͂ p̄regnantis speculo ferreo superfusum: sicq͂ ad radios ☉ equabiliter locatum. Si per hoꝛam confluit in similitudinem vnionis masculum fert: diffluens ꝛ expansum feminam. Pa

riente vero q primum proles supra terram decidit ad caput infantis respiciunt: q si pilorum congeriem quasi cirritim videant masculum deinde pariturum presciunt. Sicq geminis cirris gemellos. Nam et domini fortune prospere signum apud illas: quotiens cum folliculo sano partus egreditur deinde future generationis numerum metientes folliculum infantis primo geniti vulue matris inherentem anteq soluatur pertractant: in quo quot tanq nodos seu quasi calculos inueniut: tot partus futuros numerat: quibus non inuentis nihil deinde parituram prenoscunt: nihil in hor aliquid dubitantes nisi forte prius aborsu confusa fuerit. Ad hunc itaq modum cu vulgaribus ingenijs experimentorum vsus tante sit auctoritatis: tuz apud medicos etiam experimentorum certitudine firma cure sue prouidentia est. prouident hi quibus firmior eius artis experientia est inter naturalia et circa naturam: per anni tempora: terrarum climata: quoddam humorum genus in corporibus humanis. Ceteris autem cui cetero parti vsq ad quantum preualeat: deinde quid cui salubre quid noxium ipsius etiam incommoditatis corporee augmenta detrimenta statum alterationes: iuxta quod cuiusq naturam eorum que nature contraria sunt passiuam vident non naturalium inter vtruq genus mediante collatione: certis terminis metiunt. Id autem est per ipsas alterationes elementoruz motus: alterationum motusq causas vires stellarum: non motuum experto memorantes vim ☉ calorem: vim ☽ humorez: motus vtrorumq stellarum et sideruz cum his permixtionem. Hoc ergo artificioruz genus quanto vulgaribus dignius: tato huic nostro ppinquius. Est aut medicine in parte dignior officium. Primo corporum materias elementorum scz naturas subtiliter perspicere: deinde in corporibus seruata proportionabilitate comiscere: co mixtionuz demuz ex naturali necessitatis accessu atq recessu accidetiuz motus tractare. ¶ Officium aute astrologie in parte secudaria ex motu stellar elementor motus tepor umq alterationes atq tum mundi ipsius tum partium eius: hic generaliter: hic specialiter metiri accidentium motus. Ut igitur medicus sensibilibus primu experimentis instructus: deinde ad nature pprietates puectus specier hanc calida hanc frigida siccamqz vel humida morbor huic vel illi ratum habet acco moda: sic astrologus ex sensibili quadam experimentor institutione ad naturales celestiu corporu prouectus. Solem calidam: luna humida: sicqz stellarum et siderum cuiusqz vim et natura effectuum ratione certam habet. Itaqz vulgaria quidem artificia particularia. Medicina vo et astrologia magis vniuersalis videretur. eo q sui queqz generis integritatem amplectitur: nisi q astrologia tanto altiore quato materie dignioris est estimamus. Medicina siquidem in elementor naturis et in alterationibus corporuqz ex eius compositione statu et accidentibus exercitat: astrologia vo in celestium corpor motu et naturis atqz per mundum inferiore effectibus tota consumit. Medicus quidem elementor alterationibus operam dat. Astrologus stellarum motus sequit elementarie ad alterationis causas. Sic igit et omnibus artificijs siderum stellaru scietia quantu celestia terre-

nis prestant ⁊ genere nobilior ⁊ dignitate celsior inuenit. Que cum ita sint quid terreat sapientem vel stellarum motus sectari vel motuuȝ effectus spe cülari vbi cum antecessorum crebris experimentis philosophorum acutis asser tionibus stellarum motus iuxta naturas earundem mundi accidentia con sequi ratum habeat. Quando ex celestium consilijs rerum generationes si ue corruptiones imminere videat tanq̄ aliqua reuerentia retenta vel crede re non audeat q̄ certum habet vel enunciare vel palam monstrare potest. Queadmodū enim elementorum motus temporūq̄ alterationes atq̄ gene ralia mundi accidentia. celeste ꝯsilium palam sequunt. Sic singulos etiam quorumlibet indiuiduorum per omnē mundū inter generationes ⁊ corru ptiones augmēta ⁊ detrimēta omniūq̄ alterationū motus ex eadem ori gine ordinari familiaris totius ad partes cognationis ratio hȝ. Que oīa experimentorum primum fundamento posito: cognata collatrix studiosa in dago tandem consecuta est: vt si quando vel his intercitat error: nō artis in tegritas: sed artificis ignorantia potius seu negligentia arguatur. ¶ Restat enim artis professor quotiens artificiū susceperit vt stellarū siderumq̄ mo tibus locis per gradus ⁊ puncta naturis etiaȝ ⁊ affectionibus omnino in structus accedat: nihil intermittens de rerum naturis qualitatibus ordini bus habitu locis tēporibus: aptitudine stellarū habitudini apportionata. Quibus siquidem defuerit imperfectū aliqua in parte labi nihil miruȝ est. Hic igit error vnde caueri possit insinuemus. Uidetur enim duabus de cau sis principaliter incidere: tum ex parua cognitione rerum habitudinis in qui bus iudicandum est quid rerum an siderum ascribatur. Cum ex minus sa na celestis consilij conceptione: vnde plerūq̄ permixtio confusioq̄ ducatuȝ accidit ne leuiter elegi possit quem pre ceteris sequamur. Que cum ita sint nec in hoc nec in alijs artificijs que ad prouidentiam pertinent qui omnia consequi non potest pars quam obtinuerit relinquenda est. Modice nāq̄ scientie non modica plerūq̄ fruges est maxime in euentuū prouidētia. Ui demus auteȝ ⁊ medicos ⁊ alios id genus in suo quosq̄ artificio nōnunq̄ decipi. Nec tamen ideo vel opem ipsorum recusari vel artem displicere: q̄q̄ aliorum artificum error quā astrologi in curia ad perniciē pcliuior. Medi ci siquidem fallacia mortis sepe causa fit: subauđ naute interius astrologi er rorem ad maximum sepe in scientia reprehensio consequitur. Cum igitur ex artis huius ⁊ veritate maius commodum ⁊ fallacia minus incommo dum sequatur. Nec displicere cuiq̄ artem conuenit: ⁊ professoribus sum mopere studendū ne ob culpam cuiusq̄ ars innocens infesta reddat.

¶ De siderum motus effectu. Capitulum. 2.

Nunc astrorum effectus speculari conuenit premisso qđ in omni tractatu fieri debet vt inter initia disponatur id de quo agat. Sequimur a primordio tractatus stellarum ducatus per mundū inferiorē ad omnē rerum generationeȝ ⁊ corruptionē succedit speculatio sideree nature omnisq̄ ha bitus ⁊ affectionis. Cohercemur aūt quatuor terminis om-

nium rerum scientiam circunstantibus. Primus quidem quo queritur inuentum ne est q tractat nec ne. Secundus quid. Tertius quale sit. Quartus quare. Omnis ergo inuētionis origo prima sensuū est: monuit enim sensus opinionē. Unde ad rōnem intellectu dicto fit ascēsus. Est ergo vt docuimus inuētionis astrologie prima causa visus. secunda ratio cōsecuta est vt hinc etiā ad alium quēdam celestis secreti intellectuz artis perfectio conscendat.
¶ Omnis vo phie superneqꝫ indaginis auctoritate et rōne constat substātiam stellarium corpoꝝ nec ex aliquo elementoꝝ huius mundi effectā nec ex pluribus vel oībus cōgestam. Si enim ex his elementis esset eaz elemētarie prolis necessitates ꝯsequerent: generatio corruptio augmētatio diminutio resolutio ceterēqꝫ id generis alterationis: que cum illic aliena sint taz circuloꝝ celestium q stellariū corpoꝝ substantiā ex quinta quadā alia natura ꝯsistere ratio ꝯcludit. ¶ Qualitas autem eoruz corpoꝝ in forma est. Sunt enim corpora sperica perlucida naturali motu degentia. Quoꝝ motuum eam necessariā intelligimus causam vt superioris essentie motus inferiores naturas agēdo misceret. Que cōmixtio ad omnē generationē necessaria erat. vnde phs tandem intellexit inferiorē mundū superiori necessitate quadam ligatū qui naturali quodā motu voluit: habēteȝ hunc traheret. Superior etenim mundus inferiorē perpetuo ambiens cum sibi alligatum trahat motus mūdi materias agitans actus et passiones miscet generationum omnium causas. ¶ Motus autem celestibus non nisi circularis aptus erat. Nec enim perfectus est nisi circularis qui cum causa principio quā fine careat: nescio qua parte quietē admittat: aliis nāqꝫ motibus cum sic principiuz et finē habent quo cum ꝑueniant sistere necesse sit. ¶ Inferioris autem mundi corpoꝝ duo sunt motus alter rectus finem habens quo cum perducant sistant vt ignis et aeris sursum terre et aque deorsum. Alter vo circularis qui resolutiōes atqꝫ alterationes ex alteris in altera rursusqꝫ ex illis in hoc circumagant. Hunc itaqꝫ motum ambientes mundi motus trahens in reruz generationes et corruptiones agit. Sunt enim generationes in elementis. i. potentialiter potentia resolutio vo ex alteris in altera genituram actu instaurat. verbi gratia. In ligno fumus potentia quem ignis in lignum agens actu ipso generat. aut secus generatio quidem et corruptio in elementis potentia quas motus siderum elementa alterando in inuicem resoluens in rem ipsam producit. Omniū autem huius mundi corporum alterius in alteꝝ actus bipartitus reperit: aut amboꝝ contactu: aut inter vtrūqꝫ mediante aliquo. Cōtactu quidē vt ignis in materia exustionem: facit mediāte vo alio tripartitus. Primus arbitrio vt cum mouet alterum ab altero per mediū vtrūqꝫ extremoꝝ simul contingens: aut inter vtrūqꝫ intercedēs. Secūdus natura: vt cum ignis aquā mediante calore calidam reddit. Tertius intrinseca ꝓprietate quadam: vt. s. lapis magnes ferrum trahit per mediū aeris interuallū: eo q lapides id agendi virtus inest et ferri natura eius actionis passiua qd nihilominus fit vel alio corpore interposito vt lamina cuprea atqꝫ id genus: sed et contactu accidit q dum la-

Alligata

p Herbert

pis ferrum trahit et materiam aliam plerumque ferro coherentem trahit: hicque modus alterum in alterum nature proprietate quadam agendi in multis tam herbis quam lapidibus inuenit vt colofonium ignis oleum .i. ebntorum olite nouit. Hoc igit modo celestis essentia in inferioris mundi naturam agere omnino videt. Quonia et illius nature nec huiusmodi virtus inest et huius natura eiusmodi virtutis receptiua ex quo actu et passione mundi natura permixtio fit generationum omnium mater. Cum igit astra generationis rerum causa sint: ea generationis eiusdem ducatum obtinere consequens est. Sunt vero nonnulli qui quod ab alio quodque propter aliud sit idem putant nec quicquam ab alio per distantiam interuallum fieri posse autumant esse quos sunt huiusmodi motuum tres diuersitates. Primum quod facit: secundum quod faciente fit: tertium quod ex aliquo consequit. Facere vero duobus modis arbitrio et natura: arbitrio vt ire stare sedere. Natura vt ignem urere. Fieri quoque similiter arbitrio item et necessitate: arbitrio vt litteram scribere. Necessitate vt materiam igne aduri: quod vero propter aliud fit ab his diuersum. Nec enim faciente alio fit: sed alio precedente nec quadam cognatrice consequit verecundia ruborem: timorem pallor. Musica modulamina animi corporisque motus consoni: ad hunc ergo modum celestia corpora cum super hunc mundum motu naturali ferunt consequunt alligati sibi inferioris mundi elementorum motus naturales: generationes rerum et corruptiones producentes: exempli gratia. Sole primi circuli quadrantem peragrante elementa calidis et humidis qualitatibus temperari videmus. Sicque terram et arbores herbis et foliis vestiri: floribus adornari: rerumque aliarum corruptiones aliarum generationes atque ad hunc modum: non ex solis aliqua deliberatione: sed diuinitus iniuncto officio eundi per circulum rerumque natura eiusmodi motibus adapta est. Postremo philosophi sermonem subiungimus: quonia circulus mouet causam mouentem habere necesse est: quam nisi intelligamus ad infinita deducemur: circuli vero motus infinitus quapropter virtutem mouentem infinitam esse cumque infinitam et incorpoream. Sic igit causam omnis alterationis et corruptionis extraneam esse consequens est.

¶ De effectuum qualitate. Cap. 3.

Quatuor sunt genera extra que nulla inferioris mundi rerum species quibus expositis facile pateat quod siderum vires de huius mundi accidentibus elegerint. Sunt autem hec: forma: materia: compositio: compositum. ¶ Utemur igit loquendi apud philosophos visitato modo quo formam humanam dicunt eam qua omne huius speciei indiuiduum hoc dicit equina equus. Materia vero seu natura quaterna: terra: aqua: aer: ignis. Compositio autem elementorum in corporibus armonia. Compositum vero quod huiusmodi compositione effugit qualia sunt omnia animantium germinum metallorumque corpora. In omnibus igit corporibus his que sentimus quatuor hec genera inueniunt. primum quod compositum est. secundum compositio. tertium natura. quartum species: his ita compositis cum philosophi sermonem subiungimus: omnis geniti genitricem eam antiquiorem esse. genitumque ad esse deprehensionem ducere.

verbi gratia. Sustento sustinēs antiquius vt terra terrenis corporib⁹. Sic ergo cōpositis tūc materie antiquiores sint. Erūt quidē genera ꝛ spēs animaliū germinū metallorū in natura potētia: actu vō tandē vt cōpositio successit. Nec vō cōpositio nisi cōponente aliquo cūq₃ modo veniat ne cōpositū sui cōponens aut sibi materia sit que cum ita sint est habere genitorē: omne genitū omneq₃ cōpositū cōpositorē discernentē inter genera ꝛ spēs oium. Hinc ergo cōstat opificē genitorē ꝛ diuersitatis: deinde sideris motibus nature ducatū cōmendasse. Celestis siquidē motus vtutem cōpositionis huiusmodi atq₃ differre causam esse ex antedictis collectū est: solo ꝙ in cōpositione indiuiduaꝝ atq₃ differētijs specierū ꝑpotēte vtpote aie corporisq₃ specialiter armonia ꝯciliante. Cū igit omne cōpositū ex forma ꝛ materia ꝯstat. Forma tn̄ prior quasi cōpositis adaptā sibi materiā exquirit: vnde in phia forma quidē artifici: materia vō instrīs cōparat. Ut enim diuersi artifices suis quiq₃ instrīs operant nihil alienis egentes. Opus autē non instrīs sed artifici ascribit sic diuerse forme nec hoc belua: auis ꝙ enim de natura homini aptū alienū est belue. Sicq₃ aliud belue aliud aui. Assumit enim humana forma de naturis calidū humidū sicq₃ de ceteris ꝙ subtilius aptumq₃ recipiēde aie rōnali motibusq₃ erecte stādi sedēdi atq₃ id genus. Forma vō calidum siccum vnguibus dētibus barbatibus atq₃ asperitati aptū: bestie forma frigidū siccū calci vngulis atq₃ tibijs idoneū. sicq₃ ois forma ꝙ sibi de materia patiēte ꝯgruū est trahit. Ita ergo omne cōpositū nō materie: sed forme auctoritate ꝑncipaliter ascribit. Hāc igit vt cognitis oībus que in rebus cōpositis hmōi principia pariūt facile intelligat quid aliūde obueniat ꝙ stellarū vtuti relinqui necesse est. ¶ Primo materiarū quatuor ꝓprietates trib⁹ differētijs distinguimus. ¶ Prima est qualitatū ꝯrietas vt caloris ꝛ frigoris. ¶ Scđa est alterius in alterū resolutio: vt terre in aquā aque in aerē: aeris in ignē: sicq₃ ecōuerso. ¶ Tertia est augmēti detrimētiq₃ receptio. Est enim aeris pars parte humidior: terre pars parte siccior. ¶ Forme quoq₃ tres alie proprietates ab his diuerse. ¶ Prima ꝙ nulla forme inest ꝯrietas nec hō in eo ꝙ rōnalis mortalis ē rōnali vel mortali ꝯstat ꝯrius. ¶ Scđa ꝙ nō resoluit altera in alterā: vt homo nunꝙ fit asinus. ¶ Tertia ꝙ nec augeri nec detrimēti capax: nec eni hō hoie magis minusue rōnalis vel mortalis: his igit omnia oībus corporibus ex his in esse principijs cognoscimus ꝙ in rebus contrariū resolutoriū crescens decrescens reperit. vt homo nunc calidus nunc frigidus nunc ex calido in frigidum trāsiens nunc magis nūc minus calidus vel frigidus ex materia est. ꝙ vero oppositū his in suo genere ex forma est: ꝙ itaq₃ nec ex materia est nec ex forma inest: tamen quia nihil est cuius ortum legitima causa ꝛ ratio non precedat nec preter hoc in inferiori mundi parte quicꝙ ꝙ cause locum obtineat superstes id celestē potentiā cōsequi necesse est. Id autē est vt generis a genere speciei a specie indiuidui ab indiuiduo diuisio ꝛ distantia vt anime corporisq₃ armonia aliaq₃ accidētia īnumera: vt sexus: discretio forme: ꝛ habitudinis decor vel turpitudo stature inequalitas: varij colores: di

Materie

forme ꝓpri

uersi mores: atq3 id genus. Omne igit individuum ex tribus principijs cōstat ꝓprietatibus forme ꝓprietatibus materie siderꝫ effectu. Ea ergo que ſm effectū aduenīūt: diuersos eoꝝ ducatus sequunt: alios ꝓprios alios cōmunes: vt sol dux singularis vite generalis oīum animantiū: mercurius hois. Cum itaq3 stelle rerū singularis ducatus ꝯcessum: tñ in coībus officijs aliarum participatione assumit vt hois vnius generalē substantiam sol singulariter ducat specialē. Mercurius tñ in cōmunibus perficiēdis ceterarū consilia assumit. Erit ergo solis in vno homine proprius ducatus substātie animalis. Cōmunis vo cordis ⁊ cerebri. Mercurij singularis ducatus substantie humane cum participatione vero oris ⁊ lingue. Cum ceteris in participatione assumptis: saturno splen: ioui epar: marti sanguis: sicq3 cetera ceteris ꝯcedunt sic in oībus corporibus suas quiq3 partes omnesq3 proprietates ⁊ accidētia gemino ducatu vendicant: que si ex diuerso ducatu non consisterent nec ex diuersis ea partibus qualitatibus ꝓprietatibus aut accidentibus ꝯstare possibile esset. Nunc autē in rerum ducatu est stellarum: alij genus: alij species: alij indiuiduū temporꝫ alijs atq3 alijs qualitatū quantitatum ceterorūq3 accidētium aliud atq3 aliud ꝯcedat. Hinc est ꝙ ꝯtemplationum etiā in indiuiduis ipsarūq3 naturaliū ꝓprietatū alias alijs preesse videmus: ꝙ nequaꝙ materialis formalisue potētie sed sideree vtutis intelligit. Nō ꝯnaturalis sibi alicuius seminis origine: sed archane cuiusdā ꝓprietatis motu. Sunt enim qui putāt nihil nisi ex nature sue seminis resolutione ꝓcreari cōtra quos est bipartita ꝓcreandi lex. Cum enim omne corpus ex quatuor elemētis cōpositum ꝯstat: aliud tamē ex genere sui semine origine sumpta in natura sua ꝓcreat vt homo ex hoīe in hoīe. Arbor ex ramunculo insita: arista ex grano recepto: aliud ex aliquo sui semine genereue suo: s3 materie coeuntes pariunt gramina arbusta idq3 genus. Gemme quoq3 ceteraq3 metalla que ex diuersis vaporibus congelant. Animaliū etiā nōnulla tam ex aeris tam ex aquaticis ⁊ terreis: vt sunt musce: rane: pulices: atq3 id generis que omnia elemētorꝫ quosdam motus temporūq3 vicissitudines non ex aliquo genere sui in natura sua semine procreata sequunt.

De confirmatione astrologie. Cap. 4.

His ad hunc modū ordinatis nunc in astrologia ratio danda simulq3 contradicentibus respondendu3 videtur. Sunt enim qui sidereis motibus vim ⁊ efficaciam negant decē sectis dissidentes. Prime quidē sentētia in illum penitus stellis ducatu3 esse ad vllos effectus: aut corruptiones rerū mundi sublunaris quibus oīs antiqua auctoritas rñdet. Ois siquidē sub e gemino impulsu agitare motū naturalē in re altera cognatis vinculis ipsi alligata naturalē resolutionē faciat necesse est. Qꝫ cum ita sit cum motū eius resolutionis causam ipsamq3 eius cause effectum esse ꝯñs est: hoc eteni3 modo ignis motus naturalis in materia cognate receptiōis: naturalē resolutionē facit exustionē dico. Est igit ignis quid exustionis causa: exustio vo huius cā effect⁹. Ad hūc itaq3 modū corpora cele-

stia cum mundum inferiorẽ gemina ambiant naturalẽ eorum motũ in elementis huius mundi naturaliter illis annexis circularis alterius in alterũ resolutio generationis oĩs et corruptionis nam nature ꝯsequitur cum itaq; motus celestis elemẽtarie resolutionis causa sit. Hec autẽ resolutio effectuũ et corruptionũ eosdẽ etiã effectus et destructiones ꝑuios celestis motus cõsequi necesse est. Quod enim alterius corruptio idem alterius est generatio: ligni siquidem exustio carbonis effectus est: carbonis corruptio cinerem generat vnde apud phõs verbũ vsitatũ stellarum naturalis ꝑpetuus: nature effectus perpetuus. ¶ Secũde secte opinio: stellas ducatum habere ad res generales atq; vniuersales: vt genera et species rerum: vt temporum alterationes: vt elementorum resolutiones atq; id genus: nõ autẽ ad indiuiduas res ve singulares earũue partes aut ꝓprietates singulas. Contra quos ꝙ in omni phĩa ventilatũ est. Quoniã omne huius mũdi corpus ex quatuor elementis cõpositum ꝯstat. In omni siquidẽ corpore sentiunt̃ stellarũ motus cum illis prefuerint et his preesse habent. Cum enim motus celestes elemẽtarie resolutionis causa sint: resolutio vero generationũ easdẽ generationes eorum etiã motuũ effectũ esse cõsequens est. Item quoniã nihil generib9 aut speciebus cõuenit et indiuiduis alienũ sit cum ꝓcedunt aĩalis hoĩs ve substantiã proprietates et accidẽtia ducatũ necesse habẽt et socrȳ et tulȳ substãtie habitudini colorum habitudo affectioni ducatũ prebere. cũ ad oĩum genera et species ducatũ erigant. ¶ Tertia secta subtilioris opinionis: vel argumentorum similitudine quadã omnẽ astrologie efficaciã eripere laborat ꝙ ex parte assumẽs stellis ad vtrũq; libet effectũ negat. Id ergo cum assequi nequeat euenit vtroq; in festo tanti labore fatigata deficiat. Nos enim exposita primũ opinione eorum quilibet negãt eidem statim opinioni ꝯtradicentes vtrumlibet affirmabimus deinde stellarum etiã motus ad vtrumlibet ducere demõstrabimus. Aiunt enim qui vtrumlibet assumẽtes astrologiã inanem reddere conant̃. Quoniã omniũ huius mundi rerum tres modi sunt necessarȳ vt ignẽ esse calidũ impossibile vt esse frigidũ: vtrũlibet vt hoiem scribere. Nec stellarũ effectus vnquã visibilis esse potest. Astrologie officiũ superuacuũ et inane. Huic ꝓpositioni cũ nonnulli astrologorum primi secundi ob minus firmã nisi cognitionem satis respõdere non possent ꝯclusionis in cõmodũ: diffugiẽtes inducti sunt: vt nihil vtrũlibet crederẽt. Sicq; dum minus fugerẽt in maius inciderunt. Cũq; alterum alteri causa esset: gemino aggere erroris cumulus accreuit. Visum est igitur illi et duos tantũ esse modos necessariũ et impossibile. Quicquid enim vt aiunt fic vel futurũ est inter fic et non est. Sic vero ad esse non autẽ ad non esse: esse igit̃ necessariũ est et non esse impossibile: esse nãq; et nõ esse contradictoria circa idem simul nunꝗ vera: sed alterũ semper verũ alterum semper falsum. Quod ergo sic est necessariũ est ꝙ non impossibile. Vnde nihil hominum deliberationẽ relinquit̃ sed vel ex necessitate coactos facere vel impossibilitate ꝓhibitos non facere. ¶ Quibus phs obuiãs primũ verbositate eorum validis argumẽtis ꝯfutata argumẽto sam vtrũlibet affirmationem subiũgẽs ait. Omne vtrũlibet aut necessariũ quidẽ aut impossibile ꝯsequi.

Cuius in vtrūlibet ꝯfirmationē hec argumentatio prima: quoniā oīs neces-sarij ꝛ impossibilis cognitio naturalis: tribus tēporibus discernet presenti preterito futuro. Ut ignez fumus ꝛ semper fuisse calidū ꝛ esse ꝛ futurū esse: nec frigidū fuisse vnq̄ nec vnq̄ futurū. Accidētales vō nō ita: scimus enim hoiem scripsisse vel scribere: nō vō scripturū scimus: fieri nāqꝫ potest scripturum: fieriqꝫ non scripturū: id ergo nec impossibile nec necessariuz: fieri nāqꝫ pōt ꝛ non fieri. Est igit vtrūlibet. ❡ Scḋa argumētatio est: necessariū ꝛ impossibile in omni genere ꝛ specie equaliter sunt. Oēs siquidē hoies equaliter mortales totusqꝫ ignis equaliter nō frigidus: vtrūlibet vō non ita vt hō ambulās: hō non ambulās. Itē nec necessariū nec impossibile alterat: vtrūlibet vō mobile vt de motu ad quietē ꝛ ecōuerso. ❡ Tertia argumentatio est: quoniā in his que ꝓponunt quisq̄ primū cogitat ac consulit vtruz ne faciet aut vitet. Deinde qn̄ qualiter vbi atqꝫ id genus. Omnia primū cogitatione atqꝫ imaginatione prescripta: tum demū actu ipso deliberationē auctoris ꝯsequit. Necessariū autē ꝛ impossibile nec ꝯsilij nec deliberationis eget. Nihil enim vllo studio adijciēte. natura ipsa dat certū ignē cremare nec vnq̄ frigere vtrūlibet esse ꝯn̄s est. ❡ Quarta ratiocinatio est q̄ oīum necessario ꝛ īpossibili vna tantū vix ꝛ simplex. Alteri quidē esse tantū. alteri vō nunq̄ esse. Rebus autē q̄plurimis vim geminā videmus vt esse vel non esse: ꝛ ita esse aut nō ita: vt aura nunc calida nunc frigida: nunc magis nunc minus est igit vtrūlibet. Qꝫ ergo p̄hs diffinit. Omne vtrūlibet necessariuz vel impossibile ꝯsequi huiusmodi est. Quoniā omne q̄ in arbitrio ꝛ deliberatione est vt ire ꝛ non ire: anteq̄ fiat possibile est. Factū vō necessariū: impossibile vō in parte altera similiter. Cum ergo ꝯstet vtrūlibet ꝯstabit etiā sidera tribꝰ rerum modis ducatū prebere necessario ꝛ impossibili vtrūlibet: vt eniz omne huius mūdi corpus ex quatuor elemētis cōstat in omni siquidez vt deinde est inueniunt. Omne vō elementū ꝛ ex altero ꝛ in alterū resoluit ꝛ augmēti atqꝫ detrimēti capax esse necesse. Etiam ipsa corpora hoībus esse resolutiua augmēti atqꝫ detrimēti receptiua. Cum ergo sidera elemētoꝝ motibus presint ꝛ corpoꝝ alterationes ducere ꝯn̄s est: vt cum hec ex anima rōnali ꝛ naturis quatuor ꝯstet stellarūqꝫ substantia vt p̄hs intellexit vna ex aīa rōnali motuqꝫ naturali legem habent sui generis animas ꝯfirmatas armonia sibi corporibus aptare in vtrorūqꝫ genitoris instituto. Itaqꝫ vis aīe rōnalis arbitriū ꝛ deliberatio. vis vō corporis ad vtrūqꝫ procliua. Cum ergo sidera anime corporisqꝫ armoniā moderent tam necessariū ꝛ impossibile q̄ vtrūlibet ducere ꝯn̄s est. Ut postremū hoīs fatum vt ipsum volatibus ineptum vt nunc sanum nunc egrum: atqꝫ idem q̄ astrologie officiū maxime prestet. Nec enim astrologus prouidēdum assumit vtrum ne moriat homo: certuz enim habet id esse ineuitabile: sed vtrum ne cras aut pridie. Cum igit siderū ducatus rerū ꝓuentus p̄cedant: ante quidē in sideribus potentia sunt. Post euentū ad necessarij vel impossibilis terminos ꝓcedūt vt in igne anteq̄ vrat vrere quidē potentia. deinde necessariuz. Qꝫ igitur vtrūlibet bipartitū est in deliberatione anime rationalis ꝛ in nature compositione per temporꝝ con-

tinuationem: mundi vero elementa huius secundi receptiua: cetera omnia tam animantium quam germinum metallorum ve corpora: ad hoc secundum spectant: solus homo vterque aptus ex primo idest deliberatione rationalis anime corporisque adapti motu secundum vel consequetur, vel euitat. Nam nec sidereis corporibus licet rationalis anime deliberatio vel ad consequendum aliquid quod egeant vel ad effundendum quod timeant necessaria. ¶ Quarta secta gradus celsioris ex his videlicet qui vniuersalis scientie operā dant: plane autumant sideris motibus rerum huius mundi in illos esse ducatus exceptis temporum alterationibus quo cum inconsulte proferant nec secum ipsi stare vident. Quis siquidem vim sideream tēporum alterationibus prostituere possit. dum eam eis que tēporum alterationes cōsequent eripere conantur dicunt absurdum est. Certum nāque ex nature conscius: temporum alterationes elementarie resolutionis vomitem esse et causam. Illam vero generationum omnium et coruptionum auctorē. Sic ergo sidereos motus a temporibus ad elementa: ab elementis ad rerum prouentus continuari necesse. Preterea quod in omni philosophia post primam illam hec celestis sapientie species vsitata est: vniuersi quidem philosophorum sententia prime illius omnē fructum in hac secūda reseruatū. Quid enim aiunt prodest stellarum circuitus variosque discursus insequi nisi ad quid tendant. Quo ne ducāt assequamur vnde huiusmodi honores recte assimilari vident eis qui preciosas radices et semina rerūque species vtiles inutilesque seruant bono quod habēt vti nesciant. Qua de causa in modica eos in scientia reprehēsio consequitur. Quo cum due scientie cōtinue vnum totum cōponant alteram seminant: alterā ignorant. ¶ Quinta secta eiusdem ordinis de eis. videlicet qui priori scientie studerent hanc ex toto inficiantur: id in argumentū assumentes: quoniam nihil ratum cuius experimentorum vsus: fundamentum mihi sepius iteratum: idque in sidereis motibus humane vite impossibile est. Nullam enim stellam vt nunc in hoc loco reperiri possibile est: ergo astrologie studium inefficax et inane. Contra quos quod antique solertie indago non hūc ope siderum vires experta est. Est enim celestis ducatus alter particularis manifestus: et alter vniuersalis. Particularis quidē vt ☉ in calore ☽ in humore: stellarūque in quottidiana aurarum variatione. Uniuersalis vero vt in reuolutione annorum nati diuersitatum ducatus inter elementorum qualitates: earumque temperiem: atque mundi accidentia inter sanitatem et egritudinem: fortunasque hominis que licet minus constantia potuit: tamen philosophus inter accidētia mūdi hominumque negocia breuiori spacio experirī in varijs stellarum discursibus per signa ignea terrea aerea aquatica. Sic enim agebant et in eorum parte qui stellarum motus secuti sunt. Nullus quippe stellarum reditus ad. M. vel. D. annos expectabat: sed qui vite suo spacio stellarum loca obseruauerat: scripto posteris relinquebat. Trāsactis deinde aliquot annis: tēpus etas alia atque alia stellarum loca reperiret inter vtrosque quam locorum tam temporum terminos dimensio habita est. Sic enim Ptholomeus acceptis stellarū locis atque motibus tempore quodā pariter cum inueniendi ratione et suo ipsi stellarum motus atque loca rōnabilibus artificijs

renouauit: et postere etati cum probata sequēdi deinceps viam parauit. Sic ergo plus Ptholomeus aliorūue quilibet accepta stella in certo loco: circulo retrogradationis partē in loco notato circuli ex centris sicqȝ dimisso expectaret donec ad eadem pariter vtriusqȝ circuli loca rediret: cum in tantum studium instauraret: nihil vnqȝ perfectum esset nec deprehensi esset diuersi stellarum circuli circulorumqȝ diuersitatis absides videlicet digressiones: retrogradationes atqȝ id genus. Ad hunc itaqȝ modū in nostra quoqȝ parte ex locorum per signa ipsarumqȝ stellarium virium parte: ipsum ꝯtinuatione rō nabili ordine ad totam scientiā peruentū est. Cum etenim antecessorum experimenta nonnulla ad posterorum memoriam scripta perduceret postea etas. Quoqȝ tempore stellarum vires experiens paternumqȝ inuentum adaugens sequenti secūdo nemorūqȝ inuenta relinquens. Si quid vtrisqȝ defuerat preparata via facile cō plendum relinquebat. ¶ Sexta secta suo ipsius errore in astrologie errorē seducitur. Sunt enim homines stellarum compoto dediti qui dum a via almagesti libri qua vniuersalis sapientie veritas integra continetur deuiantes ex particularibus stellaruȝ collocationē sumpta ex alijs atqȝ stellarum alia atqȝ alia loca reperiunt errore proprio in geminam astrologie blasphemiaȝ inducunt. Altera quippe qꝫ aiunt vera stellarum loca raro posse inueniri: propterea qꝫ vnde eorum collatio sumitur tam in medijs stellarum qȝ rectitudine secundarum atqȝ tertiarum sequentiumue minutiarum augmenta siue decrementa longo tempore non paruȝ sub crescentia stellarum loca vel posse relinquet vel promouet. Altera vero astrologici veritatem iudicij non nisi ipsa stellarium punctorum veritatē consequi. Hi ergo ꝑprie iustitie errorem arti innocue deputant quibus gemina ratione respō demus. Primo loco qꝫ astrologus ex stellarū proprietatibus signorum naturis: domiciliorum affectionibus: cō munia rerum accidentia iudicat. Gradus autē singuli ad proprios magis singulariū rerum habitus specie punctorum seu gradus etiam integri error et non multum impedit. Secundo qꝫ iudicijs quidem ex eo qꝫ hec vel illa stellarum in hoc vel in illo circuli vel signi fuerit loco id vel illud de rerum accidentibus consequi. Eo vero loco certa veritate deprehensa trahere compotiste officium est. Unde cum astrologus pro locorum naturis stellarum affectus in rerum iudicijs sequitur: si interdum fallitur non astrologi sed astronomi culpa videt. Quō hinc nimirum accidit qꝫ hominum eius studij nonnulli generalis sapientie veritate omissa cum ad particularia diuertuntur contenti plurimūqȝ fiunt compoto quolibet debilis radicijs: vnde ex longo tempore longum etiam erroris impendium accrescere consequens sit. Ut hanc stellarum collocationem sumpta vel per signorum loca certa: vel per coniunctiones aliquarum determinata instrumētis veracibus: vel etiam visu aliter esse deprehendat. ¶ Quapropter et ipsis astrologis iniūgimus vt omissa vaga atqȝ incerta particularis cō poti autoritate stellarum tam errantium qȝ stabiliuȝ loca integre sapientie veritate qua almagesti certis dimensionibus atqȝ artificiosis instrumentis firmat qȝ studiosissime sequantur. ¶ Septima secta scientiam

hanc ea de cã infestant q cum ipsi eius officio studuerint nõ omnes statim
qd affectant assequi valeant. Cumq desperati desistant artis studio dediti
inuidiose detrahentes eos q ipsorum inconstantie atq imperitie defuerãt
a studij efficatia elongant. Jd igitur q obiciunt cum rationez approbandi
non habeant: vacuis sermunculis respondere: τ superuacuũz est τ indignũ
videtur. ¶ Octaua secta medicorum non eorũz medicorũ qui multaz eius
artis experientiam habeant. Jlli siquidez in arte sua non paruã astrologie
necessitatem experti: eam ipsi studio sponte preferunt: sed plebei quidez me
dicine professores: quibus vt Juliano verbo vtamur facilius qs medicinã
adiuuat q astrologiam concedat. Hi ergo aggresti ducti nihil expetendũ
preter opum sarcinas omnino annunciantes: dum astrologiã degradare la
borant omne studiũ lucrandi τ conseruandi facultatibus postponunt. Un
de proprio testimonio tribuunt tam artis sue ignaros q ceteris omnibus
scientijs alienos mentisq inanes: more iumenti ad esuz pro infortune voti
deditos. Si enim in arte sua quam profitẽtur noti essent: nec astrologie sũ
mam opem ignorarent: quod ypocras attestans in libro quodam. Post
cetera que diximus inquit de aerea mutatione de astrologia sunt. Nec eniz
astrologia paruam in medicina obtinet: partem qua sententia phisicorum
artificio a ditos instruit temporum alterationes motusq naturarum: side
reos cursus cõsequi: vt precipuũ sit medicis astrologie fore participes qua
tinus artis sue fundamentũ τ principium recognoscant: cui quantum astro
logia prestet perpendi potest. Cum enim preuiderit astrologus cui meden
dum sit: τ quare ac quantum: demum medicus vtiliter accedit. eiusdem si
quidem prouidentia similiter τ laborem inutilem precauet: adeo nanq si
derum virtus in medicina prepotẽs vt etiam creticos dies quibus omnis
egritudinis variatio deprehendit omnino ☽ vendicet. vnde taz ypocrati
q Galieno q ceteris fere oĩbus philosophis compertum: astrologiã plane
phisice ducatum obtinere. vt qui astrologiam damnet phisicam necessario
destruit. ¶ Nona secta vulgus est: qui quoniaz omnia sapientia alieni sũt
astrologie dignitati detrahere presumunt. Nec enim apud eos beatum est
nisi opibꝰ: affluere: nec sapere nisi lucraturi. sicq maior pecunie dignitas q
sapientie: qui nisi tam obscena comparatione abuterentur inter fortune lu
brica τ naturalis celerrimi bonum cum omnẽ sapientiam infestet: nec astro
logiam nimiruz preterit. Eiusmodi agnosce hoĩum genus nec responsione
dignum esse quibus id primum occurrit: qm̃ compatio rei extra genus suũ
inepta est. Qꝫ ergo int̃ opes τ scientias compatione facciant: qꝫ nihil miruz
videri debet: cũ eiusmodi rerũ discretio intentionis eorꝫ ppria sit: cum ergo
fortunã sapie ꝑferant: nobis qd intersit exponendũ videt. ¶ Fortuna qdez
ceca nec probũ nec improbũ nec vllaz hoĩs dignitatẽ aut ordinez discernit
sed se vel citius ꝑuersis moribus aĩoq ignobili qppe ad votũ eius ꝓcliui
oĩ cõcedit. Sapiã noĩata nec enim iners ingeniũ animiue degenerẽ patiens
vix sũmo studio curijs atq vigilijs perpetuis consequendaz prestat se illa
quidẽ in pte affectionis. Fortuna: sapiã hic in ambitũ ꝓcedit ad hoc qd est

b

cuz multis in rebus bestijs inferiores sum⁹ hoc solū maxime excellimus q sapim⁹. Quantū ergo homo a sapia recedit tantū ab hoie aliena f: nate bestiarū pximatus. Quāto autē sapientiā sequit tantū a brutis elōgatus in homis natura excellit. Multo ergo magis ea sapie pars appetēda q hominem etiā supra hoiem efferens: supe nisi q pximuz reddit. Hanc autem astrorū cognitionē esse plane intelligēdū. materie dignitas z ordo tribuit.

¶ Decima secta ceteris aliquāto iustiorē causaz habere videt. Ex eo siqdē q plerosqꝫ huius artis professores minus peritos in officio suo nonnunq errare vident: artificis culpaz arti īponunt q certe minus culpādi viderent nisi tam ineptā facerēt trāslationē hoc itaqꝫ remouēdū: tantū culpe ipsa erroris causā exponere sufficiat. Sūt eniz nōnulli huius hoium generis qui debilis ingenij tenuis ītellectus cū sese huic arti addicūt tā tedij laboris q ingenij inopia cōpetētibus: tuz pp nomis reuerētiam: tum emolimēti specie responsa negare nō audeāt. plerūqꝫ vel plus quesitū pmittētes falliunt z fallūt. Qui ergo rerum iura sano iudicio tractauerit: nequaq huiusmodi erroris culpam arti innocue ascribendum censebit.

¶ De vtilitate astronomie. Cap. 5.

HActenus diuersos hoium errores astrologiā calumniantes q breuiter potui redarguisse opinor. Nūc quātā humanis necessitatibus fruges h artificiū ferat asserēdū videt. Sic eni q ꝯdicētes aiunt taetsi verax firmūqꝫ astrologicū artificiū certa scʒ rerū pueniibus iudicia tribuēs. Quid tñ interest futura pscire anteq fiant Si enim bonuz futurū est quid addit pscientia q diu nō sit. Si vero malum z ante aduentū mali psciētia ledit: atqꝫ hos quoqꝫ domesticus error inuoluit vt tantos fructus prouidentie ignorent: cui tantū operam dare non desistunt nomenqꝫ rei non rem ipsaz distilant. Omnis enim homo rationis cōpos naturaliter habet vt prouidentie rerum operaz det: quas si vtiles prescierit prouido consilio cōmodum plerūqꝫ adauget. si aduersas prouida cautela noxā nōnunq ibi minuit. ¶ Sūt igit huiusmodi puidentie tria genera. Primū experimētis qđ vulgare est. Scđuz tēpoꝝ alteratiōe qđ medicoꝝ est. Tertiuz effectu siderū qđ astrologus ministrat. Omniuz cōmunis cura vt euenturis bonis ac cōmodis reddant aduersis cautos. Uulgaris itaqꝫ prouidentie nō paruā vtilitatē videmus que cum sepius expto elemētoꝝ qualitates successusqꝫ prenotarit: contrarioꝝ ope anteq supueniāt pmunit vt ꝯtra frigus locis atqꝫ vsib⁹ calid⁹ cuiusmodi quottidian⁹ est hoib⁹ vsus vt preuisa plerūqꝫ morbosa ante pluuiā ad tectoria ꝯfugiūt: vt pre audito nonnunq hostium insultu ac superuētu: aut ad repellendos preparant aut saltē effugiunt. Habitaqꝫ prouidentia nequaq rem ipsam impellit aut mutat: sed cautela data rei vim quidez aut prohibet aut saltem alleuiat: hocqꝫ genere omne vulgus vt nauta pastor agricola in suo quisqꝫ officio fungit.

¶ Medicorum quoqꝫ prouidentia nō negligēda: vtilitas q est ex tpm alteratiōibus naturarū motibus: humorū in corporibus: generatiōes corru

la prouidentie genera

ptiones: augumenta decrementa certis in terminis consequi prescribit naturalez preperat opem: que iam influentibus: obuians: superfluos iminuens deficientes augens: tpatos medio statu pseruans: dissolutioe repulsa natura psolidat. Hinc est q nerualibus formacijs aduersus estiuas febriculas: hinc fleubotomo: hinc ventosis contra sanguinis putredinez atq apostematuz molestias vtimur: atq ad huc modu multa phisice puidentie in pseruada sanitate vtilitas est. In egritudine quoq prouidere inter vitaz et mortem discretionis non minus est comodum. Que cum ita sint in his: tame et in astrologica puidetia vl multo maior atq certior apparet vtilitas. ¶ Astrologie vero prouidentie quinq sunt spes. ¶ Prima quide est que cuz futuros rerum euentus pterminat poterit eorum noxa repelli poterit no repelli: vt bellum publicu: generalis fames: vniuersal terremot?: exustioes: eluuiones comunis hoium siue bestiaruz pestiletia. Cuius prouidentia locus annorum seculi reuolutioes. Hui? igitur hec manifesta vtilitas qd cuz psciuerit homo pestiferum aliquod huiusmodi regime seu puidetie toti? futuri poterit aliqn vel locorum mutatioe: vel aliqd id genus in genio pestez curare: que si penit? effugere nequeat psulto saltem interim et consolato: preuisi superuentus tollerantia multo leuior est q his quos improuisus atq repetinus terror pcutiens non solum psilij sed pleruq mentis animeq inanes reddit. Secunda species de priuatis prima eiusmodi rerum euentus pscribit quorum noxa ex toto vitari potest vt egritudo vt hostis hisq similia. Cui? prouidetie loc? igenezia. Annilibus autez questione talis fere vtilitatis qualis in vulgari medicorumq prouidetia exposita est. ¶ Tertia species sunt rerum euent? quos cum psciuerimus partim vitare poterimus quales sut egritudies que iam ex toto vitari nequeunt: prouiso tame eorum tempore preparatur vt et minus sentiant et citius terminent sicq d similibus icomodis. ¶ Quarta species reru euentus ineuitabiles. sed transitorios metitur vt de morbo: ite aut de carcere ineuitabili cuius magnu hoc proficuu quidem cum et ipsum et terminum eius psciuerimus et ad tollerandu id prepamur nec de termino eius desperam?. ¶ Quinte speciei sunt postremi reruz euentus generaliter ineuitabiles vt de morte hominis cuius prouidentie vtilitatem perdenda relinquimus. Oium igit comunis vtilitas q subitorum et iprouisorum casuuz occasione phibeant. ¶ Est eniz ois vehementis et in prouisis aduersitatu euentus terroris turbationis atq tribulationis occisio vt eiusmodi psusio nonunq mortis repentine causa existat atq euentuu psequentia ipsis euentibus pleruq sint grauiora. Hec ergo futuroru prouidentia si euent? ipsos prohibere nequit: saltem euentuu psequentia pellit. Sidera nanq cum ad euentus ducant: ducunt etiaz ad ingenium q euetuum noxaz vel phibeat: vel saltez alleuiet. Utemur itaq sermone vulgari intellectu ppinquo in eos qui futurorum prouidentie non solum vtilitatem negant: verum etiam grauium curarum occasione imponunt. Si enim vitande cure et deliberatiois causa hominum futurorum prescientiam negligere conuenit: eadem de causa nihil inquirendu: nihil penitus aggrediendum restat. Si eniz iter institua

pergrandi cura: vie timor reditus expectatio sequuntur: sicque in ceteris id genus quapropter nec sperandū vnquam aliquid cum spei cōmuniter accidentia sint cupiditas gaudium amor doloreque vt in res conducit: vt sine omni prudentia et ꝯsilio nihil deliberatiue agente: fortune ad omnes casus exponas sicque ratione cassa nihil hominum super bestie naturam relinquatur. Item in eosdem qui huic prouidentie fructū adeūt ex eo quod curas spei vel timoris afferāt. Si enim omne quod curam affert quodque cum passiones consequuntur fugiendum est: nec voluptatum aliquid vnque oblectamentum appetendum relinquitur. Si enim musici modulaminis dulcedinē intro conceperis vim passionis consequi necesse est. Ex eademque de causa pocula nec sapida nec dapes lautas nec formosa mulierum corpora cultuque venusta vel attingere vnquam licet nec cum vsus defuerit dolor consequatur necesse fiunt que de termino de victu quaque spurcissima venere potius vtendum: que cum defuerit nec curam sui posse relinquat. ¶ Quod cum nature hominis insit vt ratiōe et consilio vel euitare studeat quod timet: vel assequi quod sperat summe necessarium et astrologie prouidentiam opinor si euitandum presciret timor cessat si assequendum gaudium certitudine accumulat. At vero si vel ineuitabile non assequendum illic tollerantia hic dolor tanquam consulto et ꝯsolato tanto leuior est quanto adhibitarū frustra facultatū penitētia accumularet.

¶ Secundus liber nouem habet capitula.

Primum de numero stellarum et inequalitate atque nominibus nūeroque imaginū vniuersi celi. ¶ Secundū quare .12. imagines inter oēs alias rerum ducatum obtinuerūt. ¶ Tertium quare he imagīes nūero .12. sint. ¶ Quartum de compositione harum imaginum. ¶ Quintū: quare ab ariete ichoent. ¶ Sextum de tropicis firmis et bipartit[is]. ¶ Septimum de quadrantibus circuli causaque mobiliū et firmorum et bipartitorū: causaque nūeri signorū: ac quare ab ariete ichoēt signorum quoque naturis et trigonis iuxta quidem Hermetē post abidemō. ¶ Octauum de signis masculinis et femineis. ¶ Nonū de signis diuturnis et nocturnis

¶ De numero stellarū et inequalitate atque nominibus numeroque imaginū que vniuersi celi. Capitulum primum.

Inter oēs antiq auctoritatis viros qui ptholomeo principe celestis orbis dimensiōes qualitates et habitudines prosecuti sunt plano constans est eum circuitū terre globū vndique versum ambientem medio conclusū coherere: illumque ita constipatum sicque immotum celestis circuli quasi centrū existere. ¶ Quod qui perdiscere voluerit Almagestū

legat. Inter supremum autem orbem terreqꝫ globum medios alios circu
los stelliferos contineri que stelle cum innumere sint electe sunt ex omni in
latitudine notabiliores.1029. e quibus septem velociores cursusqꝫ dissimi
lis ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ suisqꝫ circulis feruntur. Quapropter he erratice dicte
sunt. At vero.1022. stabiles quoniam omnes vnius motus eiusdemqꝫ cir
culi singulos gradus cētenis fere peragunt annis. Omnes igitur he.1022.
per sex ordines disposite sunt. Que nāqꝫ reliquis omnibus lucis sue quā
titate notabiliores extiterunt. In primo resident ordine suntqꝫ numero.15.
bis minus lucide. In secundo ordine.45. infra has. In ordine tertio.208.
In quarto.474. In quinto.217. In sexto deinde.49. e quibus preter has
5. nebule similes vnde et nebecule dicuntur: quinque tenebrose quarum vna ob
longa tanq̄ caudata. ¶ Ad hunc modum ordinate omnes he.1022. De
mum.48. imagines omne celum permeantes composite sunt quas greci
latiniqꝫ fabule diuersis nominibus assignauerunt. Arabes vero nihil in
fabulas sperantes: nec de nominibus in se disceptantes rem ipsam ample
ctando: eas a via ☉ tres eorum terminos inter vtrunqꝫ polum disterminan
tes hoc ordine disponunt. Ex omnibus.1022. stellis.360. a via solis ad bo
ream sumpte figure.21. constituunt. E quibus primo loco due sunt artas
mediusqꝫ draco tertius: quartus flammiger quem zephceum dicunt quem
arabes dominum solis: quinta casiopera: sexta corona: septimus hercules
cum pelle leonis et claua quam formam greci eugonasin dicunt: arabes el
geciale rulxbachei. i. genu flexum: octauus ledens olor qui et vultur cadēs:
nona gallina: decimus quem arabes pastorem vocant artofilax seu boetes:
vndecimus perseus almirazagul. i. deferens caput gorgotus: duodecimus
auriga qui et ophuiltus: tredecimus auguiteneus: decimusquartus ipse an
gvvis: quindecimus orfercalim: sedecimus aquila qui et vultur volans:
decimusseptimus delfin: decimusoctauus primus equus: decimusnonus se
cundus equus: vigesimus andromena: vigesimusprimus trigonus quem
greci delton vocant. His ordinatis ipsa via ☉ circa medium limitem infra
geminos terminales circulos.346. stelle circunducte.12. signa perducunt
♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ his viis ☉ per medium sectis: tum hinc ad
austrum relique.316. segregate.15. figuras perficiunt: quarum primus est ma
gnus cetus: secundus gladio succinctus orion: tertius nilus eridanii fluuius
cui cauda quasi cauda piscis: quartus lepus: quintus maior canis: sextus mi
nor canis: septimus argosnauis: octauus ara.9. crater libri patris: decimus
appollineus coruus.11. chiron centhaurus.12. ydra.13. thuribulum.14. au
strale sextum.15. piscis australis. Nominum itaqꝫ rationem formarum que
effigies et fabulas vt Albumasar arato: sic nos et arato et ignio relinqui
mus a quibus etiam q̄ stelle singulas componant imagines exquiratur.
¶ Apud nos nō tātopere necium qui celestis potētie ducatū per īferioris
mundi accidentia siderumqꝫ non causas comenticias verum effectus neces
sarios insequimur: presertim cum imaginatio potius q̄ res ipsa celum hu
iusmodi formis impinguat: illud tamen pretermittendum non est quod in

sequentibus dicturi sumus quando de signorum proprietatibus tractabimus: quid harum imaginum in singulis signorum decanis oriatur: vnde que earum stelle quos signorum gradus occupent per astrolabium inueniuntur naturis et effectibus earum alias tractandis.

¶ Quare .12. signa in zodiaco pre ceteris ducatū obtineāt. Ca. 2.

His admodum hunc ordinatis consequens est vt qua ratione ex omni celo .12. signa rerum ducatus pre ceteris obtineāt exponamus. Quanq̄ etenim vt dictū est .48. imagines omne celum perficiant .12. tamen que celi terreq̄ medium ambiunt contractis aliarum viribus ad se iure ceteris potentia prestiterunt. Sunt enim qui dubitant que ratio inter omnes alias harum .12. potentiam tanq̄ nihil agentibus ceteris prestiterunt quibus ita sufficienter respondere opinor q̄ nemo huius artis auctorum vel ceterarum vllam. Omnis in mundo officij prorsus imunem vel autumat vel asserit: sed has .12. vniuersales cōmunesq̄ rerum ducatus obtinere cetera in singularibus quibusdam et priuatis rerum proprietatibus a cliues qđ pluribus diuersisq̄ rationibus constat. ¶ Primo quidem loco quoniam circulus signifer mundum ambiens quottidiana conuersione centrum eius .i. terre globum medium circuit quē circuitum indies rerum generationes et corruptiones consequi videmus ceteris imaginibus in vtrālibet partem ab hoc mundo semotis vel iure .12. obtinere videntur ceteris iuxta circuitus sui modum non prorsus imunibus in singularibus tñ: nam illis vniuersalis rerum cura concessit. Est enim vl'e qdem vt in cōibus generum specierūq̄ accidentibus. Singulare vo vt in singulorum indiuiduorum proprietatibus. ¶ Scđo loco qm̄ ☉ ortus et occasus rerum accidentia sequunt. ☉ autē iter p hec .12. tantū vie ☉ pncipatū ceterarū celi partium viribus eodem scripto cōmendarunt. ¶ Tertio quidē ☉ circulum hunc perambulantē anni circulus pagitur. Per anni vo tēpora rerum gñationes et corruptiones ceteriq̄ motus perpetuo ɔtinuant: vt per singula etiam signa ☉ gressus seu status mūdi accidētium causas alternet. ¶ Quarto qm̄ et ☽ ceteręq̄ vage eandem ☉ viam sequētes nec preter latitudines alias diuertentes per singula item signa tēporum alterationibus rerumq̄ accidentibus nō nihil adijciunt. ¶ Quinto nullius aliarum imaginum nisi pportionabilis sibi signi: cui quodāmodo appēditia est ɔsortio producente ducat⁹ apparet. His itaq̄ de causis hisq̄ rationibus cum circulus hic ex omni celo generales ducatus principaliter obtinuerit. Primū equalibus .12. interstitijs que signa vocamus ceteris nō ita sectis deinde 360. quos gradus dicimus eqs partibus diuisus est. Succedētibus alijs atq̄ alijs partiū sub diuisionibus in arte necessarijs. Signum quippe .30. graduum: gradus .60. punctorum. Punctum .60. secundorum. secunda .60. tertiorum. sicq̄ per quarta quinta sexta vsq̄ ad decima et duodecima vel eo amplius quantitates generum alteri⁹ detrimentum alterius augmentum infinitum succrescit. Inter numeros etenī 12. 30. 60. atq̄ 360. facillime quaslibet sectiones admittunt. Ut trientem

quadrantem quincuntem sextrantem & deinceps que stellaris cursu computo: per hunc circulum insequendo necessaria erant.

¶ Quare he imagines numero. 12. sunt. Ca. 3.

NUnc quare nec plures quam. 12. necessarie nec pauciores ad rerum ducatum sufficere videant exponendum est. Ad quã primo arati accedit auctoritas. Qui cum 48. celi figuras describeret: inter cetera solis signa. 12. signa discernit. ¶ Preterea vt in phia legitur qm quicquid in hoc mundo nascitur & occidit ex. 4. elementis compositum constat quibus interstitijs deductum principio medio fine que tria in ea quatuor ducta. 12. producunt quibus. 12. ea signa signorumqz numeris ducatũ prebent. Cum igitur ei numero signorũ numerũ respondere conueniret. 12. fore conueniebat. Presunt siquidem hec signa quatuor elemẽtis eorũqz tribus interstitijs signa quippe stellarum sunt loca non sua seorsum substãtia generationes rerum & corruptiones mouentia: sed oriendo occidẽdoqz super mundum inferiorem stellasqz discurrentes recipiendo: sic etiã elementa non per seipsa resoluunt rerumue generationes aut corruptiones produnt sed temporuz alterationes elementorum resolutiones generationum cause consequentur. Sic itaqz circuli signi mundi. 4. elementis eorũqz trib⁹ interstitijs vt re & numero conuenire necesse erat qz exponere planius constabit: preest enim aries igni: taurus terre: gemini aeri: cancer aque: deinde initio repetito leo item igni: virgo terre: libra aeri: scorpius aque. Jtẽqz repetito ordine: sagittarius igni: capricornus terre: aquarius aeri: pisces aque. Primus itaqz signorum ordo elementorum primum sortitur interstitium. i. geniture initium. Secundus ordo secundum. i. vite medium. Tertius tertium. Sunt ergo de signis tria quidem ignea tria terrea: tria aerea: tria aquatica. Preest enim aries calido sicco vegitatiuo ad vitam ad incrementum atqz nutrimẽtum animantium & germinum apto: leo minus temperato maturantiqz rerum status. Sagittarius nociuo corrumpenti dissoluentiqz animantiũ atqz germinantium compagez. Taurus frigido sicco geniture amico vt agro fertili germinumqz & animantium nutrimẽtis. Uirgo inutili & inepto vt sunt agri steriles & id genus. Capricornus nociuo & dissolutiuo quale est scenũ & terra grauis. Gemini calido humido temperato suam rerum genituram formentisqz adepto: quales sunt odores suaues & confortatiui. Libra grosso & turbulento vt sunt venti & vapores pingues. Aquarius graui & corrupto vt vaporibus fetidis grauiqz aere. Cancer humido frigido temperato dulci nihilominus rerum nature & nutrimentis idoneo quales sunt humores sustentatiui. Scorpius minus abili quales humores salsi animantium germinumqz nature inutiles. Pisces corrupto distemperato & dissoluto vt paludes lacume obscene. Quatuor ergo rerum generationibus presunt. 4. medio inter generationem & corruptionem. 4. corruptionem habentqz ita singula. 12. suas queqz vires & proprietates in diuersis rerum accidentibus ex quatuor elementorum tribus interstitijs.

¶ De compositione harum imaginum. Cap. 4.

DEinceps signoꝝ naturam tractare conuenit. Miratur enim nõnulli de his qui naturali scientie operam dant. Cur inter signa naturali ordine intermisso post signũ igneum non statim aereum: sed terreum succedit: quibus huiusmodi ratio non inepte rñdet qm̃ elemẽta simpla: calor: frigor: siccitas: humor: ipsa quidem corpora non sunt: sed vt omnium corpoꝝ sic hoꝝ que vulgo elementa dicunt terre aque aeris ignis substãtialis cõpaginis origo sunt quoꝝ q̃ꝙ licꝫ ex pluribus illoꝝ ꝯgestum sit: singula tñ in singulis exuperãt sicut in igne ꝗ̃uis calidus siccus: calor tñ superat: sic in terra ꝗ̃ꝗ̃ frigida sicca siccitas: tñ sic in aqua frigus humor in aere ꝓponderat. Sunt igit' elementoꝝ calor ⁊ frigus actiua: siccitas ⁊ humor passiua: actiuoꝝ aũt vt cõtraria sunt. Calor qdem reꝝ generationẽ agit: frigus corruptionẽ. Passiuoꝝ vt ipsa opposita sunt: siccitas tamẽ magis est actionis receptiua. Cum igit' elemẽtoꝝ huiusmodi virtus sit ⁊ modus quare in signoꝝ cõpositione ab igne sumat initium oibus rationibus cõstat. Primo qdem loco ꝙ qm̃ calor in igne superat: nec generatio motusue animãtium nisi ex calore est vel iure extremitatũ primaꝫ obtinuerit. Alterã aũt aqua in qua frigus preest. vt enim generationẽ vitamꝙ aialem calor aministrat sic contrariũ ⁊ ei frigus geniturã corrumpens vite internicies est. Secũdo loco: qr calor generationis elementũ: frigus autem corruptionis primaqꝫ in rebus generatio: postrema corruptio merito primam extremitatẽ ignis aqua secundã sortit'. Tertio qm̃ oẽs aialis vite passiones inter principiũ ⁊ finẽ sunt actiua principij ⁊ finis extremitates passiua mediũ obtinere debuere locũ. Quarto ꝙ cum ois in hoc mundo generationis celestia corpora causa existant: eis aũt corporibus in ordine elemẽtoꝝ ignis primus: primũ esse debuit elemẽtum caloris: frigoris autẽ ꝙ contrarium erat vltimũ. Cuꝫ igit' actiua calor ⁊ frigus extrema sint: passiua siccitatem .s. ⁊ humorẽ in medio relinqui necesse erat. Qm̃ vo vt in igne calor sic in terra siccitas habundet. Post signũ igneũ statim terreũ succedere duãbus de causis oportet. Prima est elemẽtoꝝ cognatio. Est enim siccitas caloris cognatione quadã ꝯ̃ns. Scḋa est ex vtriusqꝫ ꝑncipalitate: vt enim inter actiua calor sit inter passiua siccitas v̄tute quadã ꝓcellit. Cũ igit in signoꝝ ordine primũ locũ ignis: quartũ aqua possideat post ignẽ aũt secũdo loco terra succedat aeri tertiũ relinqui necesse est: his ergo de causis in signoꝝ cõpositione primũ est igneũ: scḋm terreũ: tertiũ aereũ: quartuꝫ aquaticũ vnde est ꝙ arietẽ calidũ siccum. Taurũ frigidum siccum. Geminos calidũ humidum. Cancrũ frigidũ humidũ dicimus atqꝫ ad hunc modũ per ordinẽ.

¶ Quare ab ariete inchoent. Cap. 5.

DEinde quare signoꝝ ordo ab ariete icipiat insinuãduꝫ est in qua parte eis rñdet qui qm̃ circulus nec principiũ habet nec fineꝫ non magis ab ariete ꝗ̃ vndũlibet inchoandũ putant. Primũ igit' exponemus necessariũ qui-

dem aliquod circuli principiũ fuisse deinde idipsum pre ceteris. Cum enim elemēta simpla corporum omniũ principia sint cōposita partim generationē partim corruptionē agunt. Generationũ aũt et corruptionũ spacia diuersa ex diuersis anni tēporibus metimur. Quapropter ad tēporum ꝯtinuationem metiendam que solis iter sequit a certo aliquo circuli loco inchoare necesse erat. Aptius autē a nullo alio quam a quo tēporis fit initiũ elementa generationum mouent. ¶ Utrũqꝫ siquidem actiuorum vtrilibet passiuorum permixtũ: generationem agit aut corruptionē: vt calor cum humore nature compaginem motum vitalem: generationem et incrementum. Idem cum sicco nature solutionem viteqꝫ corruptionem et internitiem. Item frigus cum humore nature consentaneũ cum sicco inimicum que omnia non sine legitima temporum vicissitudine continuantur. A solis etenim in primum arietis punctum introitu. Tempus ex calido et humido temperatur ad omnem genituram aptum inchoans persequentia tria signa arietis tauri geminorum cōtinuatur vt diei incremento terminato: sole ad principium cancri migrante ex aerea temperie in igneam calidi et sicci naturam temporis fit alteratio primiqꝫ quadrantis incremento diei: decrementum equalitate per ordinem rependens vsqꝫ ad finem virginis succedit. Qua equinoctio transacto sole in libram transeunte frigidum et siccum tempus succedens noctis incrementũ vsqꝫ ad finem sagittarij perducit. Unde in capricornum descendente sole frigidum et humidum tempus consequens hinc augmento hinc decremento diei noctis vicissitudinem ad equalitatem redactis in fine piscium equinoctium celebrat. Emersis itaqꝫ sexaginta gradibus in tricentis. 65. diebus ac quadrante minus. 360. parte diei vt visum est Ptholomeo annum peragit quem solarem diximus duodecim mensium iuxta. 12. circuli signa. Nam et ad circuli cognationem quadripartita est. Est enim ver aeree qualitatis calidum humidum genituras producens nutrimenta prestans. Estas ignee nature calida sicca geniture minus apta rerum statum ad corruptionem inclinans. Autumnus frigidus et siccus geniture inimicus. Hyems aquatica vernalium partium fomentum suntqꝫ singulis tria interualla: principium: medium: finis: per singula circuli signa deducta. Ex signis siquidem in quibus temporis alteratio fit initium sumitur. Ex secundis medium: ex tertijs finis: ergo necesse erat circulum certum habere principium idqꝫ preceteris: quia caput esset temporis generationum momenta momentis.

¶ De tropicis firmis et bipartitis. Cap. 6.

Consequens est vt signa vnde temporum interualla distinguuntur certis nominibus atqꝫ proprietatibus discernamus. Cum enim quatuor circuli quadrantibus. 4. anni quadrantes ordine respōdent vtqꝫ circuli quadrantes trinis signis sic anni quadrātes trinis interuallis numerantur singula singulis respōdere necessario videntur: sit enim temporis initium cum sol principiũ quadrantis ingreditur. Quapropter id signum tropicum vocatur: sequens vero quo eiusdem tē-

poris status firmatur firmum: tertium bipartitum cuius prior medietas eius temporis est. Secunda ad sequentis qualitatem vergens. Sunt igitur aries cancer libra capricornus tropica. Taurus leo scorpius aquarius firma. Gemini virgo sagittarius pisces bipartita.

¶ De quadrãtibus circuliq₃ mobiliũ ₇ firmorũ ₇ bipartitorũ. Ca. 7.

LOcus hermetis sentẽtie post abidemon de circuli quadrãtibus. Signorũ formis numero initio nature trigonis. Cuius ipsius verba ad integritatẽ in medio adducimus. Qm̃ scimus inquit vl'em particionem particulari antiquiorẽ rerũq₃ principiũ accedens ₇ crescens. finẽ autem recedentem ₇ decrescentem res postulabat. Signorũ primo numerum determinare: deinde naturas tractare q'ne sine ratione fieret: certũ omnium principium ante omnia necessariũ erat. ¶ Primum igitur omnẽ circulum equidistantibus quatuor punctis equaliter intersignamus. Quo facto prima occurrunt equinoctialia duo quorũ altero in fine piscium trãsacto cum sol in primum arietis gradum descendit: ascendens in circulo incrementum diei prefert altero in fine virginis sol ad libram transiens descẽdit noctis incrementum preferens. Qm̃ ergo solis ascensum lucisq₃ augmentum reruʒ accessus atq₃ incrementa descensus aut recessus ₇ decrementa sequi videmus ab ariete circuli principium instituimus. Consequenter autẽ circulum per quatuor designata puncta tempora anni. 4. distinguimus: per singula v'o tempora tantum luminum coitus terne forme: terneq₃ vicissitudines opposite diuersitatis: id autem est diei mutatio: digressionis alternatio: temporis alteratio: diei quidem mutatio: ab incremento ad decrementum ₇ econuerso digressionis alternatio ab ascensu ad descensuʒ ₇ econuerso temporis alteratio a principio ad medium: a medio ad finem. Itaq₃ forma inquam cum sol intrat tempus in aliam qualitatem conuertit tropica vocatur. Inquam v'o eiusdem statum firmat: firma. Nam bipartita est prior medietas eius temporis sequens sequentis. Quoniam itaq₃ singulos quadrantes. 4. terne forme terneq₃ vicissitudines numerant ex. 4. ternis. 12. cõfici necesse erat. ¶ Determinatio igitur signorum numero tum demum naturam tractare consequens est. Q₃ vt ordine fiat conuertimur ad quadrantium circuli rationẽ. Quorum qm̃ primus calidus humidus: secundus calidus siccus: tertius frigidus siccus: quartus frigidus humidus. In medĩ secundi in. 15. leonis gradu fortissimus calor maxima siccitas sentit. Deprehensus est igitur leo calidissimus omniũ ₇ siccissimus cuius naturã arietem ₇ sagittarium idem trigonus socia cognationẽ astringebat: nihil autem calidius ₇ siccius igne. Sunt igitur aries leo sagittarius ignea. Quoniaʒ v'o vt temporum. 4. primum calidum ₇ humidum: postremũ frigidum humidũ est. primus trigonus l₃ igneus sit: postremum. i. cancri scorpionis pisciuʒ trigonum aquaticam obtinere naturã conueniens erat. Ad hunc modũ ariete ₇ cancro eorũq₃ trigonis perspectis: ad thauri ₇ geminorum naturam tractandam transimus. Quoniã ergo nihil calidum idemq₃ frigiduʒ nec duo

eiusdem nature contigua esse possibile est. taurum eiusq3 trigonum frigiduz siccum esse consequens erat. Quibus ita dispartitis quartum: quarto relinqui necesse est. Sunt autem nonnulli de huiusmodi artis studio qui arietez calidum humidũ potius fore debere ex huiusmodi ratioc natione assumũt. Cum enim postremũ anni tempus frigidum humiduz sit postremũ quoq3 diei quadratis necessitate ꝯsequi videtur primi tempus anni cuius caput est aries primiq3 quadrantis diei rationem potius calidum humidum fore totius circuli caput. Contra quos duobus ex locis argumentamur. Primo quoniã ordo compositionis signorum si a primo anni tempore inciperet et a primo diei quadrante id quidem ita conueniret. Nos autez non huic sed a medio secundi temporis atq3 a medio die omnibus climatibus. Idem est quoq3 per omnium signorum motus idem siderce nature ordo est inchoamus a die nãq3 incipiendum erat qui rerum omniũ motus agitat. Secũdo q cũ in vere humor exuperet si in ariete calorẽ minus abũdare videremus id itaq3 cõcedi posset. Qr cum aliter sit que dicta sunt inuicta relinquunt.

¶ De signis masculinis et femininis. Ca. 8.

His itaq3 pertractatis: deinde signa masculina et feminina distinguenda. Cum enim quicquid in hoc mundo sit maris et femine coitu conceptum nascitur omnium vo generationum signorum virtus principium et causa existat necesse erat inter signa tanq̃ sexuum huiusmodi diuersitatem distinguere. At vo quoniam actio masculi est: passio vo femine: atq3 inter elementa superiora duo ignis et aer actiua. inferiora vero duo passiua sunt: ignea atq3 aerea signa masculina: terrea vo et aquatica feminea fore conueniebat. hac itaq3 ratione aries masculinum: taurus femineũ: sicq3 gemini masculinum cancer femineum est: atq3 ad hunc modum per ordinẽ. Sunt vero nonnulli qui discretionem inter orientia adhibent: vt oriens masculinum: secundum femininum: tertium item masculinum ac quartum femineum dicant sicq3 deinceps. Nos vero quoniam sexus discretio in reruz natura non accidentalis est eam non per accidentalem signorum motum: sed per naturalem ordinem deducimus.

¶ De signis diurnis et nocturnis. Cap. 9.

Postremo est signorum inter diez ac noctẽ discretio: cũ enim signorum ordo quottidiana ꝯuersiõe mundum ambiens diei noctisq3 vicissitudines alternet: dies quoq3 cale nox vo frigide sit nature: dies quoq3 pcedat nox sequat: sempq3 nullo medio vicissim cõtinuo sese comitent arietẽ diurnũ: taurũ nocturnũ: geminos itẽ diurnũ: cancruz nocturnũ esse ratio postulabat sicq3 deinceps per ordinẽ. Sunt aũt qui signa quatuor arietem cancrum leonem sagittariuz diurna, quatuor his opposita nocturna quatuor reliqua indifferenter putant i. die diurna nocte nocturna. Qui quoniam quedam masculina diurna quedam feminea nocturna atq3 idipsum sine oium ponunt ratione nec responsione dignum videntur.

Liber tertius nouem habet capitula.

Rimum quare septẽ stelle cões rerum ducatꝰ pceteris optineãt simulqꝫ de singularꝝ effectu in q̃tuor elñtis. 2m de terminis astrologie atqꝫ astrologi. 3m de pprietate ducatꝰ solis in tẽpcrie aerea ꝛ nãe compõne ac stellaꝝ cũ solis participatione. 4m de pprietate ducatꝰ lune i mariũ accessu ꝛ recessu. 5m de causa accessus ꝛ recessus. 6m de augmẽto ꝛ decremẽto aquaꝝ. 7m accessuꝫ ꝛ recessum maris lune poª: nõ maris nãe: q̃tuor ex locis ↄfirmãs. 8m de ducatu lune in maribꝰ ꝛ forma eoꝝ que accedunt ꝛ recedũt ꝛ eoꝝ que nõ necꝫ effectu solis in aeri. 9m de ducatu lune in aialibꝰ ꝛ germinibꝰ ꝛ metallis augmẽto atqꝫ morrmẽto.

De stellis fixis ꝛ planetis. Cap. I.

Ter omni sideꝝ numero. 12. signa cões reꝝ ducatꝰ pceteris obtinere demõstratũ est sic qua de causa ex oi stellaꝝ multitudine septẽ planetas gñales reꝝ ducatꝰ pceteris sorciant exponendũ videt. Sũt enim qui mirant cũ tãta nature ꝛ affectꝰ cognatione cetere his septeꝫ coicent: mouent etenim de signis ad signa oriunt ꝛ occidũt super mũdũ inferiorẽ. Oriẽtales etiã fiũt ꝛ occidẽtales variaꝝ etiã hee cõplonuꝫ. Cur tanq̃ nihil agẽtibus ceteris has septẽ in reꝝ ducatu pferat. Cuius antique auctoritatis vniuersa de stellaꝝ effectu rõ ita plane rñdet. Cũ enim qcqd in hoc mũdo nascit ꝛ occidit signoꝝ stellarũqꝫ motum tanq̃ efficientẽ causam sequat. Signoꝝ aũt ordo vt in scdo libro approbatũ est elementoꝝ nature preesit stellas per ea signa dispositas eisqꝫ elemẽta gñant preesse: ↄñs esse erat excepto qꝛ interest qm̃ hee septẽ cum per ea signa celerius varioqꝫ discurrẽtes crebrius eant atqꝫ redeant ad reꝝ motus ꝛ effectus promptiores erant. Unde his qꝛ gñalis rerũ ducatus ↄcessit illis pro modo suo priuatati reruꝫ officiꝫ nequaq̃ imunibus qꝛ huic etiã ↄstabat qꝛ ipsaꝝ discurrẽtiuꝫ quanto quelibet velociori motu ꝛ vario distrahit tanto pluris in reꝝ effectu officiꝫ repit. Unde est qꝛ luna oium citissima inter oẽs reꝝ effectibꝰ frequẽtiꝰ satagit. Nam stelle firme ad priuatas stabilesqꝫ vel tardas singulariũ rerũ proprietates ducũt. Deinde qꝛ cum celestis circulus cuꝫ oibus stellis mundum hunc ppetuo circuitu ambiat de qbus stelle stabiles per eundẽ circuluꝫ eodem fere motu tardo eadẽqꝫ a terre globo distantia ferunt: septeꝫ v̾o multe diuersitatis multe velociores suo queqꝫ circulo suoqꝫ motu diuerso quale est iter rectũ: nũc statio: nunc retrogradatio: ascẽsus: descẽsus: augmentũ: cursus ꝛ decremẽtũ atqꝫ vt nunq̃ planetaꝝ hmõi cursus desistit: sic nunq̃ mũdus a generatione ꝛ corruptione rerũqꝫ alteratione cessat intellectũ est tan-

tam mundi accidētiū varietatē tante planetaꝝ motuū diuersificatū: merito magis appēditiua vt nō iniuste cōmunē reꝝ ducatū priuilegio quodā ob tinere videant discreta singuloꝝ vt sibi cū naturali elemento appropriata: Sol eni ꝛ mars ignee nature accliues: saturnꝰ ꝛ mercurius terree: iupiter ꝛ caput aeree: venꝰ ꝛ luna atqꝫ cauda aquatice. Est aūt ꝛ int̄ ipsos ꝯplices q̄ dā discretio: q̄uis eni sol ꝛ mars ambo calidi ꝛ sicci solis tñ calor vitalis martis corruptiuꝰ. Sic frigus ꝛ siccitas mercurij natura ꝯsentanea: saturni inimica iouis quoqꝫ tempies nature fomētū capitis cōplexa nō satis ami ca: venꝰ etiā ꝛ luna geniture accōmoda: cauda minus apta.

De terminis astrologie atqꝫ astrologi. Caplm. 2.

His itaqꝫ positis cū hmōi celestiū viriū scie īfinita fere mā videat ꝛ artem determiare ꝛ artifici suos prescribere termios ꝯuenit vt ex vtroqꝫ vtriusqꝫ finis facilꝰ atqꝫ certiꝰ itelligat. Qꝫ vt rōne fiat ipsa primū etiā noībus discernamꝰ hmōi nāqꝫ scie astrologie doctū aūt astrologi nomē ador nat. Est igit̄ astrologia scia viriū stellaris motꝰ ad tēpꝰ defi nitiū atqꝫ ad cōsequēdū illud. Est eni scia genꝰ astrologie cetera differre eiꝰ ab alijs eiꝰ gñis speciebꝰ: nāqꝫ stellaris motꝰ vires cōmemoramꝰ ꝯ eos est q̄ nulli rei extra se ducatū aliquē cōcedūt vt vulgura ꝛ tonitruꝰ signa qui dē pluuie nō tamē ipsa pluuie sunt fumus ignis nō ipse ignis est sicqꝫ hu iusmōi. Ad hunc itaqꝫ modū stellarū motus ad reꝝ effectus longe a se di stātiū ducunt. Ideo vō ad definitum tēpꝰ atqꝫ consequēs illud dicimꝰ q̄m callidiꝰ astrologꝰ in primis reꝝ ꝓuētꝰ in suo tpe spectat: deinde reꝝ finem metit̄. ¶ Astrologus autē cū sidere potentie viriūqꝫ stellarium sapiens demonstrat. Cū siderec stellarūqꝫ motus singulos omnium huius mundi accidentiū ducatus ꝑbeant: humanū tamē ingeniū ꝛ studiū aut ad omnē singuloꝝ integritatē cōsequendaꝫ sufficiat stellaꝝ ducatus tribus terminis discernamus. Primo quidē sūt res siue actus in sidereo ducatu adeo subti les ꝛ profunde q̄ nec ipsos stellarum ducatus cōsequi. nec quo ducāt per uenire humana facultas sufficiat. Secundo sidereos ducatus vsqꝫ ad rem ipsam quidē cōsequimur sed ante quantitatē emensaꝫ ꝛ qualitates depre hensas deficimus. Tertio sunt res ꝛ actꝰ quos ꝛ ipsos ꝛ q̄titates atqꝫ q̄ litates eoꝝ celesti ducatu cōsequimur. Itaqꝫ ꝑmi termini vt integra oīum specierū sub cūctis generibꝰ oīumqꝫ indiuiduoꝝ sub quacūqꝫ diuisio vt arene maris numerus calculorūue ruris vt quottidiani mométaneiue mē sura incrementi siue decrementi singulorum corporum vt omniuꝫ motuū atqꝫ accidentium differentia per singula indiuidua qua cum eiusdem gene ris vnius etiam speciei sint singula tribus tum intersticijs differunt vt cum duo vel plura indiuidua albedinum vel nigredinum longitudine seu bre uitate vultu simo vel aliquo oculorum colore ꝛ figura oris amplitudine aut angustie anhelitus odore animi corporisue sanitate vel asperitate his ue similibus inimicorum quorum neqꝫ generalis aliqua neqꝫ specialis habetur differentia: Singulis igitur omnium interuallis licet sydera du-

catum prebeant non tamen omnia consequi humane facultatis est. ¶ Secundi termini defectus est vt numerus inter populos duaruz pluriumue ciuitatum licet vtraqꝫ pars a maiori sit ex stellarum ducatu certum habeamus vt numerus granorum frumenti per agrum determinatum vt desertorum longitudinis atqꝫ latitudinis insulam. In his igitur hisqꝫ similibus licet rationez stellar͡ ducatus habeamus ad quantitatem eorum ⁊ qualitates non tamen facultas nostra ad eas consequendas sufficit que omnia quia nature humane potitatis est neqꝫ vsus humani nec astrologi necaria sunt. ¶ Tertij termini facultas est certus siderum ducatus ad genera ⁊ species humane inuentionis ad anni temporum alterationes ad motus elementorū mundi ⁊ resolutiones rerumqꝫ generationes ⁊ corruptiones quātitates ⁊ qualitates vsus humani multeqꝫ similitudinis. Qꝫ vt breue faciā dico stellarum siderumqꝫ diuersos motus ⁊ vires ad singula quidem rez omnium accidentia ducem. Uerum huiusmodi ducatus pars constans in rebus humani intellectus pars excedens in rebus adeo subtilibus ⁊ profundi ꝙ ad impossibilitatez humani secedant. Que quoniam hominem effugerunt nec indago eorum astrologo necessaria est. Uerbi gratia: solis per circuli quadrātes itus atqꝫ reditus diuersa reducere tp̄a varijs elemēta motibus efficere constans sed ⁊ per signa gradusue singulos solares gressus vsitatos temporum motus consequi certum est alienum autem ab hominibus intellectu vt quidem solis motum seu proprium seu circularem per secundam vnam aut tertiam aut decimam faciat temporum aut elementorū varietates aut aialium seu germinū affectus cōsequitur sicqꝫ de ceteris stellis. ¶ Determinatis itaqꝫ tam artis natura ꝙ̄ artificis officijs demum. 6. omnis huius artificij circunstantie disponende sunt. Artis videlicet initiuz radix: rami: argumētum: fructus: finis. Est igitur artis initium studium sciētie rerum prouentus: radix celestium motuum scientia. Rami ex celestium corporum motibus rerum imminentium motus iudicia. Argumentum iudiciorum vsitatus effectus. Fructus rerum consequentium prouidentia. Finis huiusmodi prouidentie vtilitas.

¶ De ꝓprietate ducatus solis in temperie aerea ⁊ nature cōpositione: ac stellarum cum solis participatione.

¶ Capl'm tertium.

Nunc a sole incipiētes ꝓprietates ei᷒ nature temperie ⁊ cōpositione stellarum quoqꝫ participatione cum ☉ tractabimus. In qua parte primum eis respondendum videtur: qui nature temperiem rerumqꝫ compositionez so
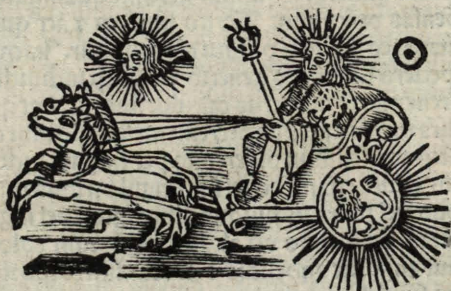
lari stellarumque virtuti negantes propria quadam substantie sue vi coalescere putant. Nec minus et his qui ex causis quidem extrinsecis rerum compositionem mutant: verumtamen solis viribus stellarum negant. Primum igitur illis occurrit quoniam nihil compositum sine componente compositum est. Impossibile vero aliquid a seipso componere. Si enim id ita esset non elementorum aliquod in aliud resolueretur sed in se quodque imutatum semper maneret. Uidemus autem ea in inuicem resolui: in rebus siquidem compositis reperiuntur. nec enim quicquam seipsum resoluit. Item si res non aliunde mote seipsas generarent: conueniret nempe vt ex quo res queque nata esset deinde finituram. Nihil enim est quod proprie nature contrarium seipsum destruat. quod cum absurdum sit patet genarationis atque corruptionis rerum alias extra se causas existere rerum nature capaci assentaneos. Deinde dicam quidem consequens esse quod ☉ stellas cum ☉ naturarum temperiei rerumque compositioni factor omnium deus tanquam efficientes causas prestiterit. Ut enim ignis propria virtute vrit causa exustionis est: sic diuinum lumen ☉ lucis et caloris vlis auctor naturalis rerum compositionis diuinitus data virtute efficiens causa existit: quod effectus ipse probat. loca nanque terrarum quibus ☉ plus equo vel accedit vel elongatur omnino tam animantium quam germinum sterilia manent. verbi gratia: loca terrarum ab estiuo ☉ tropico in septentrionem. 66. gradibus distantia cui numero toti ☉ digressione. i. gradibus fere. 24. abiectis. 90. fiunt: hec inquam loca longinqua ☉ digressione perpetuo gelu concreta: omne tam germinum quam animantium alimentum negant. Ex quo namque ☉ in australia signa descenderit per sex integros menses: ex loca eius ortu carent: vnde totis aquilonum viribus exposita: tam estate quam hyeme insolubilia rigent. quod et armenicum mare firmat: quod a ♋ tropico gradibus. 21. remotum: adeo quidem est ventis validis feruidum aurarumque obscuritate cecum quod nec nauim vnquam patiatur quod quamquam multo propinquius: brunalis tamen error intractabile reddit. i. boreales armenie termini testantur. Qui quamdiu ☉ australia signa graditur in vnum mole obruti per integros sex menses non apparent: vt infra eos sex menses et multa eorum animalia frigore intolerabili pereant: et pleraque volatilia in nidis suis per integros quatuor menses frigoris metu a medio mundi conclusa maneant: quanquam ab equabili linea non multo plus. 15. gradibus distant: aut secus et super mare a principio ♏ vsque ad caput ♓ absentia ☉ succedente frigoris flatu nauigium negant atque idem quod ad boream atque austrum vero infra. 20. ad equabilem lineam vicine ☉ vie intollerabili estu locis ciro exustis nec animalium nec germinum alimenta relinquentur. A quinto siquidem ♍ gradu vsque ad oppositum in ♓ solaris super ea loca gressus continuo thaurorum est cuncta sub terra fuerunt vt siccitate steriles: harene inter quas nilus occultatur: vt ethiopicum mare nec nauigium patiens: nec animalium ferat vicino desuper ☉ ortu subtiliores eius aque partes naturali tinctu hauriente. Ut quidem reliquit concepto valido calor adeo densum atque amarum vt effectum atque intractabile maneat: vnde media inter ☉ accessus

atq recessus nãe cõpositis et alimentis tẽperies apta relinquat. ¶ Ex his itaq patet q si ☉ vsq ad nonã sperã sublimat' esset vel vsq ad lunarẽ orbem humiliatus vel inde frigore vel hinc calore nimio mundũ stare nõ posse. Quãbrem prouidus auctor oium deus: ☉ tanq vlem corporee vite vomitẽ in media mundi regione mediũ posuit. Inuenit aũt et in ipsa habitabili bona terrarũ loca put accedũt ad ☉ et recedunt multa dissilitudine variata vt sate vel pte quo a solarũ circuitu ceteris remotiores sunt multa niue validoq frigore i ea terre pte supantur: qr humidũ multũ vult carnẽ frigus aũt albedinẽ habitudine carnosa calor albedinis capillis prolatus anio inimici ingenio obtuso ceteris differunt. Ethiopes aũt siue mauri qm eas terrarũ partes habitant sup quas fertur ☉ in ♈ ♉ et ♊ nimio calore et siccitate in nã eo superante colore nigro capillis crispis habitudine tenui memoria debili animo leui ceteris distant. Medij vero vt qrti et quinti climatis et cõtigue hic in diuinatiões vt que mediocri accessu ☉ atq recessu fruunt natura tpata: habitudie apta: pulchro colore: mobili animo: subtili ingenio: sana memoria ceteris presunt. quis in his proprietatib' generalr cõmunicassent. Sunt autem et inter ipsas pro locorũ diuersitate speciales quedã differentie vsq adeo quo a singulis etiã ciuitatib' et puincijs licet propinquis et ptiguis non nihil tã iformis hoiũ q morib' et habitu atq vsu diuersitatis intersit tam pro ☉ accessu et recessu q pro stellarũ stabiliũ natura et habitudine sup eos orientiũ. Qr aũt he ipse proprietates singulis annis inter augmenta et decrementa ceterasq alteritates variant cum hic nec a ☉ quidẽ nec a stellis vllis esset ppio motu speciali intuitu compertũ est huiusmodi variationũ ☉ nũc cum errantibus nunc cũ stabilib' puent' ipsasq in inuicẽ pmixtiões causas existere: vnde intellectũ est ☉ stellas i rerũ natura et componere. generũq et specierũ diuisione communicare: nisi quidẽ principalr ☉ rerum nature aiantiũ et vite geriminũ metallorumq generationibus pest. Stelle vero magis singularum prouinciarũ priuatis morbius atq tenore cõmunicant: tpant vero aerea: nam aeris illuminatio luminũ est quorũ ortum accedendo: occasum recedendo sequit. Ut vero ☉ aerẽ calefacit purgat attenuat: sic pro modo suo ☽ et stelle. vnde Ypocras in libro climatum. Nisi ☽ et stelle inquit nocturnã densitatem attenuarent elementa impenetrabilis aeris pinguedine corpum oium vitã corrũpent. ¶ His itaq de causis cũ ☉ vlis rerum omniũ necessitatũ solus sufficeret requirere: associauit creator deus stellas ministras officio solari secũdaria virtute cõmunicãtes. ¶ Qm igit ☉ per .12. signa gressus tpum alteratiõis causa est: tpum aũt alteratio elemẽtarie resolutionis elementaris: demũ resolutio generationũ oium et corruptionũ eũdẽ solaris per ea signa gressũ oium causam esse pseques est: que certis tpibus discreta ☉ motũ cõmitant Alia quidẽ annis alia mẽsurnis alia diurnis: vt in vere gramina herbe et arborũ folia atq pleraq aialia: in estate frumẽti grana et arborum fruct' in autumno vernaliũ: in hyeme estiuorũ generationũ corruptio que cum discretis tpibus continuent: discreta etiam ☉ loca consequunt. Qr ergo nõ

omnibus annis omnia eadem qualitate et quantitate succedunt cum ☉ singulis annis per eadem loca redeat stellarum cum ☉ participatio causa est. Si eni solus per se cuncta ministraret: nec hyems hyemi: nec estas estati vnq̄ dissimilis foret. Que vero quottidiano successu per mundum aministrantur vt quottidiani hominum et animalium conceptus partus incrementa magis sibi vniuersalem totius mundi superioris ambituz alligant sibi hūc inferiorem naturali motu agitantis consequentur.

¶ De proprietate ducatus lune in mariū accessu et recessu. Ca. 4

Post aercam solaris effectus tēperiez consequēs est lunaris in aquarū motuz mariūq; alternis accessibus atq; recessib' ducatus vt apud phos constat lumina duo quatuor elementorum ordinem ita partiuntur: vt ☉ ignem et acrem: ☽ terram et aquam ducat. Duabus enim de causis et fortior et manifestior in hoc mundo luminuz q̄ stellarum ducatus est. Prima quidem ☉. ☉ quidem omniū stellarū maximus. ☽ vero celestium omnium terreq; minima. Secunda q stellis quidem lumen inest non vt radij effectuq; earum in motu magis. Luminibus autem radij non parum in hoc mundo efficaces que motu suo mundi superioris vires collectas inferiori mundo per radios transmittunt: naz et Ypocras celestium atq; inferioris mundi corporum mediatricem ☽ illorum vires his mediando transferre asserit. Ut ergo ☉ in nature temperie rerumq; compositione preualere: sic ☽ in aquarum motibus corporumq; statu et accidentibus germinibus fructibus odoribus idq; genus vis efficacior: quorum enumerationem ab alternis marium accessibus atq; recessibus exordimur: quorum vt diuersa sint augmenta et decrementa ita diuersas diuersis nationibus opiniones generant. Sunt enim qui a separatione luminum vsq; ad opppsitionem accessum asserunt: hinc vsq; ad conuentum recessuz. Omnibus v̄o certum singulis etiam diebus ab ortu ☽ maris cui oritur accessuz eam vsq; ad medium eius regionis celum indeq; recessum vsq; ad occasuz eius sequi. Cuius indorum persarumq; mari qua versus ethiopiam accedit necnon in emisperijs occeani insulis quottidianis vsus. Alterna v̄o accessuum recessuuz continuo succedentiū spacia huiusmodi sunt. Cuius nāq; maris hibonti ☽ primum emergit eius statim accessus incipiens eam vsq; ad celi cardinem crescendo sequitur quaz lineam vbi transcendit ad occasuz vergens recessus succedens: eam quo ad occumbat decrescendo comitatur: vel cum occasum statim accessus iter incipiens vsq; ad cardinez terre crescit: a quo recedente ☽ recessus item vsq; ad orientem succedit. Fiunt itaq; singu

his diebus gemini accessus geminiqꝫ recessus temporibus ꝓut diurnus ☽
cursus varietas per diuersas marium partes diuersis lunaris ambitus car-
dinibus subiectas. Cum enim ⁊ terram globosaꝫ maris fumosus orbis cir
cumfusus ambit: sic lunares ambitus quotidiani. i. ☽ concircueant: semp ☽
aliquibus tam marium ꝙ terrarum partibus in aliquo cardine est aliisqꝫ
pariter in alio vt eadem hora vnoquoqꝫ momento his in oriēte illis in oc
casum aliis in celi sūmo aliis sit in cardine terre: vnde etiam eodem pariter
momento aliis accessum maris aliis recessum esse consequens est: nō tamē
omnibus vno modo: illis etiam qui medium equoris pelagus interim na
uigio sulcant accessus initium vno quodam vndarum feruore sentitur: qui
funditus ebuliens valido aurarum impulsu procellosas flatus agitans om
ne pelagus contristat: cuius relaxatione recessum sentiūtur. Multo aliter hi
qui littora interim habitāt. Nec enim hmōi flatus aut feruor sed aquarum
tm̄ tumor ⁊ exundatio quedā vsqꝫ ad eos peruenit: tantaqꝫ est inter ea loca
horꝫ motuum diuersitas: vt nec ☽ hmōi causam motuuꝫ esse existimēt nō-
nulli. Nec eniꝫ incipit accessus nisi in loco ꝓfundo ⁊ amplo multas ac den
sas aquas continenti fundi asperi ⁊ montuosi atqꝫ lunari vie propinquo.
Unde cum sup se orientis ☽ in naturali ꝯcitatu reperiunt ꝯtiguas primuꝫ
impellit aquas: exiitqꝫ paulatim aquarū impulsus quousqꝫ extremis litto
ribus inundet: quo incipientis momēto statim peruenire impossibile erat.

¶ De causa accessus ⁊ recessus. Cap. 5.

His habitis causas accessuum atqꝫ recessuum scrutari con
uenit. Dicimus igitur ꝙ nunquā huiusmodi accessus
⁊ recessus nisi trium rerum co nuentu gignitur loci videlicet
natura aquarum habitudinem motu ☽. Loci natura est vt
aquarum locus profundus longus ⁊ latus vix temporis
impēdio transfretandus montuosus asper ⁊ durus qua le
ui quolibet motu acriter repcusse multe vnde tumidos fluctus concipiant.
Aquarum habitudo est tantas in huiusmodi loco longo ex tēperie aquas
esse confusas vt nec in fluxu fluminum nec ex collatione fontium augeri ue
minui sentiat. Que quanto tpe condensate salebre calefacte densos vapores
agitent qui terre vaporibus permixti agitandis vndis aspirent. Motus
autem ☽ desuper orientis atqꝫ occidentis sepius repetitus cognata virtute
eiusmodi aquas trahit: qm̄ tractum sponte sequēs quousqꝫ illa accedit: acce
dunt vsqꝫ adeo quoad diffusius eferuētes loco suo minus contempte extre
mis inundēt littoribus. Nec enim ante locus tener mollis planus propter
aquarum discursum: nec aque discurrentes vt flumina ⁊ amnes ꝑpter sub-
tilitatē minus densis vaporibus aptāt hmōi ꝯueniūt officio. Causa vō ab
occasu vsqꝫ ad terre cardinē sicut ab oriēte ad sūmuꝫ. i. cardinem ☽ accessus
sequat triplex. Primo ꝙ oriētis ⁊ occidentis linee eque distātes sunt quan-
tūcunqꝫ ab ortu ad sūmum sumit tm̄ ab ocidente ad terre cardinē illi eque
distans est: sicqꝫ totus oriētalis quadrās toti cedit oriētali eque distat: estqꝫ
vterqꝫ accedēs. Scdo ꝙ mūdi climate signorꝫ p celi terreqꝫ cardines ortus

recti circuli ortibus equales sunt. Ut enim ortus atq occasus sic et hor cardinum linee eque distantes sunt. Unde in quoto graduum numero signum qlibet oriat in toto oppositu eius accubere necesse est. Tertio q est ab orizonte semp ad celi medium ☽ accessus: a medio vero circuli ad orietem recessus sequat: sicq et occasus ☽ silr orizonte et terre cardo silr celi mediu couenies est vt in orietali sic in occidetali quadrate accessuz: sicq in ceteris duobus recessus et accessus lunares accessus et recessus comitari. Sunt aut quibus nihilominus in qbusdam etiam aquis dulcibus accessus hmoi atq recessus videat vt apud quasda ethiopie: quasdam et gallie seu germanie ciuitates maritimas quos vicinia maris occipit. Hesiqdem atq mari influetes et marinis vndis otigue cum maris accessu exundate repulse pleno alpheo illabant accedere vident. Est aut accessus qdem aque calidior et recessus frigidior. In accessu naq ex imis abyssis ebulliunt in recessu forinsecus expase infrigidant. In accessu igit aque ☽ comitant: in recessu vero et si no comitantur ☽ naturaliter vnde venerunt ad maria reuertunt: Statiz vero q naturaliter ☽ tam sup terram q sub terra precedeti accessui sequetem recessuz tpis spatio coequat. sed qm ☽ sup terra arcus nunq sub terraneo eqlis est: ne hi qui sup terram fuerit accessus atq recessus sub terraneis vnq equales ee pnt. Quoties ergo metiri placuerit horas accessus aut recessus emisperii supioris notadum erit primus gradus cu quo oriet ☽ deinde cu quo occidit nec latitudine eius neglecta: deinde sumedum quatum interest ab ortus gradu vsq ad gradu occasus p eius dimatis ortum totuq p qndenos gradus diuidedum. Quota igit diuisio fuerit tot erunt eqles hore totius tpis vtriusq spatii. Si qd vero. 15. minus supstes fuerit ps hore est: totius itaq numeri dimidiu alterutrum tpis spaciu est naturalis videlicet accessus siue recessus ☽ supius emisperium obtinete. Sub terra naq: pverso ab occasus gradu ad ortus gradu subterraneus arcus: accessus scz et recessus inferioris per spacium more sumit: que qui certius deprehendere studuerit: latitudine terre certam habeat: certumq in ea latitudine signorum ortum.

¶ De augmento et decremento aquarum. Cap. 6.

Inter supradicta assertum est q naturali qdem in accessus et recessus vtriusq emisperii in sua quaq parte more equales sunt. Nunc q accidetaliter interdum non nihil inequalitatis intercidit differendum. Videt enim inequalitas alterius emisperii accessuz et recessum in equali tepóris quatitate metiatur vterq tame vnius pariter vterq alterius simul tepóris spacio coequatur: vt quanto emisperii superioris accessus sequente recessit longiores breuioresue more funt: tanto inferioris accessus superiori recessu longior fit vel breuior. Est enim huius more inequalitas inter augmenta et decrementa circa horam vnam plus minusue vt si multa sit aquarum abundantia accessus more supra numerum recessus hora paruo plus vel minus accrescat contrario similiter. ¶ Tota igitur hec inequalitas octo ex locis sumit. Primo qdem est ☽ et ☉ distatia luminisq augmetuz

⁊ decrementum. Secundo rectitudinis ☽ quando medio cursui additur ad medium eius adiectio ⁊ subtractio. Tertio loco ☽ in circulo ecētrico. Quarto locus in circulo digressionis. Quinto inter austrum ⁊ aquilonez. Sexto dies quos marinos vocant egyptij ⁊ occidentales dies augmenti ⁊ decrementi aquarum qui locus non lunaris proprietatis est. Septimo longitudo diei vel noctis aut breuitas qui locus solaris proprietatis. Octauo loco est quantum ventorum vis addicit. Sunt itaqꝫ lunaris a ☉ destere. i. quatuor loca inter augmenta ⁊ decrementa discreta. Primus ☽ cum ☉ conuētus. Secundus est primus tetragonus cum est diatontos. Tertia est oppositio qua plurium luminum fit. Quartus est tetragonus. Est igitur in conuētu luminuz maris accessus validus ⁊ spaciosus recessus esse: addit enim ☉ coniunctus in his ☽ vicibus. Est enim ⁊ ☉ in accessu maris nonnulla vis. sicqꝫ quotiens ☽ stellis humidis iungitur. Hora siquidem qua ☽ ☉ coniuncta succumbit vt rerum vomitem rerum semina concipiens conceptus vires statim in subiecti elementi motus. i. maris a tactu manifestius demonstrabat longe nanqꝫ efficacior est ☽ cum ☉ ꝙ cum stellis naturali ☽ in ☉ priuilegio conuentus. Ab hac ergo conuentus hora quantū recedit ☽ vis accessus decrescit: recessus vō augetur vsqꝫ ad primum tetragonum: hic decremento finito versa vice accessus augmentum vsqꝫ ad plenilunium peruenit: hinc vsqꝫ ad tetragonum decrementum: indeqꝫ ad conuentum: item decrescentiam recessu accessus incrementum: excepto ꝙ iter quod in oppositione id est plenilunio vis ☽ tanꝙ maturos conceptus primus edentis efficacior: sicqꝫ in tetragono primo ꝙ secundo. Ut igitur infra mundi conuersionem id est diem vnum cum diurno lune progressu gemini accessus geminiqꝫ recessus: sic infra ☽ reditum id est mensem vnum geminaqꝫ decrementa fiunt illic inter celi hic inter lune a sole cardines. Secundo loco prima luna collocanda est. Quo facto quādiu rectitudo lune medio eius adijcitur vis accessus preualet. ꝙ diu vō detrahitur vis recessus prepotens idqꝫ victu rectitudinis quantitatem. Cuz autem nec additur quicꝙ nec detrahitur nec accessus nec recessus vis hac ex parte crescit vel decrescit. Hi vō motus etiaz in aquis dulcibus fluuijs ac fontibus hos ☽ ducatus precedente sequuntur. Tertio loco ꝙ diu ☽ abside circuli sui ex parte. 200. gradibus destituerit vis accessus preualet infra. 90. recessus. Quarto loco ꝙ diu ☽ in latitudine sua ascendit accessus vis augetur ꝙ diu descendit recessus. Quinto loco ꝙ diu signa borealia ☽ graditur borealium marium accessus auget austrałium recessus: ꝙ diu vero in australibus est commutata australiuz accessus preualet: borealium autem recessus quantum ad hos genus attinet. Magis autem inter hec pariter post primum tetragonum ☽ compoto addente atqꝫ in inferiori circuli sui parte ab orizōte: maris enim gente in signis humidis cum stellis humidis atqꝫ decentibus: his enim omnibus adunatis non solum marium accessus abundant: sed etiā amnes ac fontes accrescūt. Sexto loco sunt dies lunaci oīuz quos marinos appellamus. Est eniz lunationis mensis dierum. 29. ac fere dimidij quibus quadripartito diuisis

singulos quadrantes dies septem ac fere dimidij complent. Igitur a.27.mē
sis die vsq ad quartam dimidium sequētis mensis dies diminutim nuncu
pantur: sequētes vero quatuor & dimidius augmētatiui: propterea quidez
accessus detrimenta quedam in his vero augmēta sentiunt atq ad hūc mo
tum sequentes duo quadrātes inter hos duos motus vsq ad.27.dies vi
cissim succedunt. Id igitur hoc modo egyptijs atq occidentalibus comper
tum. Orientalibus omnibus maris affectionum peritis totū totis his qua
drantibus per augmenta & decrementa visuz est hoc modo alterari: sed in
ter septem dies quos illi diminutiones dicunt vnum vel duos detrimenti
inter augmentationes totidem esse incrementi dies constant tamē apud mē
siticos inter hos lunationum quadrātes etiam aquarum dulciuz inter aug
menta & decrementa quidem altionum motus. Nonnulli vō de maritimis
lunationum dies inter augmenta & decrementa tripartito numerantes pri
mis.7.aut.10.diebus accessus incrementum vltimis.10.decrementum: me
dijs vero medium sentiri statum. Septimo loco est quantum ☉ etiam ad
miniculum huiusmodi motibus viribus addit. Licet enim ☽ quidem p
pius sit accessuum & recessuum ducatus: in augmentis tamen & decremētis
eorum nonnihil tam ☉ quam stelle adijciunt. Compertum enim est per di
uersa maria in quibus hi motus apparent certis anni tēporibus inter dies
& noctes horum motuum inter augmenta & decremēta vim alterari q a ☉
inter signa australia & borealia accidere videtur: quādiu namq dies nocte
longior est diuturnus maris accessus nocturno preualet: conuerso similiter
horum itaq motuum quoniā ad hoc genus attinet ad puncta equinoctia
lia vtriusq equalitas: ad solstitialia vero alterius augmentum alterius de
crementum maximum sentitur. ¶ Est huius horum motuum alterationis
causa duplex. Prima est quantum sol inter diei noctisue vicissitudines adij
cit. Cum enim dies nocte longior est sol diutius super terram aquas calefa
ciens caloris viribus eximis abyssis vndas euocat: vnde diuturnos aqua
rum motus nocturnis preualere necesse est. Secundo loco est quātum lune
longior in superiori hemisperio mora tm̄ supaddidit cum enim nox die lō
gior est luna nocte super terram: quia diutius orientia signa retinet noctur
nos motus diurnis more spacio preficit. Hinc igitur vt per singulos dies bi
ni recessus: sicq per singulos menses bina vtrorūq augmēta: binaq decre
menta fieri supradictum est sicut nunc: & per singulos annos eorum motuū
totidem augmenta & decrementa fieri apparet similitudine quadam illis cō
cordantia: vt enim nocturnus accessus luna super terram sole in sagittario
existente eorum conuentus accessuum similitudinum imitari videtur sic op
positionis accessum diurnus sole geminos luna superius hemisperium oc
cupante sicq ceteri de annuis ceteris mensurnis incremento non vero equa
litate q cōmetiri facile. Hec itaq testimonia si quando omnia conueniant
valida & spaciosissima aquaruz incrementa consequentur atq omnia illo
rum numero qnantitatis horum mensura succedit. Sunt igitur hi.7.duca
tus naturales. Nā octauus accidentalis quantū videlicet aquarū motibus

venti magni permane coacti pelagus omne concitantes adiciunt. Uentorum ergo omne pelagus agitantium duo sunt genera: alterum quidem quod alte maris vnde supernum ad motum scopuloso fundo repercussum: vimque ad supera efferuentes eximis: vt supra dictum est: abyssis in amnis eueniunt. Alterum verum per auras coactum terreque marique quem desuper irruens: ac marino illi in equore conueniens furibundos pelagi motus exagitant. Primi ergo generis species gemini tamen equoris confinea permeantes raro vsque ad litoria perueniunt. Secundi vero flamma ex diuersis locis spirantia inter terrarum orbem peruolant: alijs namque loca principalia sunt: alijs secundaria ac principalia sunt in. 4. mundi cardinibus. Secundaria vero inter 4. hec media. In his igitur quantum huic attinet negocio id principaliter attendendum quod cum lune motu ab ortu ad occasum maris recessus committetur: venti quidem orientales accedendi viribus fauent occidentales obsistentes recedendi vires promouent: sicque inter meridionales conseptentrionales quique suis partibus aspirantes contrarijs obstant. Quod ergo supra dictum est naturale vtriusque hemisperij accessum consequenti recessui more spacio equum esse id quidem ita est nisi quantum ex accidenti: vt dictum est: inequalitatis intercidat. Huius ergo accidentis duo sunt genera: alterum proprium: cuius quas descripsimus. 7. cause sunt: alterum alienum quod s. ventorum vis adicit. Ex his igitur. 8. locis omne accessuum et recessuum augmentum atque decrementum variatur: de his autem accessibus et recessibus sententia hec vniuersalis quod accessus quidem primus motus effectu lune naturali effectu sequitur. Recessus vero naturalis aquarum vnde ad maria exierant reditus. Cum ergo accessus mora longius producat augmenti fere quantitate sequentis recessus spacium breuiatur. Conuerso similiter accidit preterea nonnihil inequalitatis ex littorum interdum importunitate. Cum enim accessus exterius inundat littoribus si forte vel rupium concauis vel vallibus aut foueis altis influat parte relicta minus redire necesse est. Sic etiam qua contra fluuios mari influentes accessus nititur ex recentis aquis recessum preualere necesse est.

Capitulum septimum.

His explanatis nunc huiusmodi causam lune asserendam opinor quam ratam relinquatur si contradicentium opinionem infirmemus. Aiunt enim nature maris inesse non aliqua lune potentia vt vno feruore quodam vndas exagitet: hisque defluentibus accessum fieri. Si enim desuper ambiendo maris accessum agit. Cur non amnium etiam et fontium aquas eisdem de causis eisdem motibus exagitat. Quibus quatuor ex locis respondemus. Primo quidem quod si accessum maris nulla vis aliena sed proprie nature vigor amministraret nunquam aliquid inequalitati assumens eodem semper modo eodem tempore eademque spacij quantitate fieret. Nec enim proprium nec opus aliquod alienum patiens ab eodem nec suo habitu ad alterum aliquando vnquam recedet. Uidemus enim hec quantitate qualitate locis et temporibus semper alterari: alterationes vero lunares motus inane comitari.

¶ Secundo vero loco q cum aque diffluentes ad extrema discurrent maiori nimirum q qui continet loco opus est. Si ergo mare ex seipso in ampliora loca diffluit: qua iterum vi ad non sufficientem locum sibi repellitur. Id enim in natura non est vt quare nequis aliquid sponte consistere velit. ¶ Tertio loco q cum aque natura deorsum semper atq in profunduz tendat: quid est q in accessu aquas non deorsum sed contrario motu efferri in alterum atq ad superiora conscēdere videmus. Q cum in natura aque nō sit: extrinsecam rei causam aliquam esse necesse erat: que preter lunam nulla alia reperitur. ¶ Quartus locus rationem obuiat eorum qua eisdem de causis eosdem motus: etiam dulcium aquarum transire sibi videntur. In quo loco maris atq dulcis aque differentia sufficit: sed ad maris aque conflue dense salebre fluminum atq id genus diflue subtiles dulces. Que cum ita sint non omne q alteris acciderit: alteri consequi necesse est.

Capitulum octauum.

Cum igitur in natura maris tanta sit lune virtus: consequens videtur vt inter ipa maria: eorumq lunarem potentiam sequuntur: a ceteris fiat discretio: vt eniz apud philosophos constat luna quidem in nullo maris prorsus inefficax est: sed eius vis et efficatia alias quidem manifesta magis alias minus non equidem ipsius aliquo impedimento: sed maris habitu minus adapto. Est igitur omnis marium habitus triformis. Sunt enim mariū alia quorum nec accessus fit nec recessus: alia in quibus quidem hi motus sed nō apparent. Alia vero in quibus et fiunt et apparent. Primorum itaq duum generum trine species. In primo genere prime speciei sunt aque ille que in primeuo confligi: nec longi temporis condensate nec salebre: sicq nec ventorum eos motus incitantium feraces hoc officium proprie nulla impotentia recusarunt: vt lacus atq paludes que ex aliqua eluuione in aliquo receptaculo in similitudine maris confuse hyemali tempestate accrescūt estiuo tortore decrescunt. Secunde speciei sunt mariū intrantiū a lune circuitu remota vt vsq ad ea lune vis pertingere nō possit. Tertie speciei sacri quarum fundus mollis atq labilis qui cum aquarū impulsibus cedat nihil est q eas repercussas in accessum cogitat q circa pro muretoria et insulas frequenter accidit. In secundo genere prime speciei sunt maria quorum littora seu tanta abinuicem latitudine distant sui in tm̄ ab hominū habitationum remota sunt vt licet accedant et recedāt non adest qui motus illos indicet. Secūde speciei sunt maria quorum littora abinuicez latitudine distant nec inhabitabilia sunt sed a deo sunt et infesta et sublimia persusq planitie carētia vt lz cetera moueantur non habent quo effluant. Tertie speciei sunt aque aliis influētes hi nāq accessus hora quibus influunt accedūt. Tertii generis sunt maria primeui fluxus vix tēporis impēdio transfretādo lunari circulo propinqua quorum fundus altus asper scopulos et littora plana et habitabilia vt fretū indicum: persicū: scintū: gallicū: hisq similia que nō per se sed lune quodā officio vt expositū est ita mouent. Demonstratū autē est

inferioris mūdi corpoꝝ motus ꝑuios celestiū itus atq̧ reditus. archanis quibusdam nature vinculis trahentes sequi vt inter ipsa etiaꝫ terrestria corpora exemplis superius patefactum est: ad hūc itaq̧ moduꝫ ⁊ luna maria nature sue congrua ad equū distantia archana quadam cognatione trahit. ¶ Habet autem ⁊ sol in maris aliquid virtutis: verbi grā idicum ⁊ psicū congruētia vnū qdem mare sunt: habēt tamē proprietates ꝯtrarias solares ambitus sequaces. psicum enim fretū a principio virginis vsq̧ ad caput piscīū vētis ꝑuium procellis turgidū omni nauigio intractabile permanet. A pisce vero vsq̧ ad virginem contra. s. quietū cōpatiens. Usq̧ adeo quidem in principio sagittarij validissimus feruor eius seuiat. In primo geminorū ꝯtra potētissimū quiescat. Indicū contra q̄ diu nāq̧ psicum feruor seuit. indicum qescit ꝯtrario silr vsq̧ adeo in primo geminoꝝ. Indicū maxime seuiat in principio sagittarij suauissimū. Sic tanta est eoꝝ discrepātia vt persici natura melancolici. Indici vero colerici iudicent quoꝝ integram distantiam notissimi nautarum certis etiam terminis emersi sunt. Persicum enim fretum ex parte orientis ab intersimo insularum terses ⁊ argues inchoantes occidentem versus ad sabeos arabesq̧ terras perducunt vsq̧ intra portus aditi: inde ad egytum ⁊ siream fit comeatus. Indicuꝫ autem ex orientis parte ab vltimis indie finibus inceptum. Indeq̧ causa profanem insulam circūfluens sicq̧ diuersas indie atq̧ ethiopie pronuncias abluens vsq̧ ad orientalia. persici freti littora protenditur. Hec itaq̧ maria pro diuerso littorum habitu diuersas etiam affectiones sentiunt ad solaris ambitus diuersitateꝫ spectantes. Cuius virtus nihilominus in ceteris quoq̧ maribus sentitur q̄ in tempore demonstrasse sufficiat.

¶ De ducatu lune in aialibus ⁊ germinibus. Caplm. 9.

Hactenus singularem lune virtutē in natura maris ⁊ aquarum quantum necessariū erat exequuti sumus. Deinceps ⁊ in ipsarum inferioris mūdi corporum varijs affectionibus lunaris ducatus sequēdus est. Nec enim in elementoruꝫ tantum motibus verū in quottidianis etiam rerum vsibus lunaris virtutis frequēs ministeriū. ¶ Sunt namq̧ plurima rerum genera que quādiu luna crescit atq̧ super loca eoꝝ ascendit incrementis largius indulgent quādiu decrescit atq̧ a locis eoꝝ descendit incrementa retrahūt. Idq̧ in animalibus germinibꝰ ⁊ metallis: sic enim crescenti luna in corporibus aialium humores habundant: decrescente attenuantur vt etiaꝫ humani corporis vene illic pleniores hic laxiores reperies q̄ in egrotantibus clarius apparet. Qui enim prioris lunationis medietate decūbunt natura eoruꝫ fortior morbo validius repugnat: in sequenti debilior leuius succūbit. Quottidianas etiam egrotantiuꝫ affectiones quottidiane oīno lune applicationes ad primū locuꝫ trigone tetragone opposite ⁊ reditus metiunt: ob quod priuilegiuꝫ hi dies inter ceteros certo noīe discreti sunt. Nam ⁊ naute in hos dies discernētes vētorum nubiuꝫ ⁊ pluuiaꝝ modum deprehendūt. Inter hoc est ⁊ illud q̄ quotiens

homines noctu sub luce lune conuersantur pigritia et raritate quadam affi-
ciunt et illud quoque quod animaliū carnes noctu lune exposite tam odorem quam
saporē quodāmodo imutant. Quod quoque etiā aialibus frigidū et humi-
dum est vt lac cerebrum medulla crescente luna habūdat decrescēte attenua-
tur: aut secus et album oui in prima lunationis medietate concepti atque edi-
ti habundantius cōmutat: eadez omnia tam die quam nocte inter circuli qua-
drante diuersis locis ascendendo et descendendo. Nōnulla quoque pisciū ge-
nera per diuersas aquas in prima lunatiōis medietate de speluncis suis pro-
deunt in sequenti inclusa remanēt. Sic etiam ascendente luna ad superiora
efferuntur: descendente ad ima mergunt. aut secus vermes atque reptilia fe-
re quoque et accipitres in prima lunatiōis medietate venatu acutiores et fer-
uentiores sunt. Insitiones etiam lune crescentis atque ascendentis et incremē-
tis indulgent et fructus accelerant minus vero decrescentis et descendentis.
Plura autē germina vt licium luna exsiccat et adurit. Cuius quanta sit vir-
tus in germinibus herbis seminibus et radicibus apud eorum qui horum
culture dediti sunt vsitatis experimentis probatissimū constat: sed nec me-
talla lunaris virtutis imunia sunt omnino que cognitores crescēti luna di-
gniora: decrescenti minus digna reperiunt. Suntque multa huiusmodi in re-
bus mundi lunaris ducatus officia que vt omnia consequi impossibile sit
numero enumerare singula: quicque frustra laboret.

¶ Quarti libri capitula nouem.

Rimum de septē stellarum nā iuxta ptholomeū. ¶ Secundū de earūdē natura simulque fortuna et ifortunio iuxta quosdā plebeios astrologos. ¶ Tertiū de eis qui stellarum naturam fortunā et infortuniū ex coloribus eorum mutant. ¶ Quartū de sućtione fortune earum et infortunij in phica indagine. ¶ Quintum de discretione inter fortunatas et infortunas. ¶ Sextum de diuersitate habitus vtriusque stellarum generis trāsitu alteruterius alterius. ¶ Septimū de mutatione stellarum et natura effectuque in tēporum motibus. ¶ Octauū de stellis masculinis et femininis. ¶ Nonū de diurnis et nocturnis.

¶ De septē stellarum natura iuxta ptholomeum. Caplm. I.

Ost alexādrum macedonē grecie reges egypto. 275. annis imperasse narrant: quorum decē cōtinuo succedentes oēs vno ptholomeus noie vocati sunt. Ex quibus vnus ex philadelphia ortus in egypto regnās astronomie librum almagesti greca ionica lingua scripsit: eidē nōnulli et astrologie tractatus. 4. partiū ascribūt plurique vnicuique ex alijs

ꝙ nihil ita cõfirmare vel aliter esse nostra nihil interest; excepto in meo libro stellarum naturas differat, minus accurate rerum causas exequutus est. A sole siquidem incipiens cum experto vt est calidum affirmat accedẽdo namque calorem affert: recedendo frigus relinquit. Lunam humidã ꝙ terra vicina ascẽdente vapore eius efficiat. Saturnum frigidũ siccũ quoniam et a solis calore et terre vapore longe remotus sit. Martem calidũ siccum prout calor igneus firmat: quoniã soli propinquius calore ascendente feruet. Jouem tẽperatum quidẽ inter saturnũ et martem medius sit. Venerẽ etiam calidam humidam illud pro solis vicinia hinc pro terre vapore vsque ad ipsum peruenien te: Mercuriũ autẽ nunc siccum nunc humidum, prout nunc ad solẽ ascendit nunc ad lune circulum deuergit. Quam nõnulli rerum naturam altius rimati tanti viri tam improuisam euentionem sine ammiratione trãsire nequeũt. Constat enim ex libris interuallorum celestium corporum lune circulum quo terre proximus est a terre superficie. 128. miliariũ milibus ac vere. 94. miliaribus distare singula miliaria ex ternis cubitorum milibus. Philosophus autem mensus est terre vapores a superficie eius non plus ꝙ. 17. stadijs exaltari. Stadium vero quadringentorum cubitorum que sunt duo miliaria et vnum stadium que cũ ita sint que tanta lune terreque vicinia que hic ait: naturam lune terre vaporibus infici. Si enim luna terre vaporum capax esset consequi eam necesse foret que corpora vaporũ capacia consequũtur illis sed infectis corruptio et dissolutio. Deinde cum martem supposito solis ascendente calore feruere asserat opinari videtur solem eandẽ vim superiori mundo infere qua in inferiorem potentia vtitur. Jnfert autem sol inferiori mundo calorem ignis sm virtutẽ ignis sublunaris mundi elementũ. Sic ergo et celestia corpora horum elementorum capacia esse consequens est. Cur itaque nec mars continuo caloris effectu nigrescit: nec saturnus in medicabili frigore pallescit aut hic incessabili flãma quandoque non cõburitur aut ille perpetuo gelu non interit: qua in corporibus harum viriũ capacibus naturaliter consequi videmus. Sic igitur venus quoque nec ex terre vaporibus nec ex solis vicinia calorem trahit. sicque nec saturnus frigidus siccus pro eo ꝙ ab vtroque longius distat cum propinquis contrariorum causa non existant. Similiter et iupiter sic ex saturni frigore martisque calore hincinde obuiantibus medius temperatur. Et si quidem equalitates aliũde obuenientes naturam eius conficiunt. Ex accessibus eorum et recessibus vnde trahũtur alterũ quoque succumbere necesse est ꝙ accidens in rebus horum capacibus corruptio atque solutio consequi solet. Eadem ratio nec mercuriũ eis de casis quas exponam nũc siccum esse nec humidũ. Si enim corpora stellarum has qualitates aliũde contraherent eorum substantias eorum qualitates in sese capaces esse necesse foret. Sunt autem qualitates hee elementarie: ergo stellarum substantias ex his elementis compositas esse consequens esset ꝙ inter primordia tractatus reprobatum est. Nec enim celestia corpora ex his elementis composita dum ex alia quadam essentia simplici forma simplici effectu naturali motu horum accidentibus ducatum prebeant.

¶ De earūdem natura simulqꝫ fortuna ⁊ infortunio. Cap. 2.

Quoniam itaqꝫ stellaꝝ naturam fortunaꝫ ⁊ infortunaꝫ tractare ꝓposuimus primo loco minus aptam quorūdam sententiam exponi cōuenit: deinde ꝙ contra fit postremo quidē noster intellectus iuxta philosophicā indaginē apparebit. Dicigitur quoniā imperitos sequi nos oportet: quoꝝ opinionē tractamus tam elementorum. 4. ꝙ eorum in corporibus cōmixtionū naturas ⁊ proprietates minus subtili ratiocinatione quadam ac sermone plebeio insequimur, eorum ingenijs concordi. Aiunt enim omnē antiquā sententiā sapientum in eo plane intellectu conuenire ꝙ omniū videlicet sublunaris mundi rerum sub his duobus generibus numerus comprehendaē que sunt ſm elementa. 4. atqꝫ ex cōmixtione eorū composita opera suntqꝫ elementa ignis aqua aer, terra. Cōmixtiones vero colera: sanguis: flegma: melancolica: deinde ꝙ elemētis natura quidem inest ⁊ proprietas sua cuiqꝫ nō autem color neqꝫ sapor que in rebus elementatis insunt. Nam color qui in igne videtur nō ignis est sed materie ardentis: cuius natura calor proprietas adustio. Sic aer etiam cuiꝰ natura humor proprietas generatiua temperies sic color aque non equidē est aqua: sed rei ꝯtinentis aquam cuius natura frigus proprietas rerum elementum. Terre quoqꝫ cui videntur varij colores diuersorum eius vaporꝫ sunt cuius natura siccitas proprietas rerum sustentatio: de sapore non aliter cuius saporis ignis ⁊ aer manifesto imunes. Terre vero ⁊ aque loca diuersa diuersos ministrant sapores atqꝫ huiusmodi quorūdam quod non omnium est opinio. In parte siquidem omnes concordant: in parte dissidēt: in naturis quidē ⁊ proprietatibus conueniunt. Colores autem ⁊ sapores alij elementis omnibus negant alij quibusdam concedunt quoꝝ alia sub diuisio alij namqꝫ aliud inter sapores ⁊ colores tollunt: alij elementorum: alij simul. i. aliquibus: his vero illis vndeqꝫ igitur aque ⁊ terre concedunt: aquaꝫ colore albam sap ore dulcem asserentes: terram colore fustam sapore acidā. Quidam terre saporem dulcem eam ratione asserere videntur ꝙ nisi dulcis esset germinare non posset. Igni vero saporem negantes colorem rubeū cōcedunt cuius rationem tam ex hoc igne ꝙ fulgens flammis minuantur. At vero vt saporem negant sic colorem tolluntꝙ contrariorum capax sit natura albi nunc nigri nunc mediorum complexionum inde vt naturam ⁊ proprietatem sic colorem etiam ⁊ saporem suum cuiqꝫ distribuerit: vt ergo colorem visu saporem gustu consequimur sic naturas earum. i. calidum siccuꝫ frigidum humidū per colorem ⁊ saporem deprehendimus: proprietatē vero per effectum cum res alie alias contingunt. Est itaqꝫ colere color igneus: sapor amarus natura calida sicca virtus exurere. Sanguinis color rubeus sapor dulcis natura calida humida virtus generatiua. Flegmatis color albus sapor insipidus: natura frigida humecta: virtus nutritiua. Melancolie color fustus: sapor salsus: natura frigida sicca: virtus retentiua. Hec sunt que de elementis eorūqꝫ cōmixtionibus locuti ad stellaꝝ corpora trāseamꝰ

quorum naturas ex coloribus tātum mutuant: nō ex saporibus quos deprehendere nequierint gustus impossibilitate. Stellarum itaqꝫ naturas caldei siccas frigidas humidas iuxta colorum diuersitates deprehendisse sibi videntur iuxta ꝙ putant rerum naturas colores eaꝝ se consecutos asserentes rerum ab alijs ad alias cognatione quadam ad intellectum sic peruenire a propinquis videlicet ad longius distantes. Sic igitur ab elemētis eorumqꝫ cōmixtionibus ad stellas progredientes naturas earum per colores iudicant. Cuius enim stelle vt aiunt color huius vel illius elementi huiusqꝫ vel illius complexionis est eam stellam eiusdem naturaꝫ sortiri minime est. Cuius vero stelle color complexionuꝫ color diuersus cōmixtione facta cōmixte quoqꝫ nature est: vt cum terre atqꝫ melancolice color fuscus naturam frigidam siccam indicet vt saturni quoqꝫ idem color eandem naturam eandemqꝫ proprietateꝫ atqꝫ virtutem iudicet sic martis quoqꝫ sic ⁊ solis naturas igneas cuius in sole approbatione etiam effectus vsualis precedit: veneris autem color inter album ⁊ glaucum medius eum habeat. Nullū simplicem complexionis alicuius calorem simul ⁊ vt ex colera ⁊ flegmate mixtus est sic naturam eius inter calidum ⁊ frigidum temperatum. i. calidam humidam representat sic iouis etiam color album silans naturam eius tēperatam virtutem geniture congruam demonstrat: ☽ vero colorem albuꝫ cum fusco maculet pro fusto frigida pro albo humida natura eius intelligitur. Mercurium autem quia discolorem cernimus vt nunc viridem nūc griseum aliquid vel ab his diuersi dicimus pro varij coloris receptione natureqꝫ varie hac ratione stellarum naturis deprehensis discretione habita quasi siue calidas humidas seu frigidas humidas reperiunt. Quoniā hee qualitates geniture ⁊ nutrimentis accomode sunt fortunatas iudicarunt: quas vero vel calidas siccas vel frigidas siccas pro eo ꝙ hee qualitates corruptiue ⁊ intemperate sunt infortunijs addixerunt quā autem varie nature ignoratur eam prosperam ⁊ beniuolis aduersam cū noxijs discernūt. Hac itaqꝫ ratione saturnus ⁊ mars in partem noxiā secesserūt. Jupiter venus ⁊ luna in parteꝫ meliorem. Mercurius vero promiscuus. Sol quoqꝫ licet vt mars igneus quia generale caloris fomentum est interdum fortunatis accedit nō nunqꝫ infortunijs.

¶ De eis qui stellarum naturam fortunam ⁊ infortunium coloribus eorum mutantur. Capitulum. 3.

His expositis uūc qd hoc modo deceptas opiniōes īfringat adhibēdū est. Uidenť aūt oīno q̄dripharia rōne ꝯtaminari. Primo ꝙ saturni tā terreo q̄ melācolico diuersus color poti⁹ plūbeus est. at iouis color si in glauco īficiť q̄uo albū trahit cū albū aliquolibet colore infectū albū eē desinat. s. stellā martis. Ueneris aūt color manifeste subalbidus cū vō solē marte calidiorē eē nemo dubitat si coloꝝ ad naturā spectat solē marte magis rubere necesse est. Qꝛ aliter esse nec eoꝝ visib⁹ ignotuꝫ est. Re vō mercuriū ꝓ varijs coloribus varis afficiāt naturis varietate colorū

cuius non naturas eius sed visus nostros causas esse distant. Qui quoniã
vt non iuxta orizontem apparet varij terre vapores medij visus nostros
intercipientes coloribus suis inficiunt lunam deniqꝫ nemo qui sano lumi-
ne fruatur albam iudicat. ¶ Secundo loco quoniam comparatio diuersi
generis nulla est non ideo quidem hos colores corpora stellarum represen-
tant: his qualitatibus earum naturas infici necesse est cum eniꝫ id in huius
mundi corporibus accidat nec enim sunt generis eiusdem quorum differẽ-
tias nemo notus ignorat. ¶ Tertio loco quod nec celestium nec terrestriuꝫ
corporum naturas: vt putant per colores eoruꝫ deprehendimus compluri-
ma eiusdem coloris diuerse tamen nature nouerimus vt ecce nix ⁊ cãna am-
bo quidem ⁊ eque candida sunt alterum tamen calidum siccũ. alterum frigi-
duꝫ humidũ. Sic ⁊ aloe coloris fere eiusdẽ natura tñ cõtrarie. Sũtqꝫ
multa hmõi sed ecõuerso nõnulla quoꝝ natura effectu potius ꝙ colore ino-
tuit. ¶ Quarto loco ꝙ cũ eas stellas fortunatas iudicẽt que elementis ꝯue-
niunt ex qbus aliqd gignit̃ ex oĩbus aũt reruꝫ generatio fiat singulasqꝫ sin-
gulis conuenire asserant omnes esse fortunatas consequens est.

¶ De inuentione fortune eaꝝ ⁊ infortunij phica indagine. Caplm. iiij.

NUnc qua discretione phica indago fortunatas ⁊ in-
fortunia separet insinuari ordo postulat.
Ois phie purior intellectus omniũ huius mundi reruꝫ vt
primuꝫ cuiusqꝫ natura inter cõmodum ⁊ noxium pspexit:
statim inter fortunã ⁊ infortunium ordinẽ distribuit: singu-
lasqꝫ ordinis sui generali nomine appellendas censuit. Un-
de inter omnia rerum genera quodcũqꝫ geniture atqꝫ tpamento elemento-
rum cõmixtione corporũ cõpositioni vite spacio salute cõmodis: atqꝫ di-
gnitatibus tam animi ꝙ corporis accõmodum existit iure melioris fortu-
ne vocabulo secerni debuit. Qꝺ autem oĩum horum detrimentum corru-
ptionem ⁊ interniciem intendebat: id etiam non imerito in partem contra-
riã cedere conueniebat. his intellectis memorandum ꝙ a principio tracta-
tus explanatuꝫ credimus motus ⁊ stellarum qualitates motuum effectus
per hunc mundum illi natali quadam affectione alligatum. Nunc autem
adijciendum septem stellas que omnis huius mundi effectus principale mi-
nisterium gerunt. ꝙ ꝙ singulariter ⁊ vario discurrant. Discursus vero hu-
iusmodi plures ac dissimiles cuiusqꝫ circulos causas existere. Quãꝙ eteni
quelibet errantium naturali motu suo nec tardans vnꝙ nec accelerans me-
dio semper equaliter ferat: retineri tamen illam interdum ⁊ moueri neces-
se est in circulo retrogradationis in circulo ex centri atqꝫ vtrũqꝫ in signifero
vtriusqꝫ modum ⁊ quantitatem ⁊ ptitiones dimetiente. Quibus ex causis
tam motibus earum imo etiam ⁊ diuersas ineqlitates ꝙ varias colorum
dissilitudines ppetuo alterari necesse est: quas ineqlitates naturarũ quoqꝫ
⁊ ppietatũ stellarũ infra varietatẽ ꝯsequi ratio hꝫ. Naturas itaqꝫ stellarũ
phia determinat que corpa sperica motu circulari mundũ ppetuo ambire
describit. Proprietates vero ex horuꝫ motuũ per hunc mundũ effectibꝰ mu-

tuatas cum partem rerum geniture et alimentis accomoda partem ad rerum corruptionem et interniciem inclinem videnti iure partem fortunatam partē infortunij nomine notandam inter hos censuit. Hec enim in essentia sua alterutrū vnq̄ fortune genus concipiunt: sed in nobis semper vtraq̄ representant. vnde est q̄ naturam et naturatū discriminari necesse erat quorum alterum ex causa videlicet ex effectu deprehenderūt. Quicquid enim genitū est nūq̄ gigneretur nisi in natura quidem erat nō actu potentia sed speciales dr̄e coeuntes in actu producuntur: sydereo desuper ambitu concitante. ¶ Hunc itaq̄ motum siquidem hic modus huiusmodi casibus subiacebat in effectu rerum huiusmodi: in alterutram fortune partem concedre necesse erat. homo siquidem et asinus in natura animalium indifferenter sunt neutrum altero magis minusue animal aut in materia rerum aliud hominis corpus aliud asini. At vbi speciales dr̄e accesserunt protinus alterū bipes erecto ad sydra vultu ratione et intellectu venturū prodijt alterum quadrupes pronum sensui irrationali contētum. Tum in speciebus singulares indiuiduorum proprietates accite singula deniq̄ mundi corpora effingunt. quorum tamē alijs vita stabilis: habitus decens forme dignitas accomode hisq̄ similia. Alijs vero contraria ꝯtingunt genitrices concitantium motuum partem fortunatam: partem noxiam censeri consequens erat. Has ergo qualitates omnes celesti potentia tribus modis imitamur. Primo pro ipsius stelle cuiusq̄ motu. Secundo pro alterius in alteram effectu. Tertio pro receptione elementaria huiusmodi actuum. Quicquid enim ex illis et his gignitur illorum actus consilio: horūq̄ passionis modo propria generatione respondet. Cū igitur ex huiusmodi coitu apta perfectaq̄ generatio prodit et illam nimirum cōmode egisse: et hoc amice consensisse cōcipimus: eamq̄ partem fortunatam intelligimus. Infortunia vero que natura hoc abhorrens atq̄ inuita patiens vel felicibus aborsum patitur vel in infaustos partus erumpit. Est igitur huiusmodi geniture trina proles. Prima in specierum diuisionem. Scd̄a indiuiduorum. Tertia in eorūdē proprijs et accidentibus.

¶ De discretione inter fortunatas et infortunia. Caplm .5.

Quoniam inter stellas quasdā fortunatas: altera infortunia esse demonstratum est: nūc inter ipsas que fortuna sint discernendum est. Omnis rerū compositio ex elementorum consensu quodam procedit quem consensum temporum temperies amministrat preuios quarundam stellarum motus consequens. Quecunq̄ ergo stella ad huiusmodi temperiem atq̄ generationes rerum et vitam proprio motu ducit huic mūdo vt est fortunata nūcupatur. Que vero ad nature discessum generationis impedimentum et corruptionem declinat merito infortunium appellatur. Hac itaq̄ ratione vetusta imago in stellarum numero fortunatas infortunia calidas frigidas siccas humidas masculinas femineas diurnas nocturnas ceteraq̄ id generis tandem discernit. Hec enim in se aliquid huiusmodi sunt qbus mundi sunt: sed effectus earum huiusmodi apud

nos constans est. Singularius quidem vt ♄ quotiēs ducatus anni princi/
patum sortitur sine ♂ aliarūue respectu per vniuersas boree vicinias hye/
male frigus exasperat vsq₃ adeo quo ad corum regimen aīalium pluraq₃
interimat ⁊ germinum plurima sicco frigore impediat: magisq₃ in circulo
ex centri ascendens. Australibus ante loci estu ☉ feruidas intātum infrigi/
dat auras quoad huiusmodi temperies eo℞ ⁊ aīalium vite saluti viribus
⁊ germinum vbertati non nihil adijciat. Similiter ♂ anni dominij princi/
patum obtinens sine ♄ aliorum respectu borealibus hyemem mitigat: au/
stralibus estatem exasperat. Interim vsq₃quo nec illi frigoris temperie pa/
rum proficiat. in hoc estu intēperato plurimū afficiat. Ut autem supradictū
est solares quidem per circulum itus atq₃ reditus per anni tēpora sequunt.
Unde stella℞ cum ☉ participatio causa est vt ♄ in quibusdam signis bo/
reales status excitans hyemale frigus auget estiuū calorē minuit. ♂ contra
in qbusdam signis amicis austrū indulget vt vterq₃ nec sue parti pa℞ ob/
sit ⁊ ꝯrie aliquātulum prosit. ♃ aūt per anni tēpora ☉ permixtus nec alijs
impeditus elementa mundi ex calido ⁊ humido in oēm equam generatio
nem rerum aliter anni ducatus principale consilium gerēs. ♀ etiam ☉ per/
mixta nec alijs impedita suis anni temporibus maximeq₃ in hyeme aut ve
re annum equa humectatione temporum vt ⁊ estatis ⁊ autūni siccitatē re
leuet nec alter in anni dominio prepotens. ☿ quoq₃ ☉ permixtus nec alijs
interim respectus totum id tempus varijs qualitatibus veterisq₃ diuersis
exagit: nec alter annum regens. ☽ vero primo lunationis quadrāte calida
⁊ humida: secundo calida ⁊ sicca: tertio frigida ⁊ sicca: quarto frigida ⁊ hu
mida. Singulis etenim lunationibus totum circulum perambulans sola/
ris anni diuisiones imitatur que cum anni dominio preficitur: aut per anni
tempora ☉ miscetur: nec alijs impedita anni quadranttes: quadripartitis
lunationis qualitatibus ordinat. Nōnullis autem visum ☽ a coniunctiōe
vsq₃ ad oppositionem calidam ⁊ humidam: deīde frigidā ⁊ humidā: qui
⁊ annum lunaris dñij eodem modo per medium findunt. Quoniā ergo
♄ ⁊ ♂ in calore ⁊ frigore intemperate exuperant quarū qualitatū superās
abundantia rerū corruptionis atq₃ interitus causam nō iniuste infortunia
iudicati sunt: quorum quia ♄ frigidus siccus vtraq₃ qualitate generatiuis
qualitatibus ꝯrius maius infortunium est. Licet enim quibusdam ptibus
interdum ex eis temperies veniat: nequaq̄ id eorum virtutis sed obuiātis
accessus ☉ aut recessus. ☉ autem cum motu atq₃ virtutis eius elemento℞
temperies rerum compositio: generalis vite sustentatio effectu cōstet. His
tribus de causis fortunatus esse cōmemoratur. ☽ vero cum singulis luna
tionibus ȥodiacum perambulans: ānuas ☉ virtutes quaternas in nature
temperies in rerum effectus ⁊ vires ipsius maris mutatione renouet. ipsa
quoq₃ nec imerito fortunata est nisi q̄ ☉ prout fortior est ⁊ clarior fortuna
maior cognoscitur. ♃ autem virtus quoniā ītemperie tempo℞ mediocris
necnon congruis geniture accomodis. ♀ vero proprietas item in temporis
temperie atq₃ humectatione salubri consumitur: ⁊ he due in partē fortune

concesserunt. ☿ quoque effectus quoniam in leui temporum mutatione est: vt nequaquam a temperie mutet: et ipse in propria natura fortunatis aggregatur. Excepto quod multa motuum varietate inter directum et retrogradum tardius: celerius continuo distractus adeo varietatis capax reperitur vt leuiter quibusque alijs permixtus minus proprie nisi potens in earum affectus concedat. Unde accidit vt permixtus cum fortunatis beniuolus est infortunijs noxius: cum masculis masculus: cum feminis femina: cum diurnis diurna: cum nocturnis nocturna inueniat in quocunque stella fuerit eius natura accedens: que cum omium aliarum respectu carens nec apud se impeditus est fortunatus reperitur: excepto quantum natura signi in quo fuerit inter vtranque partem vel addit uel minuit. Cum igitur inter has tres fortunas discernere velimus quoniam ♀ ☿ inferiores inuenimus: ac ♀. 47. gradibus. ☿ vero. 27. a ☉ elongari cernimus: sicque ☿ magis quam ♀ aduri. ♃ autem superiorem a ☉. 180. gradibus relinqui inter eas tres esse fortunas ♃ scilicet quare ut summus extitit maior attribuitur fortuna medio ♀ minor: infimo ☿ minima. Sic ergo vtroque genere discreto. ♄ quidem maius infortunium extitit. ♂ minus. In parte uero meliori summa modi fortuna ☉ est: post hunc ☽: deinde ♃ ♀ ☿. Ad hunc modum stellis inter vtranque fortunam discretis licet his quedem fortuna illis contrarium attribuatur. Multa tamen in vtroque genere diuersitas iuenitur: vt ♂ et ♄ quanquam calore et frigore exuperant: quibusdam interdum temperiem pariunt: fitque illis ex infortunio fortuna. Sic igitur econtrario fortunate plerunque prout in circulis suis ascendunt: descendunt: stant retrogradantur adustioni casui et excicio incidunt: infortunij vicem ineunt. Quod ergo de stellarum fortuna et infortunio apparet non quidem ex natura earum est sed proprietate. Si enim ex natura esset ♂ effectus ☉ consequeretur: semper tamen infortunium in proprio statu infortunium est. Fortunate quoque in suo quidem habitu beate licet vtrorunque vt dictum est casualium affectionum multa variatio fiat. Exempli gratia ignis quidem natura calida sicca: proprietas exustio que si nature eius esset omne calidum siccum vrere necesse fore. Consequenter tamen proprietatem eius diuersi alij effectus: vna eademque siquidem hora ignis vrit calefacit siccat stringit firmat solum humectat: vel in diuersis vel in eodem etiam aliquo corpore vel simul vel continuo que ab exustione diuersa sunt. Sic igitur et forma atque infortunium nonnulla stellarum est sed proprietas quedam et virtus: sicque virtus generis diuersa alia plerunque accidunt. Hec itaque proprietas stellarum bipartita est: altera siquidem veracis atque imutabilis ducatus nec astrologo necessaria vt effectus fortunate: fortuna infortunij contrarium. Idque in diuisione specierum sub generibus indiuiduorum sub speciebus eorum compositionis qualitas. Hec enim licet concepti spermatis aut sementis aut insitionis variationem habeat: non tamen variatio hec ad speciem ipsam transmutandam sufficit vt ex hominis spermate in homine aliud quam homo fiat: aut equi in equo aliud quam equus: sicque de ceteris tam animantibus quam germinibus vel metallis. Nullum quippe sidereo ducatu speciem mutans: sed in ipsis et circa ipsa qualitatem: quantitatem: sta-

tus:habitus:affectionum omniumqꝫ tam intro ꝙ extrinsecus accidentiuꝫ:
omnis variatio sydereos ducatus sequatur. ¶ Altera ꝓprietas astrologici
artificij cuius sunt diuerse stelle cuiusqꝫ pro diuerso habitu atqꝫ statu suo du-
catus ad diuersa singulorum indiuiduorum accidentia: vt sunt effectus: cor-
ruptio corporis: status: quantitas: qualitas: habitudo: forma: color: animi ha-
bitus: sensus: cōmoditas: extrinsecus: accidētium casus: hisqꝫ similia. In his
enim nōnunꝙ accidit: fortunatos ledere: infortunio blandiri: pro modo sta-
tus sui ⁊ affectionum per diuersa circula signorumqꝫ loca rerū accidentibus
accomoda vel inepta: verbi gratia ♄ proprietas infortuniuꝫ: qui tamē die
super terram orientalis directus tam in seipso ꝙ in loco suo saluus in vim
fortunate concedit. Sic ergo fortunate contra tam suis ꝙ locorum incōmo-
dis deprauate. Itaqꝫ stellarum ducatus bipartitus reperitur inter propriuꝫ
⁊ accidens: vterqꝫ tamē suo tempore in suo genere firmus: quorū quin par-
tita subdiuisio. ¶ Primo quidem loco boni maliue effectus proprie stelle
virtutis in singulis temporibus vt in diuisione specierum indiuiduorū: vn-
de alterum altero melius atqꝫ dignius gignitur. ¶ Secundo eodem tem-
pore in diuersis rebus effectus diuersi vt ♄ anni dominus simul alijs terra-
rum partibus intolerabile frigus infert: alijs blādam temperiem. ¶ Ter-
tio diuersorꝫ effectus in diuersis temporibꝰ vt in borealibꝰ mūdi partibus
per signa borealia: in australibus per australia. ¶ Quarto cū fortunato in-
fortunij vicē suscipit aut ifortuniū fortunate. ¶ Quinto quātuꝫ diuerse stel-
le motus rerum diuersitati adijciunt. Hec igitur vtriusqꝫ stellarum discretio
ꝑhica indagine deprehensa: his itaqꝫ discretis nūc vtriusqꝫ stellaruꝫ generis
habitudinum diuersitas indaganda. ¶ Quāuis enim vt dictū est alie for-
tunate alie sunt infortunate vtriusqꝫ tamen generis in alterius proprietateꝫ
transformandi duplex causa reperitur. Una quantum in ipsa stelle habitu
⁊ affectione. Altera quantum loci qualitas adijcit: sic tamen alie infortunio
promptiores: alie fortune impensiores. ¶ Est itaqꝫ proprius cuiusqꝫ habi-
tus atqꝫ affectio vt sit calida sicca frigida humida diurna nocturna orienta-
lis occidentalis: inter hec ⁊ gradiendi modus ceteraqꝫ eorum que in ipsis
sunt. Loci vero qualitas vt domicilium principatus trigonus terminus ce-
tereqꝫ dignitates vel his cōtraria. Infortunium ergo si quādo ex vtroqꝫ ge-
nere beatus fortunate vicem suscipit: vtriusqꝫ vero meliori parte desertum
vi propria noxium relinquitur magis corruptum: fortunate contra vtroqꝫ
genere damnate ifortunijs officium gerunt: liberos beniuolentie effectus cō-
sequenter magisqꝫ fortes: vt ♄ in naturali oriēte trigoni dominus cardinē
tenens tam in se saluus ꝙ loco fortis nutriture infantis: atqꝫ vite non incō-
modus vtroqꝫ lesus vel coram meliori desertus nutrituram negat. Idem
questuum atqꝫ possessionum dux prout dictum est aduersus perditionem
⁊ damna paratus saluus ⁊ fortis cōmodus ♃ etiam nutriture dux prout
expositum saluus ⁊ nutriture ⁊ vite salubris corruptus contra. Item que-
stuum dux salutis abundantiam aggregat: corruptus detrimenta patitur.

Sic ergo quoniam vtrunq; stellarum generis mundi rebus nunc amicum nunc aduersum reperitur: consequens videtur vt habitudinum genus huiusmodi alterati omnes aministrantes exponamus. Dicamus igitur q natura diei tēperate calida est: noctis vero frigida humida. Stella quoq; oriētalis quidem calida humida: occidentalis frigida sicca excepta ☽ cuius inter oriens et occidens alie sunt affectiones.

¶ Itaq; ♄ quanq; in frigore exuperet in quibusdam tamen locis temperie blanditur: fitq; illis quasi fortunata: sicq; in signis diurnis orientalis in aliqua dignitate sua quantuncunq; ex his comodum legitur tantū fortunate impendit. Idemq; nocte in signis nocturnis occidentalis in casu aut exicio suo plenum infortunium est quantūcūq; ex his incommodis cessauerit tantum fortunio accedit. Hic itaq; licet inter vtrāq; partem fortune alternetur infortunio tamen multo promptior. ♂ similiter quia in calore abūdat nocte in signis nocturnis magisq; frigidis humidis occidentalis in aliqua dignitate sua fortunato officio rer saluti accedit. cōtrarijs affectus pro more suo noxius est: et hic infortunio magis aciuis.

¶ ♃ etiam vt cū natura sua temperate calida fortunatum reddens diei naturam adaptat: die in signis diurnis orientalis in dignitatibus suis plena fortuna est quantoq; liberior atq; beatior tanto comodior. Nocte in signis nocturnis occidentalis loco aduerso infortunij vicem patitur magisq; si partem cum his incomodis et circuli loco aduerso teneat quale est octauum sextum duodecimum. Hec tamen stella quia fortune impensiorum est infortunio tardus atq; minus assentit.

¶ Cū aūt oīs rer generationis pater existit vniuersalis ☉ et ipse qdem mūdi fortuna est: interdū tn̄ calore interdū frigore inimico adeo īfortunijs accedit vt et animantiū et germinū per plīma loca interitus atq; detrimēti causa existat. Est ergo fortunat' trigono et exagono: īfortuniū vo ɔiunctione et oppositiōe tetragono inter vtrūq; stellar etenim cū ☉ ɔiūctio locis quor talē circulū pmeat simul est. Oppositio vo qbus longissime recedit. Tetragonus locis que in parte anni contingit in

parte longe relinquit. Medijs vero trigonū ⁊ exagonū cum qm̄ die est de signis diurnis atqꝫ in aliq̄ dignitate sua apprime beatus probatur: cōtrario contrarius: ⁊ fortuna maior q̄ꝫ infortunium.

❡ Sed ⁊ ♀ q̄ꝫ temperatus humor tempera tam reddens nec noctis accomodat: nocte in signis nocturnis atqꝫ in dignitatibus suis fortuna manifesta de quibus quantum defuerit tantum fortuna minuitur vt contrarijs affecta etiā infortunij partem recedat: magisqꝫ in aduersis circuli locis cuius ad fortunam voluptates ⁊ prolem q̄ꝫ ad infortunia ducatur promptior.

❡ ☿ vero prout diuersitatis capax est facile in vtramqꝫ partem conuertitur. ☽ quoqꝫ vt pro ☉ mutatiōe fortunata nocturnūqꝫ lumen est: nocte in signis nocturnis in aliqua dignitate sua manifeste fortune est: ꝯtrario ꝯtra. Estqꝫ ⁊ hec fortune magis assentanea. He igitur stellarum habitudines: locorumqꝫ accidentia inter vtramqꝫ fortunam: augent: mutant: minuunt in his accedit quantum ⁊ permixtio stellaruꝫ adijcit cui⁹ alie mag] alie min⁹ capaces. ❡ Nā ♄ vt nature grosse mot⁹ piger est aliquid boni maliue ducit: in natali autem reruꝫ primordijs rem i perpetuū firmat: vt licet postea alie misceaꝰ paꝝ muteꝰ. ♃ quoqꝫ qm̄ motu piger a primordiali ducatu suo dū nubi fortis fuerit nō facile: de inde pmixtionē aliquā moueꝰ. ♂ vero nō adeo rigidus quāto celerior tanto eiusqꝫ vires facili⁹ adimttat. ☉ aūt vt tēpoꝝ alterationes ducatuꝫ gerat q̄bus alterādis stellaꝝ pmixtiones accedūt receptus eaꝝ vires iferiori mūdo trāsfert. ♀ aūt vt celerior est vel magis passiua vel multo facili⁹ permixtis q̄buslibet ꝯcedit. Nam ☿ vt cōem ⁊ q̄ālibet pteꝫ flectiꝰ. ☽ deniqꝫ vt quottidiani reꝝ vsus vicē gerebat q̄ꝫ maxime diuersitatis opus erat: ideoqꝫ vt citi⁹ oium respectus ⁊ ꝯiunctiōes excipit ita oiuꝫ affectibus facili⁹ inficiꝰ.

Itaqꝫ infortunia licet iterdū beniuoloꝝ vicem gerant nō tamē fortunate dicunꝰ. Hoc enim ifortunij fortunam prorsus nec ipsius imunem vel sine multo labore adipisci vel sine multa animi vexatiōe tenere quisq̄ꝫ potest vt plerūqꝫ eorum fortuna etiam infortunij fiat occasio. Sic fortunate licet iterduꝫ ledant non tamen infortunia dicantur. Hoc enim earum infortunium vel adeo graue est vel melioris specie ad tantum vt ipsuꝫ quoqꝫ plerūqꝫ optatus finis excipiat Draconis caput quoniā ab eo ☽ ascendit ⁊ ipsum fortunatis accedit cauda infortunijs a qua descendit: vtrūqꝫ tamē vtrisqꝫ varijs de causis permisceꝰ quas vt de ceteris draconib⁹ insequentibus exequemur.

De diuersitate habitus vtriusqʒ stellarum generis transitu. Cap. 6.

Unc itaqʒ stellaꝝ naturas eoꝝūqʒ cōmutatiōes tractare cōuenit. Sciēdū eniʒ qꝫ stellaꝝ corpora nequaqꝫ in seipsis quidem calida frigida vel humida sunt: sed eaꝝ nature prout ipsoꝝ ducatu apparet ascribitur. Cōstat itaqʒ nām singularū stellaꝝ in geminis elemētis: quoꝝ alteꝝ stabile ꝛ imotū nisi quātū virtus eius inter augmenta ꝛ decremēta pro diuersis accidētibus variatur. Alteꝝ vero diuersis actionibus mobile vt saturnus quideʒ quātum ex ducatu eius cōpertū est itempate fridus itempatū vo frigus siccum est. Sic itaqʒ dicim⁹ saturni nām frigidā siccā. In hac ergo natura frigus quidē vt actiuū imobile nisi quātum interdū augetur vel minuitur. Siccitas vo iterdū cōmutat vt. n. elemētū passiuū est leuiter adeo variat vt plerūqʒ in aliā q̄litatē trāsferat.

Quotiens enim saturnus a medio absidis sue circulo ascendit in frigore sicco viget sicqʒ in signis quadrātib⁹ circuli frigidis siccis que cum omnia conueniūt in vtraqʒ nā sua firmus est. Nam in calidis siccis frigus quidem minuitur siccitas iuuatur. Descendente autem vt diximus atqʒ in signis humidis siccitas minuitur: hic si pariter ꝛ in quadrante humido atqʒ in termino humide stelle simulqʒ a sole in oriçonte humido fuerit hic si inquam simul omnia conueniant adeo siccitatem deficere necesse est vt humore succedēte natura saturni frigida humida reperiatur. Uiget igitur in frigore humido quādiu a medio abisidis sue descendit. Qui si pariter que dicta sunt conueniunt in humore superat qui est ad oppositum absidis frigus eius debilitatur ꝛ humor minuitur: hic si pariter in q̄drante calido sicco terminoqʒ stelle calide sicce fuerit in ipsa hora cōsumpto humore siccitas recuperatur vt natura eius frigida ꝛ sicca relinquatur.

Similiter mars cum pro effectu suo intempate calidus inueniatur: nec vero calor intemperatus nisi siccus natura eius calida ꝛ sicca iudicatur. In qua natura calorum quidem vt elementuʒ agens in motus nisi quātum inter augmētum ꝛ detrimentum non variatur. Siccitas vero vt in saturno est interdum commutatur: vt enim calida loca saturni frigus imminuerit. Sic martis calorem frigida. Siccitateʒ vtriusqʒ sicca iuuant humida minuunt ꝛ com

mutant. ¶ Jouis autez natura ex calido temperato locis cognatis iuuatur contrarijs inter vtrunqꝫ comparationis terminum variatꝰ tamen calore immutato. ¶ Sol quoqꝫ naturaliter calidus siccus qui duz in circulo suo ascēdit calor sicco preualet quādiu descendit calor humido quo vbi loca humida accedunt humori addunt. Sicqꝫ in parte contraria: naz de calidis ꝛ frigidis alter a calido alter a sicco fauent. ¶ Ueneris etiam naturam calidaz humidam que de iouis natura dicta sunt consequentur.

¶ Mercurij vero natura q̄ diu in circulo suo ascendit mixtum sicca paruz frigida: descendēte humida cum modico frigore: sicqꝫ omniuz quatuor qualitatum capax facile ad quaslibet permixtiones variatur. ¶ Luna autem vt in circuitu suo est. 4. solaris circuitus tēpora quadam mutatione renouat quoz in primo lunationis quadrante vernalis nature est: si interim ex centri circulo suo ascendit calor humori preualet si descendit cōuerso. In secundo quadrāte cum ascendit estiue nature calorez siccitas effrenat. Cum descendit temperatum reddit. In tertio ascendente siccitas frigori descendente frigus siccitati preualet. In quarto demum ascendens frigus descendens humorem prefert. ¶ His accedit quantum vt de ceteris dictum est locoꝝ qualitates adijciunt. Preterea superiorum trium stellarum natura ex quo orientales fiunt vsqꝫ ad primam stationem sicca aqua vsqꝫ quo adustionem intrent frigida. Inferiorum duarū ex quo retrogradando orientales fiunt vsqꝫ ad directionem natura humida. Indeqꝫ vsqꝫ ad coniunctionez solis calida. Aqua ex quo semel occidentales fiunt vsqꝫ ad retrogradationem sicca. Undeqꝫ ad coniunctionem solis frigida. Capitis autem natura calida. Caude natura frigida.

¶ De mutatione stellarū ꝛ natura effectuqꝫ in temporum motus. Cap. 8

Onsequens est vt inter stellas quaruz natura exposita est sexus quoqꝫ discretio fiat. Cum enim quicquid in hoc mundo gignitur primo sexuuz coitu conceptum deinde in natura conformatuz maturo tādem partu in lucem prodeat. Cūqꝫ mundi huius generationum stellarum corpora primordiales cause existant: ꝛ inter ipsas stellas sexus discretionem fieri conueniebat. Cum autez in sexus proprietate masculus quidez natura calida sicca foret virtus actiua: feminee vero natura frigida humida virtus passiua quoruz coitus: idest alterius actio cum alterius compassione genitura temperiem misceret stellas nature calidas virtutis actiue masculas: humidas vero atqꝫ virtutis passiue femineas fore iudicium tribuit. Sic igitur sol mars iupiter masculi sunt. Saturnus

cum sit frigidus siccus. Frigus autem elementum actiuum atque siccitas de genere caloris et tempore in masculi partem concessit quicquid caloris expers est ad masculos ducit natura imbecilles modice virilitatis quales sunt mares infrigidati desides ignaui steriles ac veneris impotentes. Mercurium etiam abundans in eo siccitas de genere caloris masculis annumerant quod quoniam tanta siccitas aliena caloris acutum reddit ad masculos ducit ingenij perspicacis alie prudentie neglectos veneris modice strenuitatis. Hec itaque siccitas quoniam elementum passiuum est leuiter ipse inter vtraque sexum alternatur. Unde venus et luna femine relinquuntur. Caput quoque ad masculos cauda ad feminas spectat. Hec itaque discretio licet naturaliter quidem huiusmodi sit contingit tamen diuersis occasionibus vt de natura dictum est inter stellas et sexuum alternatio. Orientales etenim masculi fingeruntoccidentales femine leuitatis sunt sicque circuli quadrantes ab ortu vsque ad summum atque ab occasu ad imum masculi reliqui finis vicem sustinent. his accedit quantum et signorum atque domiciliorum circuli inter vtrunque sexum adijcit.

De diurnis et nocturnis. Cap. 9.

Restat sic vt inter diurnas ac nocturnas stellas discernamus quod enim aliarum natura die aliarum noctis nature aptior inuenitur id ipsum huiusmodi discretionem exigebat. Sic ergo saturnus quoniam vt dictum est natura eius die temperatur diurnus est. Jupiter quoque prout natura eius diurna est. Mars autem cuius natura nocte mitigatur nocturnus. Sol quoque vt lumen diurnum diurnus. Uenus autem prout natura eius nocturna est et ipsa est. Unde est quod quando est occidentalis quoniam ea pars nocturnee atque feminee nature impensior est fortuna reperitur. Nam orientalis atque die super terram et in signis masculis minor. Mercurius autem quoniam die calidus siccitas cognata caloris improprie ducatu suo. Orientalis diurnus est occidentalis nocturnus: hic fortior quam illic permixtis tamen stellis inter vtrumque genus concedens. Luna demum vt lumen nocturnum nocturna. Caput quoque diurnum cauda nocturna sicque draconum stellarum capita et cauda. Itaque stelle diurne orientales quidem fortiores sunt nocturnis contra nocturne qui quamquam diurnus fortior tamen occidentalis: directus enim occidentalis fit retrogradus orientalis.

Quinti libri capitula. 18.

p

mei aliorumque. ¶ Decimum de terminis indorum. ¶ Undecimum de terminis caldeorum. ¶ Duodecimum decanis eorumque dominis iuxta persas babilones et egyptios. ¶ Tertiumdecimum decanis eorumque dominis iuxta indos. ¶ Quartumdecimum de nouenis signorum iuxta indos. ¶ Quintumdecimum de duodenarijs signorum singulorumque dominis. ¶ Sextumdecimum de gradibus masculis et feminis. ¶ Septimumdecimum de gradibus lucidis et obscuris rectis et obliquis. ¶ Decimumoctauum de puteis stellarum in signis necnon fortune addentibus.

¶ De stellarum dignitatibus. Cap. I.

SEptem stelle inter celum et terram medie cum per medium celi orbem continuo discursu mundum perpetuo ambientes omnis seculi preuijs motibus vniuersos ducatus gerant ex illo orbe tamquam errario celestis potentie superna decreta varia infra circuitum collecta subiecto sibi mundo inferiorum eousque porrectis luminis sui radijs ministrare videntur. Quoniam igitur in transactis hucusque tribus post primum libris singulorum tam signorum .12. quam stellarum .7. suam seorsum cuiusque naturam et virtutem propemodum executi sumus. Consequens videtur vt deinceps earum stellarum cum his signis nature et proprietatis communionem quandam in rerum effectu societatem insequamur. ¶ Stellarum inter signa principales dignitates .5. sunt circulo sex domicilium. principatus: terminus: trigonus: decanus: gaudium: duo vero singulis contraria casus et exitum: tertium omnium oppositum exilium. Post hoc diuersi gradus inter vtrumque boni malive affectum que non sine causa rationali oppinione aliqua. Unde indubitata nec et virtutis cognitione vetusta indago ita distribuit: longo namque tempore continuos stellarum per signa reditus summo studio prosecuta cum inter signa stellarum hec natura vigere virtutem augeri idque illic contra cum insignis integris cum determinatio graduum non vident collectione inter signa et stellas habita dignitate alias pro simili vtroque distantia: alias pro vtrorumque natura et virtute cognata: alias ob aliam atque aliam consensus aptitudinem distribuit. Idque ita nimirum quod cum omnes stelle in omni signo in rerum effectu inter generationes varias commixtiones vident inter ipsas commixtiones per diuersa loca vario vtrorumque affectu multam inequalitatem atque dissimilitudinem inueniebant.

¶ De stellarum domicilijs. Cap. 2.

DIgnitatum itaque distributiones a domicilijs exordientes minus aptam quorundam sententiam in primis confutamus. Nemini quidem ambiguum saturni domicilia capricornum esse et aquarium: iouis sagittarium et pisces: martis arietem et scorpionem: veneris thaurum et libram: mercurij geminos et virginem: solis leonem: lune cancrum: sane vero non parua dissonantia. ¶ Sunt enim qui turpilogo quo-

dam stellarum circulorum qualitate atque nature proprietatibus abutentes asserāt singulas stellas singulis diebus nihil medio suo cuiusque cursu plus minusue vnq̄ isse quousque soli et lune alligate in huiusmodi cursu plus minusue vnq̄ isse. Cum sol. 15. leonis gradum: luna. 15. cancri obtinebat. Tunc singule sua domicilia iuxta ligaminis sui longitudinem occuparunt. Erat enim vt aiunt mercurij ligamen graduū. 12. pūctorum. 30. q a loco solis per ordinem in. 7. virginis gradibus incidebat. A loco lune contra ordinem in 24. geminorum. Ueneris autem graduū. 47. punctorum. 11. quidem a sole in libram a luna in taurum incidit. martis vero graduū. 78. vnde ad arietem et scorpionem peruenit. Jouis graduum. 120. vsque ad sagittarium et pisces porrectum. Saturni. 136. vsque ad capricornum et aquarium hac itaque de causa domiciliorum huiusmodi partitionem asserit. Quibus ita facile obuiamus. Si enim hi ligaminum gradus stellarum rectitudinis gradus sunt contra est quidem superiorum stellarum rectitudinis gradus pauci sunt: ligaminum vero q̄ plures. Item si ligaminum gradus hi sunt quibus a sole transactus ipsas retrogradi et dirigi necesse est illud q esse posset. Est autem contra quidem ea curuus q multo tamen tot gradus retrograditur. Mars vero multo plus sicuti autem hi gradus sunt quantum stelle a sole recedunt erit superiorum omnium. 180. Si vero earum rectitudinis non plus q̄ hec est eas a sole recedere necesse est. Nec igitur hec domiciliorum partitionē causam esse. Sunt autem et alij alias atque alias eque ineptas causas representēt quos longius prosequi ociosum esset.

¶ De stellarum domicilijs iuxta ptholomeum. Cap. 3.

His repudiatis qd huic partitiōi carmen ptholomeus tribuat exponendum est. Septem vt ait stellarum per signa. 12. discurrentium ducatus omnes huiusmodi generationes et corruptiones cōsequitur Inter quas ceteris vniuersalior lumen per vniuersum orbem virtus et effectus cōstat ex quibus luna terre vicina cursu citissima plurima alterationis maxime vero stellarum ducatus apparet cum nobis proxime fuerit signorum quoque proxima cancer et gemini. Sed gemini signum masculum in quo sol veris finem terminat: que duo id signum a natura lune separauerunt. Cancer autem signum femineū estatis initium humidum sicque luna stella feminea humida ad initia rerum ducens. Quatuor itaque de causis quoniam vt inter stellas luna citima sic cācer inter signa amboque humida ambo feminea pariter ad inicia rerum ducentia luna cancrum obtinuit. ¶ Sol autem quomodo ortu suo mundum calefacit anni vero tempus calidius estas est cum per cancrum et virginem sequens plurimum in leone vigeat: signo masculo calido sicco. Sol quoque stella mascula calida sicca cūque leo medium estatis vt sol stellarum medius: his decanis et sol leonem occupauit. Amplius quoniam sol quidem lumē diurnum: luna vero nocturne mensura coniunctione et oppositione rerum generationes mouent vitant sustentant: coniunctionis autem et oppositio-

nis eorum in his duobus signis effectus manifestior cancer lune leo soli cõcessit. Cum igitur hec duo signa estatem luminibus pro ducatu eorum ad generationes rerum et vite sustentationez concessit merito opposita eis hyemalia saturno contrarij affectus attributa sunt. sic itaqꝫ post lumina ad vltimam stellaz ex vltimis signis numero sumpto vel penultimo proximo ioui penultima. Sagittarius et pisces ordinata sunt apta que in amica luminarium domiciliorũ figura post hec marti nec id inepte in aduersa videlicet figura ad luminum domicilia: deinde veneris in exagono reliquo reliqua et quoniam ceteris bona contigerant luminibus vero singula vt partes mundi totum circulum per medium partiuntur: habet enim sol a principio leonis vsqꝫ ad finem capricorni: luna a principio aquarij vsqꝫ ad cancri finem in singulis medietatis sue signis dñis suis cõmunicans.

¶ Juxta hermetem post abidemon. Caplm. 4.

DEinde hermetis sententie locus qui in libro suo ipsuz abidemõ indum antiquissimũ fore astrologie scriptorem inducens cum inquit signorum. 12. inter stellas. 7. partitionem idoneam exigat rem adhibito studio. 5. stellarum binas cuiusqꝫ figuras diuersas iuenimus vt q̃dẽ nũc oriẽtales nunc occidentales fiunt nunc retrograde nunc directe: luminuz vero singulas. Nec enim vnq̃ sol orientalis fit nec occidentalis. vnde quinqꝫ stellarum bina cuiusqꝫ domicilia fore binis ad apta intelleximus luminum vero vt figure simplicis erãt singula. Idqꝫ ideo q̃ in seipsis quedam ceteris stellis fortiora essent vt omne q̃ simplici forma effectu est eadez natura subsistens diuerse nec compage firmum est preter q̃ apud veteres luna solis stella nũcupata est ex eo scilicet q̃ cum ceterarum nulla alieno lumine egeat hic quantum lucet a sole mutuatur omni fere virtute eius ex eodẽ fonte deriuata. Nec enim exinde quicq̃ effingitur si non forma nec forma comparet sine materia: estqꝫ materia forme necessitas. Forma vero materie ornatus. Sic ergo cum luna quidem tamq̃ materia solis sit. Sol vero tãq̃ forma lune causa erat vt iure luna solis stella vocaretur cum virtute sua viz solis consequens: hac itaqꝫ de causa tam domicilium lune contiguum eẽ q̃ principatus eius statim post solarem et dies eius dicit illius cõtinuo sequi debuit: his ita premissis partitionem domiciliorum inter stellas ad nature aptitudinem distribuimus. Quicquid enim est cognata natura iuuatur: cõtraria leditur vt ignem aqua non creat sed destruit. aliter autem rebus nature sue congruis. Uniuersis itaqꝫ totius mundi calor quoniam solis est. Hic autem calor in. 15. leonis gradu per vniuersum orbem virtute plena atqꝫ integra vi sentiatur a leone et sole incipientes prout in natura sua singulariter et integra conueniebant: leonem soli dedimus. huic vero q̃ lune domiciliuz contiguum erat sumpto initio a. 15. leonis gradu atqꝫ in vtrãqꝫ partem singulis partibus. i. trigenis gradibus ad singulorum scilicet signorum quantitatem deductis hinc ad. 15. cancri illinc ad. 15. virginis gradum peruentum est. Alterutrum itaqꝫ lune obtinuit: his itaqꝫ distributis stellam cuius circu

lus lunari pximus erat amplectens. A lune domiciliis gemine hic inde partes vt ante deducto quoniam virginem & geminos designabant: ea mercurij domicilia dedicauimus. Postquam cum veneris circulus pximus esset a domiciliis mercurij gemine partes. Item vt ante producta libram & taurum veneri assignauerunt. Inde per circulorum ordinem producte partes arietem & scorpionem marti reliqua reliquis vt sese sequitur. Cuius partitionis firmamentum quod domicilia saturni qui maximuz mundi infortuniū ad rerum corruptionem ducit opposita sunt domiciliis luminum que summa mundi fortuna ad rerum generationes ducunt. Martis autē vt aliquātulum leuioris tetragona que figura oppositionis infortunio aliquantuluz leuior esset. Iouis autem vt fortunati trigona que sūme amicitie figura erat. Ueneris exagona minoris amicitie: vt & illa a fortuna iouis descēdat. Quoniam vero mercurij corda fere. 19. graduū est ipse minor fortuna venere eius domicilia luminis domiciliis contigua sunt ad quantitatem partis fere. 12.

¶ Nonnulli vero contrarietate quadam stellarum domicilia distribuunt: vt quoniam lumina lucida sunt. Saturnus obscurus eorum domicilia opposita esse conueniat sic iouialia mercurialibus: quorum alter ad corporis opes: alter ad animi diuitias ducunt: que quidem opposita esse non ignoramus sic martia veneris: quorum ille ad bella iram & horrorem: hec ad voluptates iocos & mansuetudinē spectat: sic quoqz quāquam diuersi diuersas reddunt causam ad idem tamen omnes demum concurrunt. Illud accumulantes domiliorum opposita stellarum exitia atqz quod solis quidez in omnibus signis masculis: lune vero in omnibus femineis virtus viget per que forma simplici domicilia singula: ceteris vero bina pro figuris binis. Alterum in hoc quod orientales & directe sunt: alterum in eo quod occidentales & retrograde accōmodum. Saturnus capricorno retrogradandi: atqz occidētales partis figere adeptus intemperatum frigus eius nature eius signi augente. In aquario directi motus atqz orientalis temporis figure accommodi naturaz eius signi natura temperante: sic iupiter meliori figure in sagittario deterior in piscibus: ita mars in scorpione aptior quam ariete. Uenus autem directi motus & occidentalis partis figure in tauro adapta: sicqz mercurius in virgine alterius in ceteris. Unde stellarum domiciliorum due procedunt partes a luminibus eorumqz domiciliis sumpte que illa cum his vt stelle sunt cum luminibus archano quodam nexu ligant: Id autem est vt a gradu solis vsqz ad. 15. leonis graduum equalium in numero collecto: quantum luna de signo suo transiuit adijciatur totumqz a signo lune per gradus equales deducatur. Eadem hora a lune gradu vsqz ad. 15. cancri gradum numero collecto quantum sol de signo suo transiuit adijciatur totūqz a signo solis per gradus equales deducatur: harum vtiqz partium vtralibet in alterutrum cuiuscunqz stelle domicilium incidunt: altera in alterum incidere necesse est quod in alterutrum eorum que lumina occuparunt altera in alterā incidet.

¶ De stellarum principatu iuxta ceteros astrologos. Cap. 5.

Einceps eam stellarum dignitatē quā nos principatū vocamus siue regnū alij siue ptātē seu quo alio noīe appellēt psequi ordo postulat. Nulli qppe queadmodū de domicilijs diximus ambiguū. s. q̄ pncipatus solis sit in. 19. arietis gradu: lune in tertio tauri: iouis in. 15. cancri mercurij in. 15. vginis: saturni in 21. libre martis in. 28. capricorni: veneris in. 27. pisciū: capitis in. 3. geminorum: caude in. 3. sagittarij. Casus aūt cuiusq̄ in opposito gradu oppositi signi. Cause vō apud diuersos dissone q̄ vel hec signa vl' hos de signis gradus ceteris ptulerit. Naz Ptholomeus de signis conatus & gradus pterit: nec de signis idoneā reddit cāz. Hermes aūt vterq̄ post abidemō ad purū examinat. Nos igit vtriusq̄ doctrinā in mediū adducemus falsa quorundā opinionū inter initia ꝯfutata. Sunt enim pluriq̄ hoīum adeo impudētis amētie: vt anteq̄ rerū disciplinam habeāt earū doctrinā tradere incipiāt qui dum vaniloqs audiētiaz tenet: necessario errore coacti in quaslibet opiniōes iustitiam ꝯsolantes: & ipsi deducūtur: & stultum auditorē secum inducūt. Ex hoc hoīum genere qdaz astrologiam profitētes in subtilissimis rerum causis frustra fatigati omisso tāto labore ad primordialē cām simplex imperitie solatiū, tandem ꝯfugerūt. Aiunt itaq̄ stellis principatuū eos eē gradus in quibus in prima celi ac syderum creatiōe stellas. & ꝯditor oīum deus primū locauerit. Cum enim eas corpora aliqua primū occupare loca necesse foret. Elegit auctor que natura cognatione proxima erāt. Unde motu suo progressas multis postea seculis nō plus vel minus q̄ mediū earum luminum inest quousq̄ luminibus alligate pro ligaminum quātitate domicilia sortirētur. Quaz opinionē quia partius alibi depssimus hic expeditius trāsire poterimus ¶ Ait ergo si factor oīum deus: cui seculorum oīum infinitas mometū est. Primo septez stellas in pncipatibus suis locatas: oēs eodem mō atq̄ motu sese hēre voluit: deinde trāsactis aliquot seculis tanq̄ penitens iam volūtatis pme eas relicto munere pmo pariter alterari maluit q ꝯsequitur: an eius q̄ deinde facturus eēt impotēs erat: aut qd nature aptius primū nesciebat. Cur aūt si luminib⁹ cetere vt asseris alligate in retrogradu iter agent nō sil'r vt lumina ipsis alligata retrogradātur. Si enim ideo luminibus alligate sunt: qz motu variātur: qd ergo est quare lumina nō eodem semp motu ferunt. Quid ergo primū in pncipatibus suis locatas asserit: ꝯtra omnes idos persas caldeos & grecos astrologos est: q oēs aliū oīum stellarum motus a capite ♈ inchoātes cum omni cuiusq̄ diuersitate a primordio hucusq̄ circūducent.

¶ De stellarum principatu iuxta Ptholomeum. Cap. 6.

Einde Ptholomeum sententia leuiter transacta ad sequentia transibimus: quoniam inuenimus inqt ☉ ab ♈ descendere atq̄ diem augere: cōtra vero in ♎ principatum eius in altero casum intelleximus. ♄ vero natura cum ☉ natura ꝯtraria existat: contra ☉ in ♎ principatum eius in opposito casum esse pcepimus

☽ vero principatus in ♉ quoniam causa ☉ in ♈ existente recedit primuz in ♉ lucem incipit casus in opposito. ♃ autem in ♋ cuius sunt venti temperati quos in ♋ plurimum agit. ♂ in ♑ signo australi quodque in opposito ♃ esset. ♀ in ♓ a quo humor vernalis: ☿ ☿ in ♍ a quo siccitatis initium. Atque ipse in natura sua temperate siccus erat: in oppositis vero singulorum casus.

¶ Iuxta hermetem post abidemon. Cap. 7.

Nunc hermetem vt consueuimus inducemus nullū verbum sermonis eius mutantes. Res inquit omnes quibus aliquod initium est in primordio quidē accedūt que et crescunt medio statu vigent in fine decrescunt et recedunt: in omni tam animatium specie constans est. Sic omnis stella in principio signi accedit et cōfortat in medio viget in fine diminuta recedit: sic cum primum orietalis fuerit: primūque directe sic medio atque fine. Sūt ergo generalr stellarū vires in medijs signis. Est aūt alibi descriptum que ♈ ♋ ♎ ♑ prout circuli quadrantem annique temporum principia sunt precipue primatum inter signa sortiuntur: vnde superiarum stellarum principatus ab eis incepimus: quoniam ♈ et ♋ in parte accessus et augmēti atque altitudinis ☉ extiterunt. ♎ vero et ♑ in parte recessus et decrementi atque recessus ☉ in ♈ et ♋ fortunatarum principatus intelleximus: in ♎ et ♑ infortuniorum: nec enim duarum in vno signo principatus: vt nec vnuz signum duarum domicilium. ¶ Quoniā vero ☉ ab ♈ incipiens atque ascēdens incremētum diei prefert in ipso principatum ☉ dedicauimus vim validissimam in medio notātes idest gradu. 15. Sed quoniam omnis ☽ virtus solari cōtinua est: ☽ principatum in ♉ que ♈ sequebatur ordinauimus. Cuz aūt luci tenebras cōtrarias ☉que lucem ♄ tenebras viderem⁹: a solaris principatu opposito vt priore duorū ♄ inchoauimus vi maxima in medio notata. Relinquitur ♑ ♂ secūdo infortunio: ♋ ♃ qui prius lumina proxima fortuna erat plena virtute in medijs. ¶ Deinde sunt inferiorum principatus: quoniam enim ♀. 47. gradibus a ☉ recedit. Eratque ♓ signum humori impensus vt ♀ humidiori ipm genus preelegit potius in trigono quam ♄ vi maxima in. 15. eius gradu: vt ☿ in ♍. 15. vtus solidissima tanque de ♉ trigono. Cum eni a ☉. 27. gradibus recedat. ♉ aūt ☽ preoccuparit. ☿ ♍ autumnalis nature sibi cognate obtinuit. Queadmodum enim ipse nimiū a ☉ recedit: sic ♍ ♈ magisque ♉ cognatur: causa ex hoc que dies eorum quam ortus per circulum rectum equales deinde que vbi ♄ contra ☉ pro ducatu contrarie positus est. Sic ☿ contra ♀ locari debuit: quorum hoc ad seria intendit illa ad ludibria. ¶ Ad hunc modum inuentis principatuum signis: deinceps gradus ipsos determinare conuenit. Conuertimur igitur quo cōsueuimus vnde omnium celi partitionum series aptissime orditur. Id autem a ☉ est a medio die a medio celi a linea equabili ab ♈ principio. ☉ enim mūdi lux et calor dies est in cuius medio ☉ vis itegra huius ab ♈ capite ☉ ascēdens icremētum prefert. Signorum aūt ortus cum toti mundo varietur in medio celi per

totum mundum idem est qui equabilis lumine. Sic ergo cum ꝛ stellarum principatuum gradus vniuerso mundo idem sunt apte in his ordinandis a recto circulo atqꝫ celi medio inchoamus. Scimus enim ꝙ in recto circulo exquo primum ♈ punctum meridianā lineam attigerit: primum ♋ punctum ab orizonte emergit. Unde memor antiquitas nascentis mundi oriēs ♋ extitisse tradit: de quo nullus aptior geniture primordio: ꝙ is ipse gradus in quo plena ꝛ integra ♃ virtute viget. Quoniam ergo quādocunqꝫ in circulo recto is gradus id est. 15. ♋ primo ab orizonte emergit. 18. ♈ ꝑ mediam transit in. 19. ♈ graduꝫ ☉ principatum firmauimus cuius in medio celi medio die vis integra. Scimus autē in celo nihil sine iudicio ꝛ cōsilio decretum. Hoc itaqꝫ iudicium ꝛ consiliuꝫ cum ♃ in medio mūdi oriēte locarit in ♈ per diametrum opponit quorum nature in inuicem vsqꝫ hodie repugnant. Est enim stellaris principatus officium melioris ducatus eiꝰ signum certissimum. Cum ergo distantie inter eos necessarie gradus certos determinare vellemus distantie stellarum a ☉ gradus sumpsimus que distantia a stellis diuersarum affectionum causa est. Hanc autem. 12. graduuꝫ inuenimus infra quos omnis stella debilior eosqꝫ gradus distantiam vocamus. Hos itaqꝫ gradus cum ♂ loco adiceremus perductus est numerus ad. 27. ♑. ♂ igitur in eo gradu principatum designauimus. Nam adiungere maluimus ꝙ detrahere. Detractus enim is numerus in. 4. eius signi gradu locaret in loco videlicet remoto ꝛ debili: essetqꝫ ita ad oppositionem ♃ applicans applicationem corrumpens. Quapropter ꝛ a ♃ separatuꝫ ꝛ in cardine sibi apto locari potius erat. Cum autem ♀ principatus domicilium mercurialium oppositum esset ꝛ inter ipsos ne aduersa figura contaminarentur distantie gradus adiecimus perductus est numerus ad. 28. ♓ Quoniam vero cum infortunium in paucioribus ꝙ fortunata est gradibꝰ accedens ledit ♀ circa ♂: ♃ propinquiorem locantes vt ipsum potius bearent ꝙ ab ipso lederent principatum eius in. 27. ♓ gradu constituimus in loco fortune eius apto. Si enim distantie gradus detracti essent in locuꝫ ♂ nature sue contrarium incideret. ☿ autem incidit signum ꝛ domiciliū principatus eius existeret iure. 15. eius graduꝫ ꝙ fortissimus erat obtinuit apte quidem amica figura ♃ ligatus proutqꝫ fortunatus erat. Siquidem enim aditum esset ad oppositionem ♀ appropinquaret. Si detractum in ꝫ perfecto medīj virtute nec ♃ necteretur. At vero cum ♄ principatus signum iouiali tetragonum existere. Tetragonus autem dimidia oppositio dimidiū distantie id est. 6. gradus adiecimus: vnde principatuꝫ eius in. 21. gradu ♒ terminauimus apto loco in cardine terre: q numerus si detractus esset ipm a cardine deiecisset: essetqꝫ ♃ damnans non ♃ ipsum beans ☽ vero principatus cum in ♋ incidisset graduūqꝫ ipsum determinare vellemus in primis nouilunīj visione diuersa: quoniam id interdum infra. 12. gradus appret nonnunꝙ in. 13. sub equabili linea per ortum recti circuli ea visio deprehenditur attamen principatum eius: a solari elongantes in ♉. 3. gradu sudauimus que visio eiusdem quantitatis reperitur cum dimidia latitudine

sua australi. Si enim cum latitudine australi nouilunij visionē mutaremur principatus eius in fine ♈ consisteret. Prohibitum autem erat ne due stelle in vno signo principarentur: eratq; primum ♉ lune ducatus. Est autem a capite draconis ascensus lune vt in geminis altitudo ☉ Quapropter in geminos ꝓut nature cognatio exigebat: capitis principatus incidit: cuius ipsum gradum captantes id perspeximus: ꝙ omnis stella in media latitudine sua: quantum ad illud iter attinet in optimo statu est. Unde quoniam ☽ in media latitudine sua a capite per vnius signi quantitatem distat capitis principatum in tertio ♊ gradu stabiliuimus: caude in opposito vbi ꝑ omnia capiti opposita est. Hec est itaq; stellarum principatum ordinatio cuius firmamentum ꝙ superiorum stellarum principatus cardines obtinent inferiores quoq; loca sibi apta quodq; fortunate aut infortunia sunt prout rerꝝ generatio est: primum a fortunatis mota: deinde corruptio īfortunij effectus consequitur. Sunt alij qui vt nos distantia stellarum a ☉ vtimur nouilunij visionem adhibent. Similiter. 12. gradus numerantes ꝙ illic ☽ rerum generationes innouet. ♀ autē ideo minus vno ꝙ̄ ♂ gradu locant: quia ⁊ anteꝙ̄ ♂ apparet ⁊ corpus eius corpore ♂ vno ꝙ̄ ♂.

De stellarum terminorum modis ⁊ diuersitate. Cap. 8.

His habitis terminorum diuersitas distinguēda est quam quinq; partitam iuenimus. Alij nāq; sunt egyptiorum termini. alij caldeorū. alij ptholomei. alij aristotue. alij indorum: quorum si certa ratio haberetur nec ipsi quid incerti essent: preter ꝙ longeui experimenta studij distribuerunt. Inter ea vero que experimentū quod sepissime rectum inuenitur id iure obtinet. Qua de causa inter omnes diuersarum fere nationum astrologos frequentioris vsus egyptorum termini reperiuntur: qui hi soli maiores stellarum annos integre numerent: signorumq; fine infortunia excipiant principio maxime fortunatas: primum itaq; differentia prenotata singulos deinde ordinabimus. Aristotua quidē signorum terminos inter septem stellas partitur rationem adhibens nullaꝫ inter signa stellis dignitatem esse debere cū lumina prorsus imunia fore cōueniat. Ceteri vero omnes eos terminos inter quinq; tm̄ stellas distribuūt: eo ꝙ stellis omnibus per domicilia sua cōmunicent lumina excipiētes. Alij siquidem asserunt vtrunq; lumen in sua circuli medietate in singulis signis dominis suis cōmunicare. Alij ☉ in omnibus signis masculis. ☽ in omnibus signis femineis cum dn̄is suis partem habere: vtrunq; ratum. Quapropter his contenta luminibus terminis supersederunt: que ratio egyptijs sufficiens visa est. Nam alij quidam alias ⁊ alias accumulantes aiunt: vel ideo luminis proprijs carere terminis. Quod cum inter quinq; stellas omnis nature diuersitas expensa fuerit. De ipsis enim est calida sicca: frigida sicca: vt ♂ ⁊ ♄. de eisdem calida ⁊ humida vt ♃. frigida ♀. promiscuus ☿. Om̄ itaq; ☉ marcie nature. ☽ venerie terminis eorum vt suis contenta remanserunt equa virtute ꝑ eos terminos ipsorum eorum dominis. Quanq;

ergo diuerse sint rationes in re tamen omnium preter aristotuam cõsensus lumina terminis prohibuit. Tam et si alia quedam in ea re generaliter cõuenientium specialis sit discordia quod nulli eorum aliis nec in stellarum ordine nec terminorum quantitate concordant preter quod plures eorum signorum fines infortuniis tribuunt a fortunatis maxime inchoantes quod harum quidem initium illarum vero finem rerum intelligant. Inter que signorum nihilominus principia et fines discurrunt: quos quoniam vt dictum est egyptii per terminos suos maioris stellarum aliquarum numeri obseruatione precedũt iure inter ceteros obtinuerunt. Quãquam ptholomeus inter egyptiorum et caldeorum terminos conferens qui sibi rectissimi visi fuerint se inuenisse refert in vetustissimo volumine quodam magno temporis impendio partim distracto et interrupto: partim de asso V ex eo plurimum annosa caligine obcecato: cuius auctoris nomen cum diu lateque scitatus rescire nequiret: ne vage auctoritatis incomodum incurrent illos obmittens imitatiõe suos edidit: nec tñ vel hi vel alii neque vel ante vel post ptholomeũ egyptiorum terminis aut frequẽtioris vsus: aut grauioris auctoritate inueniunt. Quos propter hoc primũ ordinabimus: deinde ceteros nõ quod necessarios habeamus: sed ne illorum nescii hos preferre videamur: si prius caldeorum terminos excusauerimus indorum principiis tantum designatis.

De terminis egyptiorum. Caplm. 9.

Quemadmodum Ptolomeus et preter eum quamplures veteris auctoritatis viri antiquis seculi hystorias memoriter retractantes narrant ab vniuersali diluuio quod vniuersam terram operiẽs oĩ fere prioris seculi memoria deleta paucas admodũ animas supstites reliquit ex oibus mũdi nationibus in caldea primũ syderei motus atque virtutis cõcepto studio sapiẽtia nata: deinde successu tẽporis adolescẽs paulatim in orbẽ deriuata est. Narrãt quippe trãsacto diluuio quã primum vndis ad priores alueos reuersis arida patuit Noe cum filiis supstite cum ex armenia temperatiores auras sequeret vsque qua postea babilonia surrexit puenisse: deinde renascẽte mũdo nepotes eius ad hoc medio vndique versum: penes tygrim vsque kastarum ab eufrate vsque kusan tpis successu diffusos. Inter quos primũ vt aiunt vnus ex filiis suis Sem a vita memoria instructus: seu diuino pprii ingenii dono illustratus sydereos cursus sequens effectus mirari cepit. A quo sequentis etatis studium intantum vsque accreuit quoad ex omni celo tam signifero circulo partium quam stellarũ infra discurrentium: primo sua cuiusque virtute formata: deinde cõmunione quadam permiscentes vt ceteras stellarum dignitates ita terminos a generationis inicio sumpta per annorum reuolutiones stellarum effectus ptinuo metientes deprehenderunt: a quibus crescẽte humano genere cetere postea mundi nationes eam sapiam mutuate adhibito studio pro ingenii facultate nõnihil emendarunt et plurimũ adauxerũt. Inter quas egyptiis nec aure subtilitas nõ parum accomodauit. Erant ergo caldeorum termini ca rõne

ordinati vt per singulos trigonos singulis modis deducerent. Quos cum Ptholomeus in tetrastin suo quem arabes a tarba vocant eis modis ordinauerit subiungit: non tamen ex autentico precessorum aliquo sumptos. Quaobrem et nos supersedendum eis duximus.

¶ De terminis indorum. Cap. 10.

Indi vero primi seculi partes siue ita primum habuerint: siue caldeorum inuentione postea recuperantur prout rectius eis visum est: stellarum terminos aliter ordinantes omnia masculina signa vno mō: omnia femia, vno alio partiuntur: a masculis a ♂: in femineis a ♀ inchoantes: mascula in ♀: feminea in ♂ finientes. Sunt itaqꝫ de ♈ ♂ gradus. 5. ♄. 4. ♃. 8. ☿. 5. ♀. 7. de ♉ duo ♀ gradus. 5. ☿. 5. ♃. 8. ♄. 5. ♂. 5. Ut igitur ♈ diuisus est sic omnia mascula: vt ♉ sic omnia feminea eodemqꝫ ordine diuiduntur.

¶ De terminis caldeorum. Cap. xi.

Deinde trigonorum dominos ordinauimus. Cū enim 12. signa quatuor naturas representent per tria interualla deductas terna eiusdem nature necesse erat. Uel sicut signifer tres limites terminabat circuli videlicet ♈ ♋ et ♑ sic inter eos et infra trigonum diuiduntur. Cuius et alie rationes in secundo libro exposite sunt. Ex hac itaqꝫ nature cognatione stellarum dignitati aliquid accrescere consequens erat. Dicimus ergo trigonis masculis diurnis stelle mascule femineis et nocturnis feminee et nocturne que maioris in ea cognatione testimonij atqꝫ aptioris: haizen hauhaliet in primis locis: ergo ignei trigoni dominorum die primus ☉: secundus ♃: nocte conuerso particeps nocte dieqꝫ ♄. Terrei trigoni die primus ♀: secundus ☽: nocte conuerso vtrunqꝫ particeps ♂: ☿ quoqꝫ tantū in ♍. Aerei trigoni die primus ♄: deinde ☿: nocte econuerso pticeps vtrūqꝫ ♃. Aquatici trigoni dominorum die primus ♀: secundus ♂. nocte ♂: ♀ precedit: ☽ vtrūqꝫ participe.

¶ De decanis eorumqꝫ dn̄s iuxta persas babilones et egyptios. Cap. 12.

Sequuntur decani quos arabes in lingua sua facies vocant: quos eorumqꝫ dominos primum prout perse caldei et egyptij vtuntur ordinabimꝰ: deinde quid indica sententia diuersitatis afferat exponemꝰ. Sunt enim omnia signa trinis affectionibus diuisa: singule partes denorum graduum. Ut ergo stelle ipsa signa equis quantitatibus discreta per circulorum ordinez partiūtur: ita et equas signorum partes eodem ordine prosequi debuerunt: igitur ab ♈ incipientibus primum decanum signi dn̄s. ♂ occupat sequētem sequentis circuli stella ☉ tertium tertij ♀: secundi signi primum ☿: quarti scilicet circuli proximum sequentis. Secundum ☽: tertium ♄: atqꝫ ad hunc modum per ordinez.

Iam indis aliter visum est qui licet eandez partitionem faciant non tamē eundem ordinez in distributione sequuntur: tripartito siquidem omni signo secundam .5. domino: tertiam .9. per ordinem signorū trigoni. Ut ♈ primam ♂: secundam ☉: tertiam ♃ atq3 in hunc modum. Idq3 ita recte facere putant vt trinorum per trigonos signorum domini trinis signorum partitionibus per ordinem imperent prior tamen distributio plurium vsuum celebrata obtinuit.

¶ De nouenarijs signorum. Cap. 14.

His ad hunc modum ordinatis: deinde secundarie quedam stellarum per circulū opes exponende: vel quibus prime sunt nouene quas in recipientes noubhariat vocarunt. Qui post trimembrem signorū diuisionem quaz in trigoni dominos distribuunt singula statiz signa nouies secantes singulas partes trinis gradib9 & triente: ex punctis .20. metiuntur. Quas sectiones ideo recte facere videntur: quoniam ab omni signo in nono eadem natura reperitur: distribuentes eas inter stellas signorum ordine. Ut de ♈ prima ♂: secunda ♀: tertia ☿ sicq3 per ordinem quo ad nonam noni dominus ♃ obtineat. ♉ vero primam ♄: secundam ♃: tertiam ♂: quartam ☉ atq3 deinceps in hunc modum: cuius dominij prompta huiusmodi inuentio est. Ex omni siquidem trigono tropici signi per singula eius trigoni primas nouenas sortitur: secundas sequentis dominus sic deinceps per ordinem. Ut ignei trigoni ♂: terrei ♄: aerei ♀: aquatici ☽. Nōnulli vero nouenas has per ordines circulorum distribuunt singula signa ab eorum dominis inchoantes. Ut de ♈ primā ♂: secundam ☉. de ♉ primam ♀: secundam ☿: tertiam ☽: quartam ♄: atq3 in hunc modum prior tamen obtinuit.

¶ De duodenarijs signorum. Cap. 15.

Post hoc & duodenarie signorū tractande: dominiq3 singulorum graduum inueniendi. Ut enim circulus ipse per .12. spacia diuisus erat: sic ipsa spacia singula totidez equis partibus subdiuidi conueniebat Intellecto singula signa omnium habere cognationez. Metiunt itaq3 singulas partes gradus bini & dimidius id est puncta: 150. singularum primas ipsorum nec sequentes sequenti non per ordinem: cui9 artificij huiusmodi prompta est inuentio. Collectio enim quantum interest a principio signorum vsq3 ad ipsum gradum: cuius duodenariuz querim9 duodecies sumetur. Tota ergo summa ab ipsius signi pncipio per singula signa trigenis gradibus deducta vbi steterit in eo signo illius gradus duodenaria reperitur. ¶ Hermes autem eiusq3 sequaces primi singulorū graduz naturas ita distribuebant vt primus cuiusq3 gradus ipsius signi naturam traheret: secundus secundi: tertius tertij sicq3 per ordinem. Ut duodeci-

mo in.12.terminato.13.itē ab ipso incipiat deinceps. Quo artificio Hermes in libris suis de diversis tam nati q̄ questi onū negocijs: plurima tradit negocia singulis gradibus cognatorum signorum dominos prestituens. Nec vero putandum q̄ que signorum eedem sint stellarū duodenarie. Nam stella quelibet in quocunq; signo fuerit eius gradibus duodecies acceptis tota summa a signi principio deducta stellarum duodenariam designat.

¶ De gradibus masculinis & femininis. Cap. 16.

Uecum ita fiat & iter ipsos gradus masculos & feminas esse consequens est preponemus itaq; diversorum sententias: deinde eos qui frequentioris usus sunt ordinabimus: firmus tamen ut omnia convenerint. Nam discretionis huiusmodi ea nimirum utilitas est q̄ cū vel in natali masculorum vel questiōe de masculis proposita. Si stelle mascule in signis & gradibus masculis convenerint ducatū firmant sicq; in parte altera. Ueterum igitur alij quidam de signis masculis primos.12. dimidium masculos ponunt: deinde totidē in reliquos feminas. De signis vō femineis ꝯtra ꝑmos.12.& dimidiū feminas totidez sequētes masculos. Alij vero per duodenarios sexū discernunt primos de signis masculis masculos iudicantes: primos de feminis feminas. alternatim deinde per ordinem usq; in finem. Nunc eos qui restant ordinabimus si prius & aliam graduum discretionem exposuerimus ut & illos post illos post hos continuati ordinemus.

¶ De gradibus lucidis & obscuris. Cap. 17.

Am eadem causa iter eosdē criculi ḡdus: alij quoq; lucidi iudicant: alij obscuri: alij vero medij quadam conditione umbrosi: alij vacui. quorum ea quidē utilitas q̄ lucidi quippe dignitati rerum accedunt obscuri contra medij inter utrūq;.

¶ De puteis stellarum. Cap. 18.

Ostremo sunt varij per diversa signa gradus inter adminicula stellarū & obstacula versantes quorum qui obstant arabica lingua putei stellarum vocātur quos nos precipitia dicere solemus. Qui vero favēt addentes fortune ex re nomen traxerunt. Precipitia quidē eiusmodi officij sunt ut quamlibet stellam tulerint vim eiꝰ iminuant. Itaq; fortunatis quidez semper periculosa sunt. infortunijs nūq̄ salubria dum scz noxiam eorum vim iminuāt. Quorum veritas cū apud plerosq; incerta sit nos omissis diversoꝝ opinionibꝰ que perse & egyptij tradunt ordinabimus dum scz fortune addentium rōne exposita utrosq; continuo disponamus. Graduū nāq; fortune addentium eam vetustas rōnez experta est ut cum stelle pro locoruz cōmoditate ad fortunā duxerūt. si vel ☽ vel pars fortune hos gradus possiderit aut eoꝝ ullus orientis gradus extiterit nati fortune addunt. E quibus sunt quidam ut si stelle duces etiam

ad nati casuz inclinarint. Hi gradus hoc modo adhibiti postmodū in sub/
liuionē recuperant. Sunt ergo de ♉ tres. 15. 28. 30. de ♌ duo. 3. 5 de ♏. 4.
7. de ♒. 4. 11. preter quos ⁊ alij per singula singa discreti in quibus nihilo
minus antiqua experientia conuenit: quotiens vel ipsi orientiū gradus
existant aut die ☉: nocte ☽ gerūt in loco circuli accomodo. Nato sublimis
dignitatum gradus vt regna vel regnis proximos principatus promittūt
hec sunt stellarꝫ per oēz circulū dignitates icōmoda adminicula obstacula
preter ꝙ singulis ex permixtione quoqꝫ non nihil inter vtrūqꝫ genus acce/
dit que suis in locis vt particulatim incidit exequemur. Nec tamē ignorare
nos quisꝙ existimet preter hec indos alijs atqꝫ alijs circuli partitionibꝰ stel
larumqꝫ dignitatibus vti suo quidez artificio aptis quas quoniam nostro
indicandi modo nec apte sunt necessarie si longius sequeremur dispēdij ini/
tium castigatum opus intimaret.

Incipit liber sextus.

Rimum de nā stellarum. ❡ Se/
cundum, queque forme
in singulis decanis oriuntur vt eodem de
ortu signorum per circulum rectū. ❡ Ter
tium de respectu graduū circuli. ❡ Quar
tum de signis amicis. ❡ Quintum de si/
gnis natura congruis atqꝫ distātia virtu/
te ⁊ via. ❡ Sextum de signis appositio/
ne ⁊ exagono conuenientibus tetragono.
❡ Septimum de signorum annis mensi/
bus diebus ⁊ horis. ❡ De significatoruz
ducatu sup diuersas terras. ❡ De signis
ad motum ⁊ quietem ducentibus. ❡ De
signis rationalibus. ❡ De signorum do/
minis in partitione temporis ❡ De signis ad forme dignitatem ad largi/
tatem ducentibus ad coniunctionis complementum ad accipiendum ⁊ te/
nendum. ❡ De signis ad morbos eorumqꝫ occasiones ducentibus. ❡ De
signis ad honestatem mulierum ducentibus. ❡ De signis ad honestatē du
centibus. ❡ De signis multe prolis pauce ⁊ sterilibꝰ. ❡ De signis morbo/
rum sectorum acutis ⁊ iracundis. De signis ad votum qualitates ducenti/
bus. ❡ De signis ad dolum fraudem perfidiam ducentibus sollicitis etiam
⁊ obscuris. ❡ De signis inter volatilia quadrupedia reptilia ⁊ aquatica di
scernentibus. ❡ De signorum plagis. ❡ De cardinibus circulis de quadrā
tibus de domicilijs. 12. omniumqꝫ eorum ducatu ⁊ causa. ❡ De quadran/
tibus circuli corporalibus ⁊ spiritualibus. ❡ De commixtione nature car/
dinum. ❡ De quadrantibus ⁊ domiciliorum coloribus. ❡ De quadranti
bus ascendentibus ⁊ descendentibus longis ⁊ breuibus. ❡ De partitione
quaterne rerꝫ. ❡ De quadrātibus diei ⁊ horis. ❡ De dn̄is dierꝫ ⁊ horarꝫ.

PRimordio tractatus partim singulares nunc stellarum nunc signorum naturas partim cō munes vtrorūq; affectus secuti sumus. Deinceps vniuersalis in hoc quidem signo in sequenti stellaruz ducatus insequimur ac primum occurrit vt formarum que per singulos signorum ducatus oriuntur rationē exponamus. Vix enim in intellectu concepte ab omni sensu aliene sunt tam graui ammiratione homines in tantas opiniones agunt: vt vel maxima astrologoruz pars cum de ortu harum formarum legerent nec vsq; ad ducatus earuz peruenirent in eam opinionem ducti vt rem existimarent aut prorsus inefficacē aut forsan effectus ab homine intellectu alieni q̄ q̄ persarum astrologi hermes & ascalius. Indorum quoq; sūmates in electoribus libris suis proprijs harum formarum qualitates atq; vires solerti indagine exquisitas relinquerunt ducatu quidem earum partim figere descriptione partim proprietatez partim etiam qualitatum expositione legentis ingenio atq; intellectu cōmēdato partez autem vt altius remota erat vt nec quando scirent sic nec sciēdū tradiderint non quodaz artificio celeste potentia experiente. Quorum ducatus quoniam huius negocij non sunt alia differimus. Nec tamen existimādum eoruz qui huiusmodi rez scientiam adepti posteris relinquerunt eaz intentionem fuisse q̄ aliquaz eiusmodi in celo esse intelligerent aut sic corporeum quid aut ita figuratū aut his qualitatibus īfectum quo ad eiusmodi forme in ea essentia per singulos signoruz gradus decanos super terre faciē orirentur. Veruz vt singula circuli loca signorūq; singulos decanos varios rerum euentus consequi vtq; adeo quidem vt nonnulli signis & gradibus circuli rerum omnem ducatum negantes formas tum desuper ferri asserentur que cognatos rerum inferioris mundi figuras trahendo in varios casus agitent. Cum hec inquam viderent eiusmodi affectibus formas consentaneas per signorum dixerunt vt affiniore aliquo sermone distentis intellectuz dirigerent celiq; secreta ab vmbrato sermone & minus occultarent & sapienti ingenio pleno intellectu designarent sicq; iter eos & nominibus & descriptionibus varijs discernerunt partim quidem generi nostro affinibus partim inauditis atq; imaginatiōe nostra alienis quod genus idcirco adhibuerunt vt inter inferioris & superioris mundi formas longe discernenduz iudicarent. Inuenimus igitur inter omnes huius artificij scriptores trinam celestium formarum diuersitatem de quibus partim dictum est partim dicendum restat preter q̄ nonnulli alias celo attribuūt & res & formas. Que quoniam huius negocij non sunt suis tractatibus relinquimus. De eis vero que assumimus primum exponemus eas formas earumq; loca in quibus perse caldei & egyptij conueniunt deinde indicam inuentionez adhibemus. Postremo .48. imaginum quas Alatus & Ptholomeus describunt ortus ordinabimus. Que quoniam singule ex suis stellis componuntur quas motu suo circuli loca temporis impendio mutare necesse est a ptholo

mayca collatione progressu facta. Nos vt Albumasar nr̃i temporis ortus eoꝝ metimur: terminũq; subiũgẽs alexãdri videlicet Anno 1160. et nobis progrediẽdi modũ reliqt. Alij vero quas indi quasq; per se tribuũt ab eisdem locis imote in eisdẽ semper decanis oriunt. Nec eniz he stelle sunt vt isti: sz superioris circuli quedã intersignia indice vero forme in singulis decanis oriũtur cetere partim in singulis ptim in pluribus hoc apud nos priuilegiũ est: vt sicut Albumasar nihil de his formis a prima inuẽtione variat sic trãslatio nr̃a: nec vnũ de verbis eius cõmutet: nec punctũ vnũ addẽs vel minuens.

¶ De naturis signorum. Cap. 2.

Et igitur aries nã igneus gustu amarꝰ stature porrecte bicolor biformis augmentãs diem vltra horas. 12. ortu minor. 30. gradibus: Orit in primo eius decano: vt perse ferũt femina cui nomẽ splẽdoris filia postq; cauda piscis marini ac pncipiũ eridonij caputq; ceruothauri .i. forme ex ceruo et thauro cgeste. Post hec cunocefalus manu sinistra candelã dextra clauã gerẽs. Iuxta indos vir niger oculis rubeis grãdi corpe fortis animosus ferox erectus iugibꝰ memor albo lintheo vestitus de. 48. imaginibꝰ. Post grecos et Ptholomeũ dorsum celphei: q arabes dñm solis vocãt cluniscq; eiusdẽ et genua atq; sinistra manus mediumq; dorsuz andromade cluniscq; et coxa finisq; ferni piscis scõs quoq; filũ lini .i. itestinũ ceti. In 2° arietis decano iuxta psas mediũ marini mediũ eridonij mediũ ceruothauri nauis equus manu celũ gerẽs femina caput suũ pectẽs cũ brachijs ferreis caput meduse curuusq; harpes psei q arabes nẽbus pse idos femia syndone at pãnis rubeis iduta vna pede eq: ipa forme eque cogitãs ire quesitũ pãnos monilia plez. Post grecos d. 48. stelliferis coxa cephei dñz solis tibie cũ pedibꝰ caput psei finisq; manꝰ dexter pedes andromade eridaniꝰ caput ariet et cornua reliquũq; lini cũ pectore ceti.

¶ In 3° arietis decano iuxta psas iuuenis cui nomẽ falsus solio residẽs cuz quo equꝰ duplex ac posteriora solij geniti deficiẽdo deos acclamãtis: pectus quoq; piscis et caput postremũ eridõi cauda ceruothauri: scõaq; medietas frõtis. Iuxta idos vir flaui coloris crine rubeo: ferox manu torqns ligneũ virgãq; gregis rubeis idutus aptus atificio ferri gestiẽs id apte facẽ: qr decanus iouis est vt idis placet nec pualet qr domiciliũ martis. Post grecos destellatis pecꝰ psei cũ manu sinistra qua meduse caput defert stellaq; oblõga i capite arietis: vẽter quoq; arietis et caput ceti.

¶ Thaurus nãe terreus gustu acidus augmentans diẽ nã diminutus. Orit in pmo eiꝰ decano vt pse docẽt gladio succintus orion sinistra manu gladiũ dextra hastã tenẽs supra manum eiꝰ duo cãdelabra ipm alloquẽtia et noie orionez appel

lantia. Post hoc nauis eximia supra quā vir nudus residens subtus vo di/
midiū corpus femine mortue deide vir humero tenēs diminut⁹ capite cani
no ꝙ genus psarꝝ lingua sax greca cynocephali latina antipites appellant.
Juxta indos femina circuita crispa honesta demonio filiis plē hn̄s indutā
pānis ptim adusta vn̄ solicite queritet pānos ⁊ ornamēta filo. Post grecos
mediuz psei ⁊ clunis caputqꝫ ꝙ manu sinistra gerit femora atqꝫ ilia arietis
locusqꝫ īfectiōe arietis sinus atqꝫ spuma eridanij seu nili. ¶ Jn secōdo thau
ri decano iuxta psas nauis supra quā vir nudus in ptem nauis tēdēs eleua
ta manu clauē gestās scdaqꝫ medietas femine mortue dimidiūqꝫ corp⁹ sin/
cipitis manu dextra hastam ⁊ spiculā ferēs sinistra clauē vtraqꝫ manu assi/
gnās. Juxta idos vir corpore ac vultu filii vxorē hn̄s thauro silēz digitans
caput vngulās imitās robusto corpore ardēti stomacho edax atqꝫ īpatiēs
famis lintheo veteri idutus sollicitus domos ac terras incolere boues ara/
tro iugare. Post hec forma defecti corpis dextra manu virgā tenēs sinistra
in sublime leuata. Post grecos genua psei cū tibia ⁊ pede posteriorꝝ dorsuz
thauri ⁊ vēter armus cū dextro pede fluui⁹ a pncipio vsqꝫ ppe finez. ¶ Jn
tertio thauri decano iuxta psas finis ancipitis deinde vir erectus angues te
nēs at duo plaustra sup quā vir iuuenis residens duos equos plaustra tra
hentes agrū hūc p crura trahēs manu sinistra. Juxta idos vir valde albis
dētib⁹ euersis labijs lōgis pedib⁹ ruffi coloris eniue rubeo corpe ex elephā/
te ⁊ leone ꝯgesto turbati sensus maliuolus scamno īsedēs tapeto īuolut⁹ ni
ger horribilis cū quo equ⁹ borealis thaurusqꝫ ꝓstrat⁹. Post grecos dexter
psei pes ⁊ humerus habenas trahēs manusqꝫ sinistra cū fine freni pesqꝫ sini
ster caput thauri ⁊ genua cū radice cornuum finis etiam sub orionis manu
finisqꝫ fluuij cum suo finu.

¶ Gemini signū nāe aereū gustu dulce coloris celi
ci⁹ directe stature: orit in p° ei⁹ decano vt psis placet
cauda cincipitis, postꝙ vgaz manu tenēs cū quo
ex pte austri duo currus post geminos equos iu/
gales supra quos vir agitans residet post hoc ca/
put cerastis: iuxta idos mulier formosa beniuola
erecta sollicita plez ⁊ ornamēta que rez fuendi ac
pulchra artificij docta orit cū ea speculū pluciduz:
post grecos caput aurige ⁊ a genu dextro vsqꝫ ad pedē australi thauri cor/
nu orionis humerus sinister caput leporis ⁊ manus .i. ps anterior. ¶ Jn se
cūdo geminorꝝ decano iuxta psas aureo vir canēs calamo. Persica lingua
Ternuelles greca Hercules dict⁹ idēqꝫ nixus genu pariter ⁊ coluber arborē
asēedēs fugiēdo tn̄ velloni mediū cerastis cū quo lupus manu signata. Ju
xta nidos vir ethiopi filiis colore grisis caput plūbaz vitta ligatus armis li
gatus: ferreaꝫ tectus galea desup vt sunt currit⁹ manu arcum tenēs ⁊ sagittas
iocos ⁊ saltus parās cātans timpanū pcutiēs poma ex orto rapiēs qui si/
mul orit cū eo multū odoriferi ligni: post grecos dextra aurige manus atqꝫ
altū posteriorꝝ thauri pedū simulqꝫ orionis caput humerus manus pect⁹

baltheus genu cũ pede leporisq; pectus ꝛ clunis. ¶ In tertio decano iuxta psas aflon ꝙ arabes musicũ timpanistrã iterpretantur sup verticẽ eius pcera mirtus cũ eo corde ꝛ calami aurei deide canis latrãs cum delphina ꝛ lince post hec oꝛnamẽta sutoꝛis pꝛimaq; medietas minoꝛis vꝛse cũ cauda cerastis ariste radicẽ amplexa. Juxta indos vir arma induẽda querẽs arcuz ꝛ pharetrã gestãs vna manu sagittã operosas telas ꝛ naufragia musice modulamina iocos ꝛ gaudia multifaria celebꝛare cogitãs: post grecos pollutis humeris man⁹ clunis ꝛ pes de cricastoꝛis coxa ꝛ pes lepoꝛis cauda canis erecta ꝛ pes dexter pꝛimusq; agricole nauis remus cum fine secundi.

¶ Cancer aquee nãe gustu salsus oꝛit in pmo decano vt psis visum est medietas minoꝛis vꝛse cuz qua foꝛma perfecta romana lingua satirus ruptis pãniculis iuolutus ppinqu⁹ aflon musici timpanũ pcutiẽs simul lamina ferri cui⁹ caput eneum cũ de trib⁹ puellis pma virginib⁹ postq; caput scarabonis ꝛ cauda aspidis emẽbꝛata est. Juxta idos vir adolescens clare foꝛme pãnis oꝛnatis vetustis facie ac digitis aliquãtulũ toꝛtis coꝛpoꝛe ex equo ꝛ elephante cõposito pedibus fructuũ generibus arboꝛũq; frondibus circumpensus cuius mansio in agro quo scãdalum nascit. Post grecos facies calixto cum vtroq; geminoꝛuz capite ꝛ manu deide canis minoꝛ reliquum maioꝛis atq; puppis argos cum remoꝛum dñis. ¶ In secundo cancri decano iuxta persas puella facunda tribus virginib⁹ quoddãq; nubi simili post hec anterioꝛ medietas canis cum dimidio auriũ asini septentrionalis mediũ scarabonis mediũq; çembꝛarũ. Juxta indos puella placidi visus capite coꝛonam ex cedro atq; mirto rubeo manu virgam ligneaz gestans altis vocibus de amoꝛe suo putãdi ꝛ canẽdi laudisq; deoꝝ in tẽplo clamitãs. Post grecos caput calixto cum posterioꝛi cãcri foꝛcipe atq; fine puppis argos. ¶ In tertio decano cãcri iuxta persas puella tertia de tribus virginibus secum deferẽs nunc accedens non recedẽs: canisq; posterioꝛ medietas cũ secũda medietate auriũ asini pariter ꝛ secundus asinus australis deinde finis strabonis atq; caput çeambꝛarum. Juxta indos vir pedem habens tartuce pedem similem coꝛrigiole seu ꝙ arabes tiniam lini dicunt coloꝛe tinctum supꝛa cuius coꝛpus anguis extentus ipse aurifrigijs oꝛnatus cogitans nauigio pontum peruolare auri negocio ꝛ argenti. Unde muliebꝛia sumat oꝛnamenta. Post grecos occiput vꝛse maioꝛis cũ manu dextra ꝛ pede tũ caput asine quẽ colubꝛẽ dicim⁹ velũ nauis ꝛ deiceps.

¶ Leo nã igne⁹ colericus oꝛit in pmo eius decano vt pse scribũt cauda canis arcu iacentis foꝛma leonis dimidia nauis cũ remo ꝛ nauiclo caput idree caput equi caput asini. Juxta indos arboꝛes expanse radicis ramis canem furionem ꝛ aucamina ferens par iter ꝛ vir obscenis pãnis idut⁹ parẽ

tes lugere parans cum quo dominus equi in partem boree respicientes vrse simul cuz quo sicce ꝛ sagitte caput canis resqꝫ simul cani. Post grecos collum vrse cum manu sinistra rictus leonis cum manu collum asina mediūqꝫ nauis. ¶ Jn secundo leonis decano iuxta persas ydolom eleuata manu alta voce clamitās cum quo timpana saltoria decu primo pariter ꝛ cantilene multimode tamē plenus bacho senex cum cratere ꝛ vitrea simulqꝫ decubie decornibus campoli: deinde anathais ꝛ harabien ac cauda porrigētis manum. Secundaqꝫ medietatis nauis cernis ydre' mediuz equi mediuz asini.
¶ Juxta indos uir acuto naso capite coronam ex albo mirto arcum latronibus imitantez gestans calidus atrox feritate leoni similis: sindone leonū caloris indutus. Post grecos humeri maioris arctos cum manu dextra cū vi leonis ꝛ harmus medium colubri cum argos prora. ¶ Jn tertio leonis decano iuxta persas adolescens cui nomen seclos nimiū flagello agēs plaustrum ducens desuper hominem sedentez sequitur paruulus manu sinistra thaurum ꝛ vacam trahens tum coruus mediuz ydre posterius asini posterius equi. Juxta indos vir forma ethiopi simul turpis obscenus multe pene grauis anxie ore carnem ꝛ pomum manu vrceum tenens. Post grecos pectus maioris vrse medium leonis parsqꝫ colubri.
¶ Uirgo signum fertile bipartitum triforme. Oritur in pmo ei' decano vt pse caldei ꝛ egyptij omniūqꝫ duoꝝ Hermes ꝛ Ascali'. A primeua etate docēt puella cui psicū nomen secdēidos de darçamaarabice iterpretatū ad re.nedefa.i.vgo mūda puella dico virgo imaculata: copore decora: vultu venusta habitu modesta: crine plixo manu geminas aristas tenēs supra soliū auleatū residens: pueꝝ nutriēs ac iure pascēs in loco cui nomē hebrea puerū dico a quibusdaz nationib' noiatū ihesum significātib' eiça quē nos grece xp̄m dicimus oritur cum ea virgine vt eidem solio insidens nec attingens pariter ꝛ stella ariste que finis est serpentis secundi deide caput cerui caputqꝫ leonis. Juxta indos puella virgo sindone ac pannis antiquis iduta in manu eius facies vtyro manuqꝫ deprehensa stans in medio formose mirte volēs ad domos parentum ꝛ amicorum ire vestimenta quesitum ꝛ monilia: post grecos cuspis caude draconis cauda vrse compede clunis leonis pedes ꝛ cauda cuz cratere ad caput colubri parsqꝫ colubri. ¶ Jn.2.v.d. iuxta persas musicus timpanū percutiens pariter ꝛ calamo canens postq̄ homo comete dn̄s cū dimidio forme persica lingua albeçe romana phetō dicte est aut homo cui caput thauri in manu eius dimidius homo nudus post hoc dimidiū fossoriū ligneū cuius caput ferreū ꝛ cauda ydre dimidiuz corui dimidiū leonis.
¶ Juxta indos vir niger hirsutus triplici panno indutus corio serico lintheo rubeo incaustuz manu ferens sumptus ꝛ questus cōputare intendens post grecos pars caude draconis clunis vrse maioris finis oblōge quā adde vba dicunt caput virginis ꝛ humerus sinister caput corui cum rostro ꝛ

aliū caudaq͡z centhauri. ¶ In.3.v.o.iuxta persas secunda medietas minothauri albeçe: secundaq͡z medietas hominis nudi. Secūdaq͡z medietas fossorij cauda corui cauda leonis simul ⁊ arista atq͡z duo thauri cum dimidia clune pastoris. Juxta indos mulier muta casta candida magnanimis lintheo tincta loco nōdum exsiccato vestita sollicita orandi cā templa visitare maioris reliquūq͡z ad beba. Cū virginis humerus dextra cum parte pectoris corui spina clunis centhauri cum coxa.

¶ ♎ signū tpatum ortu adductū: bicolor forme: stature directe. Orit̄ in pmo eius decano vt pse ferūt. vir iracūdus in sinistra eius manu stateram: in dextra agnus cū quo libri iscripti: ac tertia pars scie ei⁹ quorꝝ noia carathimeme. Jn semita eorum musicus equū sedēs timpanū pcutiēs calamo canēs: post hoc draconis caput primūq͡z ei⁹ quā pse maiorē vrsam vocāt cū nauis cāna. Juxta indos vir manu modiū ⁊ librā gestans ad forꝝ in tētoria sedens docte intendens mēti appēdere ⁊ mercari. Post grecos mediū caude maioris vrse: mediūq͡z alui vginis cū manu sinistra qua aristā gerit cauda corui parsq͡z caude colubri australis ⁊ asine dextrā: humerus centhauri parsq͡z pegasi. ¶ Jn scd̄o libre decano. Juxta psas vir agitari⁹ cui psicū nomē bredemis cum quo plaustrū i quo vir manu flagellū tenēs ⁊ canistrū rubeū: alteri⁹ viri secū cū ostramātice exumene colorate: tū q͞ ples farmarij atq͡z pfectinariorum: post hoc vir lectice isidēs circa ipm socij: deide pusillus mediūq͡z nauis pars anterior cēthauri medie nauis mediūq͡z draconis cū medio maioris vrse simul cum aq̄ fōte. Juxta idos vir forme vulturis aukamie sitibūd⁹ manu ōbilis per aerea volitare volēs cupiēdo vxorē ⁊ plē. Post grecos ps caude dracōis: finis caude vrse maioris cū crure sinistro sedis vgineo atq͡z equ⁹ cēthauri: cū humero ⁊ pectore. ¶ Jn tertio libre decano. Juxta psas posteri⁹ dracōis cū gppe nauis ac fine cēthauri vrseq͡z maioris: deide cerebrū capitis: herme semotū a capite: deide vir nudus arbedi noie cubito suffult⁹ manū sinistrā supra caput hn̄s dextra pcedēs tū cornua arbedisupra capita duorꝝ hoium qrū capita geminis cornib⁹ onerata pplexis iuicē quorꝝ nomē estuari⁹: post has res q̄dā noie celū. Juxta idos vir eqni vult⁹ māticis honorat̄ manu arcū gestās ⁊ sagittas vna iā sagitta iposita iter virgulta stās itētione venādi solus rerꝝ euēt⁹ psiderās. Post grecos ps caude draconis manus archadis cū brachio genu dextro: finisq͡z habenarꝝ vginisq͡z cōpede cēthauriq͡ue q͡z man⁹ sinistra cū pede lupi.

¶ ♏ natura flegmaticus. Orit̄ in primo eius decano vt perse asserūt finis equi masculi qui ⁊ ipse bridemissappellat̄ quē ipsi cēthaurꝝ dicūt. Cū quo finis thauri: simulq͡z nigellus iactor in manu ei⁹ hastile: resq͡z cimbalū dicta. Juxta idos mulier adapte stature oino idonea cibos gestiens fame: flabellas

terrasq̄ ꝑambulare. Post grecos manus archadis parsq̄ capitis asine cau
da caput gorgonis quã aloe dicũt cũ brachio dextro tuꝫ libre pectus ⁊ hu-
meri finisq̄ alfeca.i.corona adriagnes finis lupi cũ cauda:caudaq̄ centauri.
¶ In scḋo ♏ decano. Juxta ꝑsas vir nudus cui nomẽ affaliꝰ mediũq̄ ma
sculi cũ medio thauri. Juxta indos puella exul vultu placido nuda sine ve-
ste ⁊ pecũia pede cõpedi astricto:pelago fluctuãs ⁊ tãq̄ littora captãs. Post
grecos lacertus vrse minoris cũ ꝑte caude dracõis:atq̄ hastile gorgonis cuꝫ
corna septẽtrionali cũ crura libre ⁊ pede cũ thela scorpionis dorsumq̄ lupi.
¶ In tertio ♏ dec. Juxta ꝑsas ꝑs anterior ingẽtis equi masculi cauda sup
tergũ reuoluta parsq̄ anterior thauri cũ ꝑte canis testi adoperti:qm̃ trahen
tem habenas dicũt in manu eius gemini angues. Juxta idos canis furiosus
siluestris ingẽs setis albicãtibus generaq̄ venationũ sandaletũ habitantia
respectu mutuo singula abinuicẽ diffugẽtia. Post grecos pectꝰ minoris arcos
sinusq̄ dracõis:tũ euganeseos hũerꝰ ⁊ brachiũ dextrũ cũ septenarij brachio
dextro vẽter scorpiõis:laterũq̄ nodus:postremo caput thuribuli igniferi.
¶ ♐ bicorpor medio iterceptus. Orit in ꝑmo de-
cano vt ꝑsis visum est. Forma viri ornati nudi ca-
pite diminuti acclamãtis nauẽ supra cuius caput
coruus rostro ꝑpe nauis ꝯtiguo:deinde corpꝰ ca-
nis testa adopti defecti est caput ad caudaꝫ. Juxta
indos cẽtaurus a femore sursum hõ nudus:dein-
ceps equus in manu eiꝰ arcu ⁊ spicula iam arcui i-
posita cũ valido clamore tendẽs ad locũ cũ rama
spoliandi cã proprijs vsibus. Post grecos ceruis minoris vrse cũ parte dra-
conis clunis alcide cũ ꝑte dorsi caput etiã ac pars corpis agnos genẽtis hu
merus dextra clunis cũ clune ⁊ pede sinistro.: tum aculeus scorpij corpusq̄
thuribuli. In scḋo ♐ decano. Juxta ꝑsas cerarasius ꝑseus sinistra manu ca-
tus fauces obtundẽs dextra capricorni cornua ꝑmens pede dextro:fero ca-
ni resistẽs in canis capite lepor:caputq̄ leõis pariter ⁊ dimidiũ corpus nau
te dimidiũq̄ nauis cũ dimidio delphine medioq̄ astrocome. Juxta indos
mulier camelũ sedẽs pilosa pãnis induta cũ karcan idest veste pilea iter ma
nus eius cistella redimicula cõtinens. Post grecos pectus vrse minoris cuꝫ
parte draconis ⁊ genu alcide:tum vultures duo:tum angui tenentis caput
cum humero ⁊ manu sinistra parsq̄ anguis finisq̄ nonarci cũ parte qua ma
nus sagittam tenet atq̄ ferro sagitte:ac pars seri australis. ¶ In tertio ♐ de-
cano. Juxta persas canis in cuius ore manus pia casij finisq̄ feri canis cũ le
pore atq̄ cetero leonis corpore nauteq̄ reliquo:scḋa medietas nauis ⁊ del
phini cum cauda astroconis tum dimidiuꝫ arctos ale ⁊ vrse maioris plau-
strum nauis:tum draco ⁊ serpens inuicem perplexi. Juxta indos vir aurei
coloris pilea tunica atq̄ arboris cortice amictus: in manu eiꝰ duo torques
lignei ipse punicee lectice insidens. Post grecos corpus minoris vrse cũ par-
te draconis. pars etiam oloris qui ⁊ vultur cadens: parsq̄ caude serpentis
caput sagittarij humerus cum pede anteriorum ac parte serti australis.

¶ ♑ forma rotundus imperfectus nature duplicis.
Oritur in primo eius decano vt persarum opinio. Se
cunda medietas vrse maioris pariter et mulier aqua
tica quam bedas dicunt cum capite piscis ingentis:
primumque fontis aque nociue: primumque fere dolo re
corpore suine capite canis quam perse sax vocant.
Juxta indos vir niger hirsutus atrox corpore sus
siluestris dentibus ad trabis mensuram longis vt

spina acutis cum eo ligamina boum et iumentorum rethibus piscari parans.
Post grecos dimidium vrse minoris parsque draconis cum ceruice finisque ci
gni cum et açelfage.i.tarcuta cum fine galline: et alarum parte: pars quoque ad
dita menti arctophilacis pastoris atque eius equi. ¶ In secundo decano ♑. Jux
ta persas mulier quam ipsi albrahe romani ieulie dicunt lectica residens cum
qua arbor vitis medium piscis ingentis cum medio fonte nociuo medioque
feta dolosa: postremo dimidium plaustrum. Juxta indos mulier nigris pan
nis ac sindone amicta habens de pecunia igne excocta: ferro laborata cum ea
muscule et simie. Post grecos postremum vrse minoris pars caude draco
nis medio contigua cum parte corporis qua pectus sequitur. Tum ala galli
ne cum collo et rostro tum telum tum corpus aquile tum capricorni cornua cum
fine sagittarii. ¶ In tertio ♑ decano. Juxta persas cauda piscis cui postremo
fontis noxii postremoque fere dolose ac secunda medietate plaustri: tum dimidium
rei monstruose subhani qua mastar dicunt equilibris statere fine capite quod manu
defert. Juxta indos mulier visu placida oculis nigris manus tenues habens
opere laborans multiplici conficere sibi colores ornatos ex ferro. Post grecos
clunis vrse minoris cum sinu draconis: tum pes galline dexter cum ala sinistra.
Delphinus etiam et brachia aquarii mediumque capricorni cum cauda piscis.
¶ ♒ aereus aquosus. Oritur in primo eius deca
no vt persarum tradit doctrina abudius arabice an
namerum id est pantha caputque trahentis equum
cui nomen domus delos caputque centauri quem as
meat dicunt: sinistra manu supra caput suum eleua
ta. Tum iam ales capite nigro pisces ex aquis ra
piens. Juxta indos vir forme ethiopis: essentie
aukanne: tapeto circundatus cum eo: vasa enea ad
extrahendum aurum vinum et aquam. Post grecos cauda minoris vrse
cum qua pes et manus dextera cephei. pes galline sinister finisque ale sinistre:
caput equi primi caput aquarii cum humero dextro clunis capricorni cau
da postremum piscis australis. In secundo ♒ decano. Juxta Persas
medium corpus trahentis equum: sinistra arcum apprehendens: dextra
suem siluestrem: quem et pede impellit: in cuius ore colubri: medium cen
tauri cum ala mergi capite nigri simul et draco. Juxta Indos vir vultus ac
forme ethiopis. equo simul manu arcum et spiculam gestans pariter et
pixides margaritis plenas gemmasque preciosas: iacincto smaragdo atque id

genus. Post grecos medium vrse minoris cum coxa et cluna cephei humeroque dextro: deinde arcus secundus atque ansa vrne in manu aquarij cum clune medioque corpore piscis australis. ¶ In tertio ♒ decano. Juxta psas alis eximia que gallina est postremumque trahentis equũ cum postremo centauri ac fine auis quam alaien dicunt. Juxta indos vir niger atrox dolosus aure pilosa capite sertum ex frondibus pomis et resina gerẽs in pondere pecunie laborans vt loco transmutet. Post grecos coxa et humerus sinister cephei atque caput cum manu archite mentis parsque vrne cum manu dextra ac pede sinistro aquarij atque capite piscis australis.

¶ ♓ signum duplex aqueuz. Oritur in primo eius decano vt persarum habet auctoritas dimidiumque equum alatus: cui romanum nomẽ pegesus: ideque equus sedos: deinde caput ceruithauri quã persij attramur dicunt: in manibus eius gemini colubri: qd Ptholomeo visum est caput scorpionis cum geminis in ore colubris. Tum pricipium fondionis arabice atãbaz: id est cocodrilli: quem alij amnẽ alij viam perustaz dicunt. Juxta indos vir ornate vestitus domum tendens ignem tenaci ferrea componens manu tres pisces ante se ponendo. Post grecos postremũ vrse minoris cũ brachio sinistro cephei: ac vẽter equi scdi cũ principio piscis primi et pte vrne. ¶ In scdo ♓ dec. Juxta psas mediũ ceruothauri in cuius manibus angues. Nam piscesi egyptio quẽ Ptholomeus audit medium scorpionis angui ferri: visuz deinde medium cocodrilli siue amnis aut vie peruste. Juxta indos mulier vultu venusta corpore candida mari nauigans pectori puppi astricto: cum ea cognati eius et noti ipsa portum desiderans. Post grecos crus cephei cuz pede: pesque ipsius solij: manus andromade: caput casiapie postremum equi secundi cũ postremo piscis primi ac cauda ceti. ¶ In tertio ♓ decano. Juxta psas postremũ thaurocerui agni tenẽtis: prout sicheus estimat scorpiõis colubri feri. Tum finis cocodrilli: tum amnis aut via perusta: tũ vniuersus sorbidulus: tum posteriora ante oculos eius inter manus suas residãs. Juxta indos vir porrectis pedibus cũ quo masculũ pregnans in vtero ethiopẽ habens in rupe stãtem vociferantẽ primeui p̃donũ et ignis. Post grecos posterius solij pectus andromade elecilẽ tereballẽ pars fili linei cuz fine ceti.

HE sunt diuersarum nationum inuentiones celestium formarum per omnem circulum supra terre faciem orientium: quarum quedam sunt comenta que p vniuersum mũdum virtus intimo nature itellectu cũ longeua speculatione. Plurimũ vero diuinis celestiũ virtutũ: siue humano generi familiariũ siue hũane necẽitati deditorũ q̃si fati cinijs qbusdam inotuit q gens psica atque indica figmẽta primũ edidit q indies q ad iteriorẽ syderũ efficatiã penetrẽt visu facile est. Nam q̃s Ptholomeus et greci describũt spere ↄsideratio vt primũ ordinauit ita nunc per di

uersos codices facile corrigit. Huiusmodi namq; formas cum per se primum in orbe significationes animaduerti sunt sapientie fonte in vtramq; partem deriuato: illinc indi superno ingenio arrepti altius conscendunt: hinc greci post egyptios infra in syderea regione subsistentes discreta stellarum interualla fabulis suis adaptauerunt. Quapropter harum quidem ad sydereos motus metiendos illarum ad sydereas vires accipiendas cognitio necessaria.

Frigida zona.

Solsticiũ hyemale

Equinoctiũ

Torrida zona

Equinoctiũ

diameroes clima. i. et est. 440. miliariorum in latitud.

Diasyenes clima. 2. et est miliariorum. 400. in latitud.

Dialexandrios clima. 3. et est. 350. miliariorum in latit.

Diarhodos clima. 4. et est 300. miliariorum in latit.

Diaromes clima. 5. et est. 255. miliariorum in latit.

Diaboristenes clima. 6. et est. 212. milia. in latit.

Diaripheos clima. 7. et est. 185. milia. in la.

Frigida zona.

Quoniam de formis que per signorum decanos oriũtur expeditum est. Nunc ipsorum etiam signorum ortus per diuersas terrarum partes metiri consequẽs est: quãuis enim omnia signa equalis dimensionis sint non tantum equos omni per terre connexa circuli obliquitas ortus patitur. Huius ortus igitur octo sunt principales inequa-

litates videlicet recti sub linea equinoctiali ad climata septem. Zone habitabilis duo sunt circuli qui signiferum orbem inter secantes signoꝝ ortus in equali quantitate metiuntur. Quoꝝ alter oriçon a quo signa in superius emisperium emergūt: atq; inferius occumbunt. Alter vero meridianus qui celi terreq; cardines equali distantia signato. Signoꝝ itaq;.12.in recto circulo per vtrūq; transitus id quaternis eandem ortus quantitatem seruantibus. Nam per climata bina quidem eadem quantitate oriuntur. Transitus enim per meridianum oīm idem qui recti circuli. Intersunt igitur inter hos signorum ortus per singula climata dimidie hore: quorum cum diuersi extiterint auctores nos ceteris omissis quoniam recti non sunt.

Alexandini signorum ortus disponemus. Oriuntur igitur in recto circulo ♈ ⁊ ♓ ♎ ⁊ ♍ singula gradibus.27.punctis.53. ♉ ♒ ♌ ♏ gradibus 29.punctis.54. ♊ ♋ ♐ ♑ gradibus.32.punctis.13. ¶ Latitudo terrarum est quantum ab equali linea distant: eadēq; ⁊ altitudo terrarum appellatur. Quantum enim vernalis circulus a recto circulo distat tantum oriçon infra polum deprimitur. Nos autem climatum latitudinē accipimus totius spatij quantitatem. Itaq; primi climatis latitudo est ab vno gradu vsq; ad gradus.20.punctorum.27. Cuius terrarum partis dies maximus equaliuꝫ horarum.13. Oriuntur igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ singula gradibus.24.punctis.20. ♉ ⁊ ♒.27. gradibus punctis.4. ♊ ⁊ ♑ gradibus.31. punctis.6. ♋ ♐ gradibus.33. punctis.17. ♌ ⁊ ♏ gradibus.32.punctis.20. ♍ ⁊ ♎ gradibus.31.punctis 20. Huic climati ♄ presidet.

Secundi climatis latitudo a gradibus.20.pūctis.27. vsq; ad gradus.27.puncta.12. Signorum autem ortus in eo climate ad latitudinem graduum.23.punctorum.56. Cuius loci dies maximus horarum.13.ac semis. Oriuntur igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ gradibus.22.pūctis.37. ♉ ⁊ ♒ gradibus.25.punctis.38. ♊ ⁊ ♑ gradibus.30.punctis.30. ♋ ⁊ ♐ gradibus.34.punctis.2. ♌ ⁊ ♏ gradibus.34. punctis.10. ♍ ⁊ ♎ gradibus.22.punctis.3. Huic climati perse ♃ preferunt: romani ☉.

Tertii climatis alexandrias latitudo a gradibus.27.pūctis.12.vsq; ad gradus.33.puncta.49. Ortus signorum ad latitudinem graduum.30.punctorum.22. Cuius loci maximus dies horarum.14. Oriuntur ei loco ♈ ⁊ ♓ gradibus.20.punctis.54. ♉ ⁊ ♒ gradibus.24.punctis 12. ♊ ⁊ ♑ gradibus.29.punctis.55. ♋ ⁊ ♐ gradibus.34. ⁊ punctis.37. ♌ ⁊ ♏ gradibus.35.punctis.36. ♍ ⁊ ♎ gradibus.34.punctis 47. Hoc clima perse ♂ assignarunt romani ♀.

Uarti climatis latitudo a gradibus.33.pũctis.49.vsq3 ad gradus.38.punctis.46.Ortus signorum ad latitudinem graduum.36.punctis.6.Cuius dies maximus horarum.14.ac semis.Oriuntur illic aries ꝛ pisces gradib9 19.pũctis.12.Taurus ꝛ aquarius gradibus.22.pũctis.46. Gemini ꝛ capricornus gradibus.29.punctis.17.Cancer ꝛ sagittarius gradibus.35.punctis.54.Leo ꝛ scorpio gradibus.37.punctis 3.Uirgo ꝛ libra gradibus.36.punctis.27.Hoc clima iuxta persas solis est. iuxta romanos iouis.

Uinti climatis draconcs latitudo a gradibus.38.punctis.46.vsq3 ad gradus.42.pũctis.58.Ortus signorum ad latitudinẽ graduum.40.punctis.46.Cuius dies maximus horarum.15.Oriunt̃ illic aries ꝛ pisces gradibus.15.puncta.32.Taurus ꝛ aquarius gradibus.21.pũctis.19.Gemini ꝛ capricornus gradibus.29.punctis.37. Cancer ꝛ sagittarius gradibus.35.pũctis.53.Leo ꝛ scorpius gradibus.38. punctis.6.Uirgo ꝛ libra.gradibus.37.punctis.41.Ho cclima vtrorumq3 sententia veneris est.

Exti climatis latitudo a gradibus.42.pũctis.58.vsq3 ad gradus.47.ac puncta duo.Ortus signorum ad latitudinem gradibus.45.ꝛ punctoruz.21.cuius maximus dies horarum.15.ꝛ semis.Oriunt̃ illic aries ꝛ pisces gradibus.15. punctis.55.Taurus ꝛ aquarius gradibus.19.punctis.53.Gemini ꝛ capricornus gradibus.27.punctis.56.Cancer ꝛ sagittarius gradibus.36.punctis.37.Leo ꝛ scorpius gradibus.39.punctis.54.Uirgo ꝛ libra gradibus.39.punctis.45.Huius climatis dominum perse mercurium putant: romani vero lunam estimant.

Eptimi climatis latitudo a gradibus.47.punctis duobus vsq3 ad gradus.63.Ortus autem signorum in eodem climate ad latitudinem graduum.48. punctorum.32.Cuius terrarum partis maximus horaruz dies.16.Oriuntur igitur ei terrarum parti aries ꝛ pisces gradibus.14.punctis.33.Taurus ꝛ aquarius gradib9.18.pũctis.41.Gemini ꝛ capricornus.gradus.27.punctis.18.Cancer ꝛ sagittari9 gradibus.37.punctis.15.Leo ꝛ scorpius gradibus.41.punctis.6.Uirgo ꝛ libra gradibus.41.punctis.6.Climatis huius dominum perse lunam memorant: Romani martem.
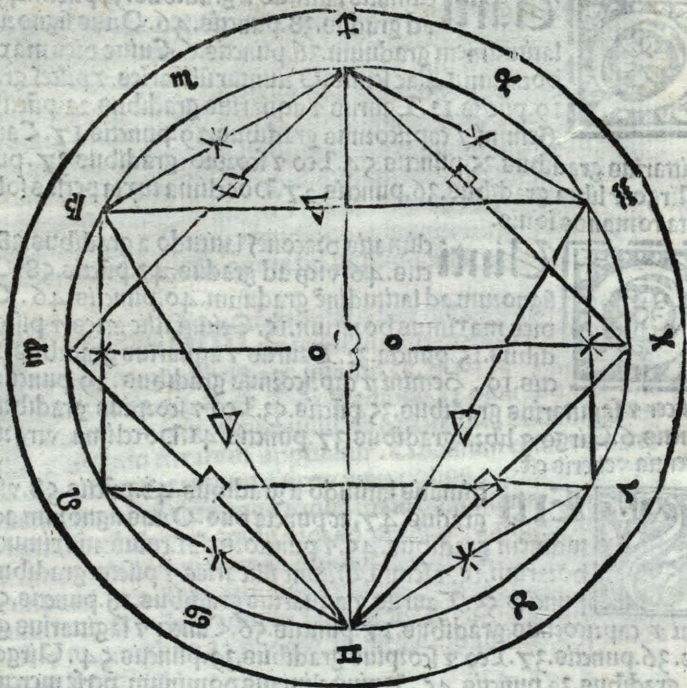
His habitis nunc per omnem signorum circulum respectus metire conuenit. Signorũ quippe respectus vel geometrica sectione vel numerali graduum proportione adinuicem respondent. Secant autem geometrica sectione circulum corde: vel equales quidã proportionales qualis est numerorum proportio multiplex & super particularis armonicis nexibus cõgrua huiusmodi ergo consona proportionabilitate astrologi graduum respectus metiuntur. Idqz triplici moderamine. Primo quidem vt graduum numerus circuli summam innueret. Secundo vt graduum numerus signorum conficiat numerum totum circulum metientem. Tertio vt graduum numerus cordam arcus metiatur totũ circulum metientis supra quam figura quelibet circulo contenta laterum & angulorum sit equalium ipsi circulo proportionalis. Septez sunt igitur huiusmodi signorum respectus oppositio trigoni duo. Tetragoni duo: exagoni duo. Oppositio est per diametrum circuli. Trigonus trientem circulum

refecat. Tetragonus quadrantem: exagonus sexantem. In quibus omnibus triplex illud moderamen inuenitur. Nam oppositionis gradus. 180. circulum bis numerat. Item signorum numerum cōplent qui bis sumptus 12. efficit. Idemq; et circulum per medium secāt vt vtrinq; supra diametron figure semicirculus contente equalium adinuicem sint et laterum et angulorum. Trigonalis corde arcus graduum. 120. circulo subtriptus est. Idem et signorum quatuor que ter accepta. 12. complent supra corda trigonus equilaterus et equi angulus circulo contentus. Tetragonici lateris portioni graduum. 90. circulo quadruplus est. Eadem signorum trium quaternumeratum: qui in se ductum tetragonum reddit circulo cōtentum. Exagonice corde arcus graduum. 60. sexies acceptus circulum metitur. Idem signorum duum bis sexies. 12. faciunt supra cordā. Exagonus circulo contentus equiangulus et equilaterus. Omnis igitur circulus ipse multiplex est: ipsi enim arcus et corde inter sese partim multiplicium partim super particularium proportionabilitatem obseruant vt. 180. se equaliter. 120. duplus. 90. triplus 60. atq; ad hunc modum angulis suis supra centrum: siue supra circūferentium est duplum trigonalis obtusum exagonalis acutum basium suarum: que eiusdem circuli corde sunt proportionabilitatem seruantes. Musici vero dimidium et trientem maiores numeros appellant: eo q; duplam et sexquialteram proportionem reddant mod ratissimas dyapason et dyapente consonantias. Hac igitur de causa circulus primo per medium secari debuit q; nihil alteri medietati conuenit q; alteri non conueniat: cuius medietas tetragonum reddit. Triens exagonum qui duplicatus trigonū circulumt videlicet trientem conficit ad medietatis proportionem preter hos. Alij huiusmodi sectionum circuli rationes ex ipsa stellarum habitudine mutuantur asserentes: adeo per diametrum sectum quoniam in oppositione solis stellarum lumen est: adeo quidem vt luna eosq; ad oppositionem lumine crescat hec plena deinde decrescat. Tetragonum autem ex eo comentati sunt: q; stella queq; quotiens a sede sua nonagenis gradibus distat motu variatur. Trigonum autem ex duabus stellis superioribus que quotiēs a sole circa. 120. gradus distant motu inter directum atq; retro gradum mutantur. Exagonum autem latus dimidium dyametros erat quantum veneris domicilia a luminum domicilijs distant: his igitur de causis huiusmodi sectionibus circulum partimur: vt quocunq; gradu oriente quicunq; alius in qualibet eius linea fuerit in eius sic respectu ipsi proportionabilis vt oriente primo arietis gradu in exagone eius est primus geminorum: in tetragono primus cancri: in trigono primus leonis: primus libre oppositus: sicq; in parte altera in horum oppositione. Sicq; ergo hec signa mutuo feruntur. Nam cetera aduersa dicuntur. Quoniam ergo in oppositione quidem contrarietas est. Tetragonus vero dimidia oppositio hec duo in partem inimicam recesserunt. Trigonus autem quia semper in eiusdem nature signum incidit. Exagonus vero dimidij trigoni: hec duo partim amice cō-

cesserunt. His obuiantes quidam obiciunt. Si circulus in eos numeros secatur qui ipsis numerantur cũ et quincuns et occũs atque decuns et deinceps de eodem circulo nõ secant. Quibus ita facile respondemus: quoniam nulli preter ea que diximus triplex moderamen conuenit. Quapropter ceteris repudiatis hec obtinuerunt.

Capitulum quartum de signis amicis.

AD hunc modum sectionibus circuli perductis inter eas signorum suorum habitudines quasdã perpendimus: vt sunt alia quidem amica: alia vero inimica. Tum alia directe oriẽtia alia indirecte. Quod genus nihilominus aliquid consequi solet. Ac pluraque huiusmodi amica sunt que sese inuicẽ trigono aut exagono respiciunt. Quorum ea discretio quod exagonus quidem affectione quadam fauet. Trigonus vero cũ summo studio succedit. Inimica sunt que sese oppositione aut tetragono respiciunt. Atque horum ea differentia quod tetragonus tanquam inuidia quadam detrahit. Oppositio vero odio grauissimo ledit. Directe orientia dicuntur que in rectum extenta oriuntur: suntque a principio cancri vsque ad finẽ sagittarij. Oblique orientia dicuntur que torte recurua oriunt suntque recurua capricorni vsque ad finẽ geminorum: vñ illa qdẽ plus 30. gradib' et plus horis duab' hec minus oriunt. His accidit quod ea q̃ obliq oriuntur obediunt quodãmodo proportionalibus sibi directe orientibus dũtaxat amico respectu fruantur: vt gemini libre et leoni thaurus cancro et virgini ac deinceps in hunc modum.

De signis natura congruis atque distantia virtute et via.

DEinde suntque alie que signorum cognatiões trinario distincte. Prima quidem est equa signorum vtrũque a medio celi circulo quem circulũ signorum dicunt distantia. Paritérque ortus equalitas vt alter vtriusque finis alterius principio mediũque medio equaliter oriatur qualis est arietis cognatio cum piscibus thauri cũ aquario sicque per ordinem a punctis equnoctialibus. Secunda est pars binorum virtus que per se almukaurat. Ea vero sunt quorum inter alterutrius finis alterius principio mediũque medio equales. Qualis est cognatio geminorum cum cancro thauri cum leone sicque per ordinem a punctis solstitialibus. Tertia est signorum cum eodem dño societas qualis est arietis et scorpionis tauri et libre cancri et leonis atque in hunc modũ.

De signis oppositione et exagono conuenientibus tetragono.

Ex his accidit: vt licet interdū ortus occasione quadam opponantur quedā in exagonum incidāt que nequaq̄ sese respiciunt nec tñ hec oppositio noceat ⁊ hic exagonus prosit. Circa huiusmodi oppositionez sunt ex prima cognatione gemini capricornus cancer ⁊ sagittarius. Ex secunda aries ⁊ virgo libra ⁊ pisces. Ex tertia aries ⁊ scorpi⁹ thaurus ⁊ libra. Circa huiusmodi exagonū sunt ex prima cognatiōe aries ⁊ pisces virgo ⁊ libra. Ex secūda gemini ⁊ cancer capricornus ⁊ sagittari⁹. Ex tertia capricornus ⁊ ♒ ♋ ⁊ ♌. ¶ Nūc ⁊ illud abijciendum q̄ tetragonus qui in huinsmodi cognatione incidit minus noxius reperitur. In quo tetragono sunt ex prima cognatiōe thaurus ⁊ aquarius leo ⁊ scorpius. Ex secunda ♈ ⁊ ♋ ♎ ⁊ ♑. Ex tertia gemini ⁊ virgo ♐ ⁊ piscium.

De signorum annis mensibus diebus ⁊ horis.

Deinceps signorum annos menses dies horasq̄ ordinabimus. Quorū numerus duob⁹ modis reperitur. Primo quidem vt per singulos per orientia climatum singuli anni cōputentur per quina puncta singuli menses atq̄ in hunc modum dies ⁊ hore. Secundo vt vnicuiq̄ signorum minores anni ⁊ menses eius dñi annumerentur. Dies aūt ⁊ hore duobus modis reperiunt. Primo quidem vt minores anni eius dñi per. 12. multiplicentur suntq̄ menses quibus duplicatis adijcietur numerus eorūdem annoruz. Tota ergo summa per. 10. diuisa quot colliguntur dies sunt si quid minus. 10. superstes fuerit parsq̄ est diei. Hi sunt ergo dies ⁊ hore eius signi. Secūdo modo vt minoribus eius stelle annis in menses solutis in primis dimidiuz auferatur. Deinde reliquo numerus eorūdem annorum detrahatur. Residuū ergo per. 24. diuisum dies reddit. Siquidē minus superfuerit hore sunt his itaq̄ modis signorum anni menses dies ⁊ hore inuenti per singula signa computantur.

Aries	15	37	12	103	100	20
Taurus	8	20	100	1	16	100
Gemini	20	1	100	4	100	15
Can	25	62	12	5	5	100
Leo	19	67	12	3	24	100
Uirgo	20	50	100	103	100	15
Libra	8	20	100	101	16	100
Scorpius	15	37	12	3	100	20
Sagittarius	12	30	100	2	12	100
Capricornus	30	65	12	5	15	100
Aquarius	30	75	100	106	6	100
Pisces	12	30	100	102	12	100

De signorum ductu super diuersas terras.

ORbem terrarum geographi nostri bipartito discriminant asiam equidē ab ortu solis inter vtrūqꝫ oceanum occidentem versus vsqꝫ ad mediterraneum mare deducunt: hic europam ⁊ affricam ordientes: europam equidem inter mare mediterraneum ⁊ oceanum borealem sub occasu gaditanis insulis terminant australem sub occasu achlantis monte includunt. ¶ Asie partes generali diuisione. 15. numerantur: India: parthia: mesopothania: syri: post hec penthapolis maior: egyptus: sores: bactera: sithia minor: hircania: albania: armenia: vtraqꝫ capadocia: hibernia: postremo minor asia. Quarum speciales diuisiones: indie quidem pars orientalis ethiopia: parthie 5. tigrie: aratusia: assiria: media: persea: mesopotamie. 3. babylonia: chaldea: arabicha. Cuius partes due nabathea ⁊ saban. Syrie tres comagena fenicea. Cuius partes due tiria ⁊ sindonia deinde palestina. Cuius partes. 4. iudea: samarea: galilea: philistina. ¶ Minoris asie. 10. bithinia vel migdonia: galacia: frigia: liccionia: karialidia vel meonia. panfilia: hisanria: cilicia: licia. ¶ Europe partes generalis diuisionis. x. scithia maior. Germania cum misia: tracia: grecia: pannnonia: histria: italia. gallia: hispania: harum subdiuisiones sithie quidem. iij. alania: dacia: gothia: germanie due almania ⁊ theutonica: tracie. 2. norica ⁊ rethica: grecie. 4. dalmacia: epirus: illiria vel dardania anica: cuius partes due boethia ⁊ polopensis: deinde thessalia: cuiꝰ due partes pieria ⁊ archadia: deinde macedonia: achaia: lacedemonia: histrie tres partes maritinia ⁊ montona: in medio patria nostra carinthia. Italie. 4. tuscia: eruria: apulia: campania. Gallia. 3. belgica: rethia: aquitania. ¶ Affrice partes. 7. minor libia: piracuum vel zengis: carthago: numidia: getulia: mauritania occidentalis ethiopia. Minoris libie tres partes: sirenensis: pentapolis ⁊ tripolis. Mauritanie due sinsensis ⁊ tingertina. Inter has omnes circiter diuerse alie nationes sparsim per orbem mansitat: vt sunt ieciofagi: pangisi: barbari: trogodice: schlaui: vvandali: scoti: britones: alieqꝫ id genus diuisa per medium loca vt insulas montana: palustria harenas: hisqꝫ similia habitantes: harum igitur omnium innumere alie sub diuisiones sunt suisqꝫ nationibus determinare: ac lingue sue vocabulis discrete. Omnibus enim his per diuersas linguas diuersa sunt vocabula. Quapropter ex arabicis nominibus eas latinis appellationibus aptare impossibile est nisi determinatione primum cognitas. Maxime cum nec ordine aliquo sed sparsis quibusdam comentis hic demonstrat. Nec enim vt Albumasar aut nullus alius nisi sparsim ⁊ nominatim tantum eas inter signorum dominia distribuit. Quapropter nos hic premisimus: vt ex nominibus ⁊ situs atqꝫ loca cognoscantur: ac si minus adaptare possimus studiosus quislibet ⁊ hec amplectens perdiscendi viam habeat.

¶ De signis ad motum ꝛ quietem ducentibus.

Est igitur arietis de regionibus quidem persea media philistia de culturis vero prata pascua fabrice furtu pristine iquilines terme edifici quoqꝫ lignis tecta.

¶ Thauri mauritania atqꝫ hemedat.

Deinde montane summarum spelunce. Post hec campi parū humecti atqꝫ ager pascuus colles hortalicia nemora atqꝫ loca boum ꝛ elephantum.

¶ Geminoꝛuз armenia maioꝛ comedia cuз hiberia: ꝛ albania capadocia atqꝫ ningen cum menchitia prouincia ac ciuitatis

barcha. deinde montes ꝛ deserta saltus quoqꝫ venationum ꝛ amphiteatra.

¶ Cancri minoꝛ armedia atqꝫ numedia comicat autem in aracusia ꝛ sithia sicqꝫ i media atqꝫ Albumasar ait beledene balac: deinde lucus stagna paludes littoꝛa ripe virgulta.

Leonis parthi parsqꝫ mesopotamie deide valles cum ripis amnibus metalloꝛumqꝫ loca. Tuз regia palatia atqꝫ opida inuicta coclee quoqꝫ ꝛ satum cum celsis ꝛ speluncis.

¶ Uirginis iudea ꝛ galilea, cum confinio eufratis atqꝫ insula quadam persie. Deinde omnia sala geneçea texternes cantoꝛum numinoꝛuз ꝛ musicoꝛum mansiones.

¶ Libꝛe roma cum grecia istria ꝛ italia. Indeqꝫ vsqꝫ ad affricam ꝛ mesim: inde ꝛ barckan keremmen atqꝫ balach deinde pedes montium culti locaqꝫ pomifera foꝛiscena locaqꝫ venationum asturcoꝛum ꝛ insidiarum.

¶ Scorpiõis assiria nobothea tingis deide vineta moreta hisq; similia: post hec loca fetida carceres domus planctus ⁊ luctuuz cum cauernis scorpionum.

¶ Sagittarij hisplen omnesq; agri allumus: post hec loca eliebaelhei beida ⁊ ramrania atq; loca preteriti temporis plene petre bouq; loca ⁊ curruum.

¶ Capricorni ethiopia orientalis tingria cum media eius maris: mariaq; duo ad indiam ⁊ ethiopiam cũ orientalibus italie ⁊ grecie partibus: deinde castra cum portis atq; vbi rigat portis aquam rigentibus: ⁊ lacunis aquã recipientibus cum aqua naues applicant. Tum loca canum vulpium ⁊ ferarum ⁊ serpentum: tum hospitalia peregrinorum pauperum ⁊ seruorum: postremo lares ⁊ ignitabula.

¶ Aquarij nigellorum turcorumq; regio versus montes ⁊ alkufam: egyptus cum ethiopia occidentali. Deinde loca influa cum fluuijs ⁊ canalibus puteis ⁊ pelago atq; salo loca altiliuz vinee cum cupis metretis cistis ⁊ tabernis.

¶ Piscium India ⁊ mare rubrum: insule italie ⁊ grecie versus syriam cum alexandria deinde maritima lacus ⁊ stagna cũ suis littoribus atq; piscibus: tum angulorum habitacula cum templis pulpitis ⁊ cenobijs.

DEinde signa que inter motum ⁊ quietem distinguenda: ad motum quippe ducunt quotiens dominos suos hospitantur ♈ ♉ ♊: ad quietem vero ♋ ♌ ♍ quotiẽs dominis occupantur: sic ♎ ♏ ♐ ad motum reliqua ad quietem.

¶ De signis rationalibus.

Ost hec ⁊ ea que ad hominum speciem ducunt. Sũt autem ♊ ♍ ♎ ♒ p̄rmaque medietas ♐. Quorum eiusmodi ordo q ♊ summatibus ♍ ⁊ ♎ cum medio ♐ mediocribus: ♒ vulgo. Est autem ⁊ aliter hominũ genus inter signa discretum. primo q; namq; gradui preest igneus trigonus: secundo aerius ⁊ deinceps per ordinem.

¶ De signorum dominijs in partitione corporis.

NUncipium hominis corpus inter signorum dominia distinguendum habet de corpore hominis. ¶ ♈ caput cum facie atq; oculorum acie pariter ⁊ eorum accidentia cum accidentibus aurium ⁊ oculorum. ¶ ♉ collum ⁊ guttur cum suis accidentibus: cuius sunt glandule ⁊ fistule: dorsi gibbus oculorum dolor atq; polipus cuz oris fetore. ¶ ♊ sunt scapuli humeri cum brachijs ⁊ lacertis ⁊ manibus eorumq; occasiones. ¶ ♋ pectus pulmo ysophagus splen cum collis oculorum macule ⁊ obtalmie: ac quicq̄d pectora intrinsecus ledit. ¶ ♌ os stomaci superius quod nostri dicunt cor epar nerui lacerti ossa dorsum eorumq; accidentia ¶ ♍ venter cum intestinis ⁊ lien vsq; ad podicem eorumq; incommoditates. ¶ ♎ femora ⁊ ab vmbilico deinceps vsq; ad clunem cum lumbis ⁊ renibus ⁊ renunculis eorumq; accidentibus. ¶ ♏ clunis inguẽ medulla spine cum podice ⁊ vesica simul ⁊ accidentia eorum vt secessus difficultas: qualis est yleos tenasmus stranguiria tuz emorroydes: calculus apostema cancer ⁊ argenia. ¶ ♐ coxe: deinde macule membrorumq; superfluitas tum' ⁊ ossium lesio: sectio casus in preceps ferarum ⁊ serpentum morsus aut lesio quelibet. ¶ ♑ genua cum suis neruis tum oculorum lippitudo. ¶ ♒ crura vsq; ad talos: deinde venarum impedimenta ictericia quoq; ad melancolie incommoditas. ¶ ♓ pedes cum suis neruis tum neruorum impedimenta podogra ⁊ tumor.

¶ De signis ad forme dignitatem ad largitatez ducentibus ad coniunctionis complementum.

Einceps ⁊ ea distinguenda que taz animi q̄ corporis q̄ ⁊ extrinsecus accidentia commoda atq; incommoda quedam designãt. Sunt enim que ad forme dignitatem ⁊ decorem ducunt. Quotiens autez ipsa nascentibus oriuntur: aut orientis dominum hospitantur siue ☽ vel almutez aleatale qui est dux principalis. Sunt autem ♊ ♍ ♎ ♏ ♐ ⁊ ♓ eadem quoq; ad beniuolentiam mansuetudinem et amplitudinem animi ducunt. Ea vero que conferant ⁊ complent ♈ trigonus. Itaque signa consumptiua quotiens nascentibus in circulo aduerse locata pariter ⁊ infortunijs impediuntur prodigos ⁊ profusos pa-

riunt: ac forsan omni fortuna ⁊ questu prohibent. Que si familiariter con
stiterint fortunatis ad vite questus impedunt: ⁊ immoderatos sumptos ca
stigant. Ea vero que abundantia ministrāt que ⁊ loci commoditate ⁊ for-
tunatis beantur opum abundantiam ferunt: infortunijs cum loco aduerso
corrupta opes noxe causas portendunt. Nam ea que tollunt fortunam ac
cumulant corrupta. Sunt alia que gule ⁊ luxus vicia minuantur: vt ♈ ♉
♌ ⁊ ♑ ⁊ ♓. Nam ♎ ⁊ ♐ modice preter hec sunt ⁊ gradus p̄ signa stellarū
permixtionem inuenientes: que in genesia discernitur. ¶ Alia mulierū for
mam ⁊ habitum discriminant: ad forme quippe dignitatē habitumq; ho-
nestum ♉ ♌ ♏ ⁊ ♒. Contra ♍ ♈ ♋ ♎ ♑ bipartita medium obtinent.
¶ Alia multe prolis vt ♋ ♏ ♓ ♐ q; medietas. ♑ vero ♈ ⁊ ♎ plerunq;
gemellos gerunt nōnunq̄ biformes siue bicolores siue bicipites aut andro
genas. Pauce vero prolis ♈ ♉ ♎ ♐ ♒. Prorsus sterilia ♊ ♌ ♍ primū
q; ♉. ¶ Alia membris sectis multeq; ⁊ acuminis. Sectis qdem membris
♈ ♉ ♌ ♓. Multe vero ire ⁊ acuminis ♈ ♌ ♏. ¶ Alia que vocum mo
deramina descriminant. Sunt enim alte vocis ♊ ♍ ♎. Mediocris ♈ ♉
♌ ♐. Basse ♑ ♒. Sine voce ♋ trigonus. In eis enim si ☿ corruptus exti
terit nati vocem ⁊ auditum debilitat ac mutum ⁊ surdū relinquit. ¶ Alia
ac corporis incōmoditates ducunt apostemata: maculas: scabiem: ⁊ squalo
rem: simul ⁊ vocem atq; auditum negantia. Sunt autem omnino quinq;
♈ ♋ ♏ ♑ ♓ quotiens nascentibus aut ☽ gerunt aut partem fortune siue
partem algaibz.i.omnium intrinseci. ¶ Sunt quedā per signa determina-
ta loca que oculorum vitia parant. Primus inter pliades in ♉: secūdus nu-
becule locus in ♋: duo iter stellas ♏: quintus sagitte locus in ♑: sextus ad
spinam ♑: septimus apud ansam in sagino preter hec nonnunq̄ ⁊ ♌ cum
♎ visui nociuus. ¶ Locus in ♉ gradibus.13.punctis.36.vsq; ad gradus
14.puncta.30.latitudine septētrionalia a.3.gradibus vsq; ad.15. ¶ Locus
in ♋ in gradu.21.puncto.8.latitudine septentrionali punctorum.42. ¶ In
♏ alter in.20.gradu alter in.21.puncto.10.latitudine septentrionali graduū
6. ¶ Locus in ♐ in gradu.15.puncto.20. latitudine australi graduum.6.
punctorum.20. ¶ Locus in ♑ in gradu.22.latitudine septentrionali gra-
duum.39.punctorum.15. Circa ansā in ♒ stelle quatuor gradibus.20.pū-
ctis.10.vsq; ad gradus.24.puncta.20. Sciendum igitur hos quidem gra-
dus ⁊ puncta horum locorum extitisse in diebus Albumaçar vt ipse asse-
rit: idest alexandrini anno.M.100. Hoc vero nostro tempore idest anno in-
carnatiōis domini.1140.trinis gradibus minus senis punctis lege itineris
sui p̄ omotos preter hec sunt ⁊ alia per signa ⁊ gradus oculorum corrupti-
ua que locis suis exponemus. ¶ Alia ad animi vitia trahunt: quales sunt
dolus: sunt doli anxia: nequitia: atrocitas: violētia ad ferocitatem dolos ne
quitiam ypocrisim ♌ ♐ ♑ ♓ ad anxiam ♏ ♑: intus est ♍ ⁊ ♎ medio-
cria: ¶ Alia volatilium quadrupedum ⁊ reptilium' genera discriminant.
Nam ♍ ♎ ♐ ♓ sunt volatilia secundi ac tertij decani de ♑. Illic enim est
aquila cum cauda galline: quorum ea discretio q̄ ♑ volucres: ♓ altilia: ♈

♉ ♌ secundeq; medietatis ♐: primeq; medietatis ♑ quadrupedia: quorum ea discretio ꝙ ♈ ⁊ ♉ quadrupedia cũ vngulis: ♌ cum vnguibus: secunde medietatis ♐ cum calce: deinde ♌ ♏ ♑ reptilia: atq; de his ♏ vermes. Nam aquea signa aquaticis presunt quorum ♋ ⁊ ♏ cocleis atq; reptilibus. ¶ Alia arborum germinarumq; genera. Nam ♊ ♌ ♎ ♒ proceres arbores: humiles ⁊ arbusta ♌ ♏ primeq; ♓. Germina ♉ trigonus alit. ♉ quidem insitiones: ♍ Sata: ♑ olera. ¶ Alia aquas atq; res ignitas. ♋ siquidem aque pluuiales. ♏ ⁊ ♒ fluenta ♓ stagna. Omnia ignita ♈ ⁊ ♌ ♏ ♒. ¶ Ducum signorum plagas discernere conuenit. Igneus quidem trigonus orientis: vnde ♈ cor orientis: ♌ ad sinistram: ♐ ad dextram. Quãobrem ♈ subsolanus: ♌ eurus: ♐ vulturnus. Terre trigonus meridian⁹: vnde ♑ cor meridiei: ♉ ad sinistram: ♍ ad dextrã. Qua decausa ♑ quidẽ austri ♉ notus: ♍ affricus australis. Aureolus occidẽtalis: vnde ♎ cor occidentis: ♊ dextrum: ♒ sinistrum. Quapropter ♎ fauanius: ♒ zephirus. Geminorum chorus. Aqueus septentrionalis: vnde ♋ cor septentrionis: ♓ dextrum: ♏ sinistrum: ergo ♋ boreas: ♏ circinus: ♓ aquilo.

¶ De signis ad morbos eorumq; occasiones ducentibus.

QUONIAM naturales signorum ducatus prout opus erat executi sumus: consequens est vt accidentales eorum ducatus deinceps iuestigemus. Ex quibus primum occurrit quaterni circuli partitio: tum duodena domiciliorum series. Cum enim circulus supremus mundum ab oriente per occidentẽ perpetuo ambiat singulos dies reliquos omnes infra contentos integro circuitu reducit. Unde singulis horis singula signa per diuersas terrarum partes oriri: simulq; occidere alijs celi alijs terre cardinem figere necesse est. Inter que circuli quadrantes designantur singuli trinis interstitijs domicilia nuncupatis subdiuisi: vt annus quadripartitus ipsaq; signa. 12. erant. Sunt itaq; duo a cardine terre quadrantes vsq; ad. 10. masculi accedentes orientales: dextri duo reliqui femine recedentes sinistri occidentales: nonnullis visum superterraneum emisperiũ dextrum esse: subterraneum sinistrum: sicq; eosdem quadrãtes per quatuor mũdi partes ordinant. De his quadrantibus prime partes dicuntur cardines: secunde succedentes: tertie remote: ꝓpterea ꝙ prime rem firmant: secunde ꝑmittunt: tertie negant. Quorum nomina numeralia per ordinem sumpta. Primum est oriens: quod sequitur secundum: deinde tertium: sicq; per ordinẽ vsq; ad. 12. Singula secundo loco a proprijs effectibus cognominata.

PReest igitur oriens vite corpi animo omniūqꝫ reruꝫ origini ⁊ motui. Secūdum est domiciliuꝫ substantie ad questus lucra possessiones mutua dādi ⁊ accipiē di officia ducēs. ❡ Tertiū ad fratres ⁊ sorores: ꝓpinquos ⁊ cognatos spectat ꝯsiliꝫ legum iudiciꝫ ꝯtrouersiarum ⁊ disputationum. vie quoqꝫ mādatoꝝ ⁊ nunciorum somnioꝝ ⁊ motuum particeps. ❡ Quarti sunt ꝑtes parentes genus radix aquositas capi ager ciuitates castra edificia: res quoqꝫ occulte ⁊ abscondite loca subterranea thesauri reꝝ finis .i. mortis mortuiqꝫ reliqarūꝫ ac serpētum: ⁊ eorum que ingestione dicunt: triplicisqꝫ aministrationis ꝑticeps: vt sunt effossio cōbustio expoliatio: ceteraqꝫ id genus. ❡ Quintuꝫ domiciliū prolis cui⁹ sunt preterea ꝓliene dona voluptates ⁊ delitie atqꝫ fructus honores amicitie ⁊ spei particeps. ❡ Sexti sunt egritudines eorūqꝫ occasiōes status ⁊ habitudines serui ancille neqtia iniustitia ipsūqꝫ motus localis ꝑticeps. ❡ Septimi sunt mulieres spōsalitia paranimphi atqꝫ ꝯtrouersie ꝑticipatiōes oppo

sitiones respectus atq; omne quod queritur vt fures fugitiui resq; per dite
locus ⁊ ꝑsona quo iter istruitur. ¶ Octauū mortis mortem venena morti-
fera metus omneq; ꝑditū ⁊ irrecuperabile hereditates quoq; ocia pigritiā
desidiam fraudulētiam inertiam vecordiā desperationē atq; iracūdiaʒ desi-
gnans. ¶ None sunt lōge vie exilia deinde honestas iustitia veritas tempe-
rantia prudētia obseruātia religio leges tēpla ceremonie philosophia theo-
logia ceterreq; sciētie diuinationes scripture inuicia visiōes atq; res necesse.
¶ Decimi sunt dignitates regna ꝑncipatus dñia ꝑtātes iudices eloquentia
voces artificia opa matres ꝯuentus cuʒ regibus. ¶ Undecimi fortune spes
amicitia gratia facultates ⁊ aminicula reguq; clientela ⁊ reditus. ¶ Duo-
decimi sunt inimici labor meror angustia pene iuidia detractio fraus dolus
ypocrisis carceres captiui casus degradatio ignominia ꝑditio: postremo iu-
menta ⁊ bestie. Hec igit̄ noia hasq; ꝓprietates domiciliorꝫ artis scriptores
ex stellarum circulorꝫ ordine natura ⁊ ꝓprietatibus recte mutuari videtur.
¶ Recte siqdem orienti rerum origo ⁊ vita comendat̄: ꝓpterea q̄ e tenebris
in lucem prodiens. ¶ Primum oium ♄ assimilat̄ q̄ sūmus oium similiter
tanq̄ in lucem incipiēs vite nostre desup audientis primos cōceptus incipit
totius vite spacium expectās. Ut enim ea que gignūtur de abscōdito erum-
punt: sic oriens de inferiorꝫ in supius emisperiuʒ emergit. ¶ ♃ in ordine se-
cundus cuius vt gemine fortune qm̄ sunt opes viteq; sustētatio: quorꝫ neces-
sitas genituram ꝓximo seqtur loco: secūdum post oriens substātie domici-
lium ꝯstitutuʒ est. ¶ ♂ aūt tertius prout ♄ cognatione fratrū ⁊ cognatorꝫ
ducatus obtinuerat iuxta ordinē ⁊ tertium vt eisdem ꝑfectum erat fratrum
domiciliū extitit. ¶ ☉ vero cum mēstruo coitu in ☽ more masculi in femi-
nam agens actum generationū causa existat patris vicē gerit. Qm̄ ergo ab
oriente quartū ordinis lege eosdē ducatus exigebat domus parētuʒ dcā est.
¶ ♀ autem in parte fortune post ♃ proxima cūq; post vite necessaria que
♃ sunt proxima in mundo hominis fortuna sit voluptas coitus proles ⁊
gaudia huiuscemodi ducatus rerum obtinuerit: igit̄ ⁊ quātum eiusdeʒ du-
catus esse ordo exigebat: ex qbus qm̄ proles excellētius est seu q̄ ceterorum
cōuentu editur domiciliū appellatum est. ¶ Sextus ☿ qm̄ vt angustioris
circuli ac ☉ ꝓpinquior sepius retrogradat̄ crebrius aduritur egritudinum
imbecillitatis: idq; genus incōmoditatum ducatus sortit̄: vt crebro itu ⁊ re-
ditu laboris etiam ⁊ seruitutis officium gerat. Eodem igit̄ vt ordo cogebat
⁊ sextum spectās egritudinis quod grauius erat nomē obtinuit. ¶ Septi-
ma est ☽ cum in coniunctione ex ☉ more femine cōcipiens: in oppositione
tanq̄ maturos partus edat vxor ⁊ oppositionis: idq; genus ducatum ex-
cepit que cūꝫ septimo series iniungeret vxoris nomine appellatur. ¶ Item
iterato ordine ad ♄ reditu facto quoniam natura eius mortifera quā mors
dolor angustie sequunt̄. Octauum autem in occasum tendens in idem offi-
ciū. Ordo cogebat iure mortis nomē vēdicauit. ¶ Ad cū gemine sint oino
fortune altera sez presentis altera consequentis multaq; satior illa ♃ etiam
q̄ ♀ fortuna maior. ♀ quidem huius seculi illius ♃ beatitudineʒ designa

re debui: que quoniam longinque vite est nec nisi lege prudētia iustitia fortitudine temperantia ac celestium speculatione consequenda vt ♃ bonorum omnium sic ꝛ nonum ducatus obtinuit vnde iure vocabulū duxit. ¶ Decimum regnis dicatum est ad ♂ redeundo cuius sunt vires militie potētia seueritas bella cum nece. ¶ Undecimum fortune ad summam mūdi fortunam rediens. ¶ Duodecimum inimicorum quoniam ab oriente remotuꝫ quidem oriens firmat inficiatur ꝙ que ♀ fortunam animi passiones conseaui solent ☿ rediens ad oriēs q quoniaꝫ vt orientis est genitura vita ꝛ metus: sic ☿ ꝛ anima rationalis est a prima varij discursus ☿ in oriente gaudet nihil sui extra se querens. ☽ in tertio quoꝝ tertia via ☽ viatores. ♀ in quinto vt vtrūqꝫ ♀ gaudet delicijs. ♂ in sexto vt ambo passiones malūt. ☉ in nono vt virtus que est veritas ꝛ diuinitatis cōtemplatio. ♃ in vndecimo vt ambo fortunam gerunt. ♄ in duodecimo quorum extremi laboresqꝫ pene.

Quaterna est alia circuli quadrantium designatione quadaꝫ diuina. Orientalis eque quadrās vt e tenebris in lucem prodit animatus incorporeus est. Secundus cuius itinera sunt ꝛ mors inanimatus icorporeus. Tertius vt e luce in tenebras discedit corporeus inanimat⁹. Quartus secundo oppositus animatus corporeus.

e St ꝛ alie signorum nature quedam permixtio. Signorum enim series quatuor elementorum naturas partiatur aqueū igneum aereum terreumue: solum oriens naturam nati singulariter videt sed cōmunio pluriuꝫ conficiat. Et cū ♈ igneum nati fuerit oriens ♎ aereum oppositum. ♑ terreum ♋ aquaticum quatuor cardines obtinentia: nature complexiones conficiunt.

e St ꝛ color per circuli quadrantis discretio. Nam inter oriēs ac terre cardinem color rubeus: hinc ad septimum niger: inde ad decimum viridis: quartus est albus. ¶ Preterea ꝛ inter ipsa domicilia colorum quedam est varietas. Est eniꝫ oriēs ipsuꝫ coloris subalbidi quem griseuꝫ dicunt. Semina extrinsecus viridis: tertium ꝛ vndecimum glauci: cardines rubei: quintum ꝛ nonum albi: sextum ꝛ octauum nigri: septimum obscuri.

e St ꝛ quantitatum per circuli quadrantis dimensio. Naꝫ ab oriente vsqꝫ ad oppositū breuitatis a septem vsqꝫ ad oriens longitudinis mensura sumitur. Preterea duo quadrātes ab imo per oriens vsqꝫ ad summum ascendentes ꝛ augmentantes duo reliqui contra.

Nunc exponendum videtur vt quaternarij numero ꝙ plurimuꝫ rerum partitiones nature seriem sequunt. Quatuor sunt modi plage ventorum acies: anni tempora signorum circuliqꝫ partes omnes complexiōes etates diei noctisqꝫ quadrātes.

E quibus prima oriens subsolanus cuz vtroqꝫ socio. Uer ab oriente ad ♋ ab oriente ad summum signis adolescentia primus diei noctisqꝫ quadrãs. Secunda meridies auster cum geminis complicibus. Estas a ♋ ad ♎ a summo ad occidens colera iuuentus: secundus vtriusqꝫ quadrans. Tertia occidens fauonius cum socijs. Autumnus a ♎ ad ♑ a septimo ad quartum melancolia vtrunqꝫ status: tertius vtriusqꝫ quadrans. Quarta septentrio boreas cuz fratribus hyems a ♑ ad ♈. A quarto ad oriens regina senium: quartus die noctisqꝫ quadrans.

De quadrantibus diei & horarum.

Demum celestis conuersationis quadrantium & horarum exponenda. Due sunt enim mundane lucis conuersiones nocturna atqꝫ diurna quarum altera ꝑ alterius. Est autem & totius accidẽtia partibus accidere. Ut ergo quadripartitus est annus sic & diem sic & noctez totius mutatione quaterna mundi natura discriminant. Singulas autem anni partitiones trina interualla subdistinguunt principium mediũ finis: que quater sumpta duodecim anni menses conficiunt. Sic igitur diei noctisqꝫ quadrantium terna spacia duodecim horas diei totidemqꝫ noctis horas complent: fiuntqꝫ simul omnes vigintiquatuor: itaqꝫ tam diei q̃ noctis: vt ver aereus nature sanguinee: secundus estiue nature: tertius autumnalis: quartus frigidus & humidus.

Restat vt dierum atqꝫ horarum dominos ordinem⁹. Ut enim anni tempora quadrantium circuli temporũqꝫ duodene subdiuisiones duodecim circuli partium erant: sic dies eorũqꝫ subdiuise partes quas horas dominis stellarum dominij esse conueniebant. Unde vt septẽ erant stelle circulum percurrentes sic anni dierum numerus per earum ordinem reuertens per septimanas diuisus est. In gemino ergo stellarum atqꝫ dierum ordine vt inter dies ab eo rectissime exordium sumitur: quem primum nascentis seculi diem indorum & persarum memor antiquitas docet: sic inter stellas ab ea cuius auctoritati diei minus iniunctum erat rectissime exordium sumptum videtur. Sic ergo septem diebus ebdomade inter septem stellas distributis queqꝫ sui diei prime hore singulariter dominatur ceteris persequentium numerum imparticipant assumẽtes partes quotiens ad prime dominum reditur ordine: vt prima feria quam vulgus dominicum vocant diem: primaqꝫ eius hora singulariter ☉ est: secunda ꝯmunior ♀: tertia ☿: q̃rta ☽: q̃nta ♄. sexta ♃: septima ♂: octaua ☉ sicqꝫ deinceps vt transnumeratis .12. horis sequentem diem ☽: tertiũ ♂ accipiat: atqꝫ in hac prima diei hora ad ortum ☉ incepta noctis ad occasum. Quod romani intelligentes singulos dies a dominis cognominauerunt: que nomina latina lingua perpaucis cõmutatis hodie vsqꝫ seruat.

Incipit liber septimus

Eptimi libri capitula nouē. Primum de pprietatibus stellarum ꝛ habitu subst ntiali. Secundū de affectione earum a ☉. Tertium demonstratus earum per quadrantes circuli ac domicilia pariter ꝛ quantitate corporū stellarium. Quartum de constellationibus ac cōstructionibus qualitatum stellariū simul ꝙ q fortior ꝙ debilior. Quintum de respectuū stellarum applicatione ꝛ separatione ceterisqꝫ id genus habitudinibus. Sextum de fortuna stellarum fortitudine ꝛ debilitate atqꝫ infortunio cuꝫ ꝛ corruptionibus ☽. Septimū in extrahendis stellarū radijs iuxta ptholomeum. Octauū de annis firdariech stellaꝝ simul ꝛ damnis eaꝝ maioribus medijs ꝛ minoribus. Nonū de naturis stellaꝝ septem ꝛ proprietatibus ducatuū per vniuersa reꝝ genera.

De proprietatibus stellaruꝫ ꝛ habitu substantiali.

Uemadmodum inter initia sexti libri dispositum est cū ea particio vniuersales signorum ducatus cōtineat: huius voluminis series vniuersos stellaruꝫ ducatus ordine prosequet. Cum enim in predictis nature stellarum ac substantialium quantitatuꝫ differentie exposite sint: ꝯñs erat diuersas earū habitudines ad diuersos rerum habitus ꝛ accidentia ducētes inuestigari. Suntqꝫ itaqꝫ diuerse sue cuiusqꝫ proprie ac substātiales habitudines ad ascensus in circulis suis vel descensus vel mediuꝫ inter vtrūqꝫ cum motus ac luminis augmentum siue detrimentū aut medium inter vtrūqꝫ: tum septētrionalis tum australis ascensus siue descensus. Deinde incrementū numero incrementum cōputo siue detrimentū aut mediū inter vtrūqꝫ. Tum latitudinis quātitas tum nulla postremo q̄tibi vicissitudo inter diē ꝛ nocteꝫ sibaizen aut extra. Ascensus stellaꝝ in circulo centri est inter stellā ꝛ abſideꝫ eius circuli minus. 90. gradibus idqꝫ ꝛ cursus ꝛ decrementū altissima atqꝫ tardissima in puncto absidis cōtra vero in oppositis nam mediū in medio. Qꝛ circa gradus nonagenos inter eadē ad eundem modū ꝛ luminis quantitatem inter augmentū ꝛ decrementū intuentis visum metit singulas inter circuloꝝ sublimationes ꝛ depssiones ppendens his accedit quantū ꝛ retrogradationis circuli p quadrātes suos inter huiusmodi motus adiciunt excepto ꝙ non oibus idem est motus. Nā superioꝝ stellaꝝ lumen admodum lune quantum a sole recedūt augmentant quantū accedunt diminuunt. Incrementuꝫ siue decrementū numero viget. Inter duos ordines numerus ad rectitudines stellaꝝ perpendit quoꝝ primus a. 10. vsqꝫ ad gradus. 180. crescit. Secū

dus a gradibus.180.vsqꝫ ad.360.decrescit. Incremento cōputo ꝙ diu recti tudo medio stelle additur decrementū ꝙ diu detrabitur. Idqꝫ in operis fine medio vero ꝙ diu nec addit quicꝙ nec detrabit ꝙ cum supioribus stellis ac cidit: dū pariter in viā solis fiunt. Erunt quidē aut in eodē puncto cum sole aut in opposito. Inferioribus autē quotiens recto solis loco de medio vtri usqꝫ dempto aut.100.aut.180.gradus relinqui ꝯtingit siue rectitudine pari ter in eodē cum sole puncto reperiunt. Motus aūt augmentū inferioribus qdem stellis ꝙ diu plus medijs suis incedunt decrementū ꝙ diu minus me dium est equaliter. Inferioribus aūt ꝙ diu plus sole currunt augmētum est ꝙ diu minus decrementū: medium inter tum equaliter. ¶ Sciendūz vero quotiēs stella.5.biegzigit pesarum aut indoꝝ collocati in primo aut quar to sui circuli quadrante repériuntur tarde dicunt. In tertio aūt ꝛ secundo ce leres quorum plus si alcdaget mecea scōm si alcdaget albana tractatur que in translatione zigil alchuarchim sufficienter exposuimus. Septētrionales sunt stelle a sui quecqꝫ draconis capite vsqꝫ ad caudam a cauda vsqꝫ ad ca put australes. Quarum maxima latitudo medio inter caput ꝛ caudaz. Ad ipsum vero caput ꝛ caudam nulla baim stellarum.i. vicissitudo Aubailet est vt stelle mascule die superius nocte inferius hemisperiū obtinentes pari ter ꝛ signa mascula possideant. Femine cōtra preter martem quem nox tem perat. Est enim ꝛ hoc quoddā virtutis earum adminiculum.

De affectione eorum a sole.

Einde sunt q̄daz affectiōes stellaꝝ ex sole accidētes singulis iuxta ꝙ accedūt ad solē ꝛ recedunt. Vñ est ꝙ supiores stellea cōiūctiōe solis vsqꝫ ad oppositio nē dextre dicunt. Inde adiunctionē sinistre. Inferiores vero a cōiunctione solis retrograde vsqꝫ ad primā stationem hinc ad coniunctionem directe dextre tamen ad alterā sinistre. Lu na vero a coniunctione vsqꝫ ad oppositionē dextra inde ad coniunctionem sinistra. Sunt itaqꝫ superioꝝ stellarū affectiones huiusmodi.16. Prima est coniunctio cum sole quam zami dicunt in eodem puncto atqꝫ altrinsecus in fra puncta.16.quoniā quantitates circuli solaris punctoruz quidem ad mi nus.32.ad maius.33.queꝫ infra terminum: qꝛ stella in corde solis dicitur ea coniunctio fortunata est hunc terminum excedens ad secundam affectionē migrat que est adustio. In saturno qꝫ ioue vsqꝫ ad decimum perueniens his gradibus a sole elongatus tertia passio suscipit que est sub radijs tantum: vnde iam liberari incipiunt ꝛ vigorem recuperare: hic enim iam maiorum eis annorum potentia redit ꝛ maioris duxturie ꝙ in genezie tractatu expla nauimus peruenit autem hec in Saturno quidem ꝛ Ioue vsqꝫ ad.15.a sole gradus. In marte vsqꝫ ad.18. a quibus terminis in quartaz transeuntes de inceps orientales sunt ꝛ fortes. Que quamdiu infra tres primas affectio-

nes morantur: persica lingua kenezduria nuncupantur. Ab his itaque terminis quáquá he stelle orientales sunt: non tamen videmus eas statim apparere. Nonnunquam enim vel ante per quedam climata plerumque vero longe post diuersas terrarum partes apparent. Sed hinc dicimus eas orientales esse vt exutis iam solaris corporis viribus sole precedente relictas: ab his igitur vt prediximus terminis in quarta iam affectione cor et anima orientis dicuntur apparentes libere et fortes: idque vsque ad. 60. a sole gradus quotta est exagoni quantitas. Ab hinc vero in quintam migrantes orientales debiles dicuntur vsque ad. 90. a sole gradus: quotta est tetragoni quantitas his peragratis non iam orientales dicuntur. Deinceps etenim exquo sol oritur he in quadrantem occidentalem decedunt que sexta affectio est post orientalitatem dicta vsque ad primam stationem peruenies que quota fuerit tota est. 7. affectio. Unde ad oppositionem. 8. Nona est oppositio persica lingua keuercum kabala: aqua ad secundam stationem. 10. que. 11. est. 12. est directio. Secundus tetragonus 13. que ad occidentem declinans dicitur. Exquo namque sol occidit he a medio celi occidentem versus decedunt. Secundus exagonus. 14. inde. 15. qua primum saturnus quidé et iupiter a sole gradibus. 22. accedút Mars vero. 18. sub radijs tantum meliori tantum a. 7. que in gradibus occidentis dicitur vsque ad. 15. a sole gradus perueniens: vnde. 16. sub radijs tantum meliori iam fortuna destituta: iam enim vix minores annos tribuit et duxturiam. In saturno quidem et ioue vsque ad. 6. a sole gradus. In marte vero ad. 10. Postrema est adustio vsque ad coniunctionem que due persica lingua kerikci tagib nuncupantur. ¶ Inferioribus. 16. Prima est çamini quantitatis predicte: deinde vsque ad. 7. a sole gradus. Secunda orientem versus a sole retrogradando: que adustio est nisi latitudo intercedat. Ueneri siquidem nonnunquam preter alias accidit: vt ex eodem cum sole gradu videatur: latitudine faciente: que tota quidem graduum. 8. punctorum. 56. iuxta quod Ptholomeo visum est. Sic itaque nequaquam adusta dici potest venus immo apparés: dum a sole plus. 7. gradibus distet licet longitudine quod in eodem sunt gradu. Tertia vero est sub radijs tantum a. 7. gradibus vsque ad. 12. a sole qua iam vigorem recuperantes: et maiorum annorum sunt et maioris duxturie: hinc orientales in quarta vsque ad secundam stationé: que quinta est. Sexta est discretio vsque ad. 21. a sole gradus octaua est adustio vsque coniunctionem que nona est. Decima est adustio occidentalis vsque ad gradus. 7. Undecima sub radijs tantum vsque ad gradus a sole. 15. Duodecima est directio. Decimatertia prima statio. Decimaquarta retrogradatio vsque ad. 15. a sole gradus. Decimaquinta sub radijs tantum vt ante. Decimasexta adustio vsque ad primam. ¶ Has itaque stellas a cóiunctione solis orientalis retrogradat. Post retrogradationem vere vsque ad. 12. a sole gradus. Inde vsque vltra solem. 15. gradibus. Inde ad coniunctionem. ¶ Luna quoque. 16. a sole mutuatur affectiones. Prima est zamini altrinsecus infra. 16. puncta cum sole. Secunda adustio vsque ad gradus. 6. infra quem terminum nullatenus videri potest. Transacto vero statim nonnunquam in recto circulo.

Tertia sub radijs tātum vsq ad gradus.12. In quarta vsq ad robedan q est ad gradus a sole.45. In quinta vsq ad primum tetragonum. In sexta vsq amphiarton q est ad gradus a sole centumtrigintaquinq. Hinc vsq prope ad oppositionem.12.gradibus.7. Unde.8. vsq ad oppositionem. Nona est oppositio. Decima ab oppositione vsq ad gradus.12. hinc.11. vsq ad secundū luminis quadrātē: vnde duodecima vsq ad secundum tetragonum: a quo.13. vsq ad secundum luminis quadrantem vsq inde ad 12.a sole gradus.14.vnde.15.sub radijs tantum vsq ad.6.gradus postrema est adustio vsq ad primam. Harum igitur affectionum diuersi sunt ducatus quos in locis suis exequemur.

¶ Demonstratus eorum ex quadrantibus circuli ac domicilia pariter & quantitate.

Nunc etiam quid ex quadrantibus circuli stellis accidat exponi conuenit. Quod quadripartituꝫ reperitur locus in cardine locus in ascendente locus in remoto locus in aduerso. Omnis aūt stella in quocunq fuerit circuli loco certa altrinsecus quātitate corporis sui virtutem pretendit. Est itaq solaris corporis virtus inter vtraq partem ante & retro quindenorum graduum: lunaris duodenoruꝫ: saturni & iouialis nouenorum Martis corpus inter vtranq partem octenis gradibus veneris & mercurij altrinsecus.7.& cetera.

¶ De constellationibus ac constructionibus qualitatum stellarum.

Conuentus stellarum quas constellationes dicunt pluribus ac diuersis modis fiunt. Cōueniunt enim planete tum bini tū plures nunc corpore nunc radijs atcum in eisdem signis tum in eisdem signorum partibus. Eorūdem nunc singuli plures fixarū etiam quibusq iunguntur: iungunt etiam capitibus & caudis draconum tā suorum q alienorum iunguntur etiam partibus per circulum. Coniunctionis quidem terminus infra gradus.15.firmioris ducatus infra virtutē stellarum corporum graduū numeros vtralibet parte. Cum enim conuenientium altera infra virtutē alterius corporis extiterit nec illa in huius minus firmum vt saturnus cum luna in vno signo infra gradus.12. nec dum infra 9. Cū igitur vtraq intra alterius corporis virtutem si pariter in eodē nunc termino fuerint ducatus oratio firmius quanto conueniunt firmior quāto separantur debilior quousq de eodem signo exeant. Nam si in diuersis signis vltra eosdē terminos consistant: nō tantum coniuncte dicunt propter signorum diuersitatē: sed altera infra alterius virtutē tenue coniunctim ducatus signa. Fixis aūt signis nulla per se corporum est virtus nisi quāta planetarum est eis conuenientiū alteram alterius naturaꝫ ac propriam cuiusq virtutem inficere & corrūpere: vt coniunctis tertius quidam affectus extraneus perducat. Idq copiosa similitudine approbant queadmodum limpha vino permixta: vt ipsum infrigidet naturā eius inficiens corrūpit sicq con

uerso multaq; his similia. Nos aũt q licet id q ita sit: vt vtrũq; alterius at/temperet: non tamen suam cuiusq; naturam prorsus interire vini calorem: aqueue humorem: licet nõ integrum nec adeo calidum sicq; in ceteris confectionibus. ¶ Est et aliud q hec inferiora corpa liquida permixtione quidẽ vbi alterũ alteri inseritur sese nimirum inuicem inficiunt et corrumpunt. Celestia vero corpora cum iunguntur: q2 longe ab inuicem distant nequaq se ita corrumpunt: sed in natura sua ac virtute propria virtutes suas vicino coicĩunt se inuicem miscent. vnde motu cõmuni ac permixtione tertium quẽdam affectum vtriusq; nature cognatum gigni necesse est. signi natura lociq; circularis affectione pariter et stellarum affectu cooperante quos effectus antiquitas per diuersos tractatus exequitur. ¶ Sunt itaq; stellis coeũtibus gemine habitudines prima qualitatũ permixtio: secunda alterius supra alteram potentiã. Qualitates sunt calor frigor humor siccitas. Qualitatum permixtio quinq; partita. Prima in proprietate nature. Secunda in ascensu: et descensu per circulũ ex centro. Tertia in natura loci. Quarta in affectione ex sole. Quinta in accidenti ex quadrãtibus circuli que in quarto libro exposuimus. ¶ Alterius aũt super alteram potentia triplex que nãq; absidi sue propior qui septentrionalis ascendẽs. Cuiq; septentrionalis latitudo maior ipsa obtinet atq; hic in coniunctione stellarum tm̃ speculari conuenit. Cetera nãq; q absidũ q digressionũ circulis carẽt. Uisum ergo est eis q ratiõabili speculatione celestiũ effectus indagantur. Saturni quidem et martis cõuentus qualitates eorum contrarie coeuntes temperiem conficiunt vtriq; siquidem gemine qualitates quarum altera imobilis altera facile mutabilis: vt Saturnus frigidus siccus interdũ tamen frigidus humidus: mars calidus sicus interdum calidus humidus: vt in quarto libro expositum est. Si ergo conuentus eorũ in signo igneo fuerit calor martis exuperat interreo frigus Saturni vtrunq; siccitas valida. In aqueis et aereis siccitatem humor exuperat alteraq; martis calor alteraq; saturni frigus moderatur. ¶ Ad eundem modum affectiones eorum a sole ordinantur. Nãq; exquo a sole separantur vsq; ad primam stationem aeream nullam contrahunt vim vsq; ad oppositionem solis igneam: vnde vsq; ad stationem terream. Aqua vsq; ad solem aqueam hunc ordinem et quadrantes circuli quantum in ipsis est mutantur. Quotiens igitur ita iunguntur vbi vtraq; qualitas temperetur cõiunctionis ducatus ad finem beatum spectat. Cum vero vt altera tantum minus. ¶ Triplex est igit vtriusq; qualitatis permixtio. Pmo vt sit mars calidus humidus Saturnus frigidus siccus. Secundo vt mars calidus siccus Saturnus frigidus humidus. Tertio vt mars calidus humidus Saturnus frigidus humidus. Cuiuslibet igitur harum trium speciei cõmixtio fortunata: licet enim et ambo fuerint humidi humor tamen martis calor est q Saturni frigus temperat: simplex autẽ alterius tantum vt mars calidus siccus: saturnus frigidus siccus q cum accidit intemperata siccitas alterius calorem alterius frigus imoderate exasperat vt parum temperata coniunctio minus etiam fortunata fit. Omnem inde huius coniunctionis fortunã siue

in exordijs negociorum seu genezia aut annalibus noxia eorum natura cō taminat: vt nec sine labore ⁊ pena multaq; corporis difficultate crebris: ⁊ grauibus animi passionibus seruare queat ⁊ de cetero plerumq; grauior pena cōsequat. Oportet aūt ⁊ in hoc ⁊ in omni cōuentu vt ducatus certior fiat prepotentem qua ratione dictum est dinoscere inter omnes vere hos qui apud solem fit conuentus singulari quoddā priuilegio exceptus est. Omnem etenim stellam sibi coniunctā preter zami adurens ⁊ corrumpit ⁊ debilitat. Ac stelle quas plurimum adustio ledit sunt luna venus. vt enim ex frigido humore teneram ɔtraxere naturam sicco solis feruore nature sue prorsus inimico citius vel grauius leduntur: leuius autē saturnus ⁊ iupiter: leuissime vero mars ⁊ mercurius dū directus fit qui fere solaris nature sunt: vnde in eo conuentu alias quidem fortiores leuius: alias minus fortes grauius corrumpi constans est. Sic ergo cum mars aut saturnus soli iungun tur vterq; alteri grauis excepto q̄ illis adustio grauior quā illi corruptio. Magis autem saturno: post enim cū saturno vtraq; qualitate misceri cum marte vero alteri tantum. Cū igitur vtraq; qualitate sol saturno miscetur: ⁊ sol saturnum leuiter adurit ⁊ saturnus solem leuiter corrumpit: altera tantū grauius excepto q̄ sol semper fortior est hoc si saturno ⁊ loci natura semper incōmoda fuerit qualis est casus locusue circuli versus etiā multo grauius corrumpitur: mars autem soli grauior. Miscetur nāq; sol marti vel altera: tantum qualitate vel nulla. Inter omnes autem mercurio vt consueto ac familiari solis adustio minus grauis minime dum directus fit qui dum sub radijs est ⁊ infortunatus sic paxillum solem ledit ⁊ fortunatus parum beat. Utranq; siquidem fortunam aliunde assumens ad solem transfert. Cum autem iupiter aut venus siue luna soli iungitur solem quidem beant ipsos tamen adustio ledit magis minus fortes preter zami lunam quoq; Saturnus ⁊ mars coniunctione corrumpunt ea tamen discretione q̄ mars in prima lunationis medietate. Saturnus in secunda grauius leuius. Item dum ipsa grauius dum illi. Cum autem Saturnus ⁊ Jupiter cōueniunt qui fortior fuerit obtinet. Sicq; inter Martem ⁊ Venerem ⁊ ceterarum conuentus. Nam quotiens ⁊ plures conueniunt fortissima obtinebit. Sunt tamē qui asserunt quotiens Saturnus vtriq; in natura sua fortis conueniunt cōuentum aduersnm. Ad quod multā similitudinem adducentes aiunt quotiens due res: etiam due res iunguntur nō medium aliquod temperari: sed eandem naturam augeri: vt flamma flamme limphe iuncta multaq; his similia. Sic igitur aiunt he due stelle cum vtraq; infortunata sit coniuncte: potius infortunium adaugent. Dicimus igitur q̄ corporum que apud reperiuntur alia sunt solida alia liquida vtrorumq; habitudines: prima est compositio: secunda confectio: tertia coniunctio: quarta commixtio.

¶ Solidorum igitur vt alia spaciose quantitatis sunt alia diminute. Ex spaciosis compositio tertiam edidit figuram: vt ex lignis edi ex diminutis vero confectio aliam quandam naturam vtriusq; cognatam gignit: vt ex diuersis seminum generibus medium quoddam: liquidorum autem est

alia natura permixtio alia insatiabilis affectus. In his quidem coniunctio: vt ex aqua et adipe in illis cōmixtio vt ex aqua et vino medium quoddam gignitur. Quotiens igitur diuersis generibus coadunatis quod inuicem interserta alterum alterius naturam inficit et interficit ea commixtio siue confectio: tertium quoddam producens ex eisdem enim generibus neque cōmixtio neque confectio medium aliquod gignens. Uerum adiunctio siue aggregatio augmentans: vt aqua aquis flamma flammis coeuntes: vt semina seminibus: radices radicibus sui generis hisque similia. Quorum quoniam nihil in supernis accidit neque enim sese contingunt nec inuicem interseruntur: vt ad aliquid agerent verum ex legitimo coitu cum cōtrarie qualitates misceantur ex alterius frigore alterius calore sicque ꝯuerso temperari necesse est.

¶ De applicatione respectuum stellarum et separatione ceterisque id genus habitudinibus.

Stellarum habitudines alij specialiter ordinantes numero variant sic enim Albumasar cū alibi. 25. scribat hic. 17. nos autem tullij nostri memores nō posito genere in eadem partitiōe speciem numerare cōsueuimus eas. 18. generali complexione enumerauimus specialiter: vt mos est ordine subdiuidētes respectus applicatio separatio: parilitas: solitudo: alienatio: translatio: collatio: prohibitio: collectio: reditio: cōtradictio: impeditio: euasio: interceptio: compassio: remuneratio: receptio. ¶ Respectus stellarum est inter domicilia suprapositis figuris discriminata bipartitus. Sinister quidem ad tertium quartū quintum. Dexter ad. 10. 9. 8. Sextus per diametrum opponitur respectus quidem est de signo ad signum validissimus tamē de gradu ad gradum per gradus equales figurales proportionaliū artium cōtinentes. ¶ Applicatio est leuis ad grauem dum grauis plurium sit graduum. Est autem primo loco bipartita corpore videlicet respectu: corpore quidem in eodē signo quam coniunctionem vel conuentū dicimus cuius virtus seorsum tractari debuit. Applicationis respectiue quedā sunt species quas: vt de ipsa generaliter tractatū fuerit loco suo exequmur. Quotiens .n. ex domicilijs sese respiciētibus leuis ad grauē accedit non eque est cōiunctio: sed nature quedam cōmixtio coniunctione debilior. In vtrolibet igitur genere quod diu leuis ad grauem a terminis constitutis applicatio est ex quo transierit separatio. vis equidē applicationis cōiunctiue a. 15. gradibus respectiue a. 12. debilis tamen quousque applicans in eundem terminū perueniat aut infra dimidiū vtriusque corporis virtutem. ¶ Quod genus ligon dicitur a qua dum separatur in eius virtute est quod diu non applicatur alij in eodem signo magisque infra dimidiam eius corporis virtutem: licet enim vel ad plures vna quelibet accedat cui propior est ei accedat dicitur. Nā ligon si in fine signi fuerit dimidiū eius virtutis sequētis signi est. Nec aliter in principio signi excepto quod ea virtus non adeo valida propter signorum diuersitatem. Quotiens vero duobus in eodem pun

cto consistentibus tertius vndelibet applicat ei primum ligari dicitur in cu ius pluribus extiterit dignitatibus deinde secundū. Sic etiam quotiēs due ex eodem puncto vni applicant ea primū ligatur que plurimum testimoni um affert. Cum secundus in hoc genere dn̄s termini precedit contingit non nunq̄ vt solitarie alicuius in fine signi corporis virtus in sequenti signo ra dijs alterius excipiatur sitq̄ mixtio debilis nō tamen applicatio quousq̄ in respectu transitus fiat. Omnia que dicta sunt in coniunctione quidem fir miora sunt: magis autem dum naturalis fiat commixtio in vtroq̄ genere.

¶ Utriusq̄ ergo generis gemine sunt species in longum ꝛ latū. In lōgum quidem nunc: directe nunc retrograde in modum quo exposuimus. Latitu dinis triplex est subdiuisio prima quidem: vt sit coniunctio in eodem gra du eadem latitudine eadē parte q̄ genus alterius ecclypsim parat necesse est. Secunda est oppositio vt altera ad septētrionem ascendente altera ad septen trionem descendente aut ecōuerso eadem vtrunq̄ latitudine sitq̄ in austro. Tertia est sexquipartita inter binos exagonos tetragonos trigonos altera ad septentrionem ascendente altera ad austruꝫ descendente aut ecōuerso. Ea discretione adhibita ne extrema applicantis latitudo minor sit presente alte rius latitudine. Ad quam cū peruenerit ligatio est ex quo transierit separa tio. Excepto q̄ non statim virtutē illius exuit q̄diu scilicet in eadem parte fuerit quousq̄ altera ascendente altera descendente incipiat vel conuerso.

¶ Est ꝛ aliud generis artificium vt respicientiū videlicet stellarum septen trionali latitudine loco suo adiecta latitudine vero australi loco suo detra cta inter reperta loca duo longitudo colligatur. Que si fuerit graduum aut 60. aut. 90 aut. 120. exordio numeri a leuiori sumpto ligatio est. Si minus applicatio si magis separatio: pōt etiam vna quelibet pariter alteri lōgo al teri lato applicari. Unde diximus de fugitiuo si luna inquit Joui longitu dine: marti latitudine ligata reperit̄ q̄ marti consequendū iudicat: q̄ꝛ Joui non ledendū: firmius vero vni vtraq̄ applicatione ligari: magis ex aliqua recipientis dignitate: vnde applicationis respectui quatuor sunt species do num: nature donum: virtutis donum: gemine nature donum: consilij donū: nature est applicatio ex aliqua recipientis dignitate. Donuꝫ virtutis est ap plicatio ex aliqua applicantis dignitate. Donum gemine nature est applica tio pariter ex vtriusq̄ dignitate. Donum consilij quelibet alia firmior ami ce figure natureq̄ cōmixtione firmissima cū receptione. ¶ Parilitas ligatio nis vim imitatur naturali quadā adequatione non respectu qua doctissimi astrologi in secretis rerum vsi reperiuntur. Uulgares vero nihil huiusmo di intelligentes nec aduertisse videntur. Est autem bipartita intra gradus si gnorum equaliter orientium signorūq̄ equalium dierum qua ratione com pos ꝛ consors inuenit̄ stella in primo ♈ gradu stelle in vltimo ♓ quaruꝫ altera ei que in fine ♍ altera eius in principio ♎: sic ea que in. 20. ♈ ei que in. 20. ♓: sicq̄ ei in. 20 ♍: similiter ea q̄ in fine ♈ ei que in principio ♓: sicq̄ ei que in principio ♍: sicq̄ deinceps ad hūc modum. ¶ Solitudo est quo

tiens stella post separationez nulli in toto signo applicat. ¶ Alienatio est cum per totum signum omni respectu caret quod sepius ☽ accidit cunque accidat ducenda est stella per terminorum dominos more applicationis tanquam ligata cuique in cuiusque termino fuerit: sicque per ordinem. Quod artificium et in solitudine nonnunquam adhibendum est videlicet non satis commixtis separata longius dimisse vires exuit necdum alij applicans. ¶ Translatio ab vna ad aliam cuius due partes. Altera vt eadem stella inter duas ab altera sepa rata alteri applicet altera: vt dum leuis graui applicat grauis alteri applicet. ¶ Collectionis due sunt species quarum altera collectionem: altera transla tionem imitatur. Illa siquidem vt sint due auerse abinuicem vnam respicien tes vel ei applicantes. Illa vero quelibet circuli locum respiciat cui conferat. Hec autem vt inter oriens negocij quam dominos abinuicem auersos aut sepa ratos quelibet alio ex vno alium respiciens vel applicans conferat. ¶ Pro hibitio bipartita altera vt sint tres vel plures in eodem signo per diuersos gradus grauis in pluribus. Hec ergo que media est altera prohibet ne gra ui applicet quousque eam transeat. Altera vero ex parte respectus vt cum de duabus stellis in eodem signo altera applicet alteri: sic eidez pariter eminus alia respectu applicans que si in paucioribus vel equalibus fuerit gradibus eam corpore accedens prohibet quousque graduum numero superet. ¶ Reditio quoque ex duobus sumitur locis. Altero vt cum stelle sub radijs existenti applica tur. altero cum retrograde vtrunque siquidem applicantis consilium reicit. Est igitur huiusmodi reditio tum salubrum tum aduersa: ac salubris qui dem triplici modo perpenditur. Primo quidem vt sit applicationis recep tio. Secundo vt vtraque in cardine aut post cardinem applicansque directa. Tertio vt licet recipiens remotus applicans solum in cardine sit: aut post cardinem: hic itaque recipiens quidem quam corruptus est et remotus. Rem quippe quantum in ipso est inficit. sed quia reddit ipsi quod conferebat. Ille vero liber et fortis eripiens rem ad effectum producit. ¶ Aduersa vero duplici modo. Altero vt sit duplicans remotus. Alter autez in cardine aut post car dinem. Hic ergo quandocunque confertur redditur. Ille vero debilis rem qui dem alter parat: alter deinde inficit: altero vt sint ambo remoti vel adusti si ue retrogradi. quod cum acciderit res omnino negatur. ¶ Contradictio est vt cum stella stelle applicans antequam perueniat retrograda fit. Id enim est fir mata negare. ¶ Impeditio est vt inter tres stellas quarum grauior in quoli bet gradibus: leuior in pluribus: leuissima in paucioribus: que dum graui applicare paret: anterior illa retrogradatio grauem transeat. Hic ergo appli cantem impediri necesse est. ¶ Euasio est cum stella stelle applicat que antequam perueniat illa insequens signum transiens alias vicinior: respectu inficit. Id enim est prius consilium annullari. Interceptio tripartita est primo quidem: vt sit stella parans applicare stelle A qua in secundo signo stella que retrogra dando antequam illa perueniat huic iungatur sicque applicans lumine intercipit. Secundo vt sit leuis graui applicans: illa vero grauiori antequam transeat quam

leuis ad ipsam perueniat. Signum ergo est in re quesita aliud puenire. Tertio autem applicet stella stelle equali negocij domino: aut ipsi equalis illi. ¶ Compassio est cum stelle in casu suo: aut pcipitio posite stella amica de aliqua dignitate eius applicat: aut ipsi illi q sit psequenter in proximo ad eundem modum conuersio fiat idem q remunerationē dicimus. ¶ Receptio est cum stella stelle applicat vt vel applicans in recipientis sit dignitatibus: aut recipiens in applicantis: firma quidem de domicilio aut principatu de ceteris debilis: nisi pluribus simul: de quo genere est receptio ex respectu siue applicatione aut ex amica figura aut ex prima et secunda signorum cognitione quas superius tractauimus: Sic etiam fortunate sese inuicem respiciunt: sic infortunia duo coniunctione tantum aut amica figura. Est itaq receptio quedam alia fortis: alia debilis: alia mediocris. Fortis quidem inter ☉ et ☽ omni ex loco preter oppositionem: que cum ex dignitatibus fortissima est: eiusdem generis est receptio apud ♀ ex ♍. Mediocris vero ex singulis dignitatibus de primis duobus generibus: de ceteris vero debilis nisi pluribus simul vt dictum est: ex horuz oppositionis remunitio sumit.

¶ De fortuna stellaruz fortitudine et debilitate atq infortunio.

Ex his habitudinib' quaterna stellarz affectio pcedit: fortuna: ifortuniū: fortitudo: debilitas. Tū et ☽ ipedimenta. Fortuna stellaruz est: vt sint fortunatis piuncte aut amica figura respecte infortunijs auersis aut inter fortunas similiter medie aut zami aut in amico ☉ respectu siue ☽ felicis motus atq lumine crescētis: aut vt sint in dignitatibus suis aut gradibus lucidis recepte: aut saltim sibarzehe: vt masculę in signis ac gradibus masculinis die super terrā: femine contra aut sint in dignitatibus fortunarum. Nam et fortunarum fortuna est esse in dignitatibus luminum itaq fortuna stellaruz tripartita multiplex plenaria diminuta: multiplex quotiens ex huiusmodi comoditatibus plures conueniunt: vt ♀ in ♍ dupla qui si pariter et in termino suo fuerit tripla: sicque simul in oriente quadrupla. Plenaria in domicilijs melioris figure: vt ♄ in aqrio: ♃ in ♐ ♄ in ♏ ♀ in ♉: ☿ in ♍: diminuta in alteris. ¶ Fortitudo stellarum est ascensus ad septentrionem: aut esse in septentrione. Ascensus in circulo ex centro motus augmentum: tum vt sint in statione secunda: tum extra adustionem directe: tum vt cardine aut post cardinem. Superiorum quoq stellarum: vt sint orientales et in orientalibus circuli quadrantibus. ☉ ibidem pariter: et in signis masculinis preter ♎. Inferiorum autem vt sint occidentales: et in occidentalibus circuli quadrantibus. ¶ Debilitas stellarum est casus exitium exilium magisque cum solitudine applicatio ad retrogradam aut corruptam: prima statio retrogradatio sub radijs: tum vt sint in gradibus obscuris nature recepte: aut in oppositis harzehe

descendente ad austrū aut esse in austro descendere in circulo excentri motus decrementum: remotio 7 auersio. Tuz via pusta a.20. ♎ vsqꝫ ad.10 ♏. Superiorum quoqꝫ trium vt sint occidentales 7 in occidentalibus circuli quadrantibus ibidem ☉ preter nonum sed in signis femineis. Inferiorum autem vt orientales 7 in quadrantibus circuli orientalibus. ¶ Infortunium stellarum est vt sint infortunijs coniuncte aut oppositione eorum siue tetragono aut trigono vel exagono: aut sint termini infortuniorum seu domicilijs aut superemineant infortunia vt ex.10.aut.11.a stelle loco eiusqꝫ nec recepte infortunio. Tum vt coniuncte ☉ aut in tetragono eius siue oppositione peiusqꝫ infra.4.gradus. Tum vt capitibus draconum suorum aut caudis iungant aut capiti draconis: aut caude idqꝫ infra.12.gradus. Sunt qui caput de natura augmentatiua iudicent: cōuenientibus itaqꝫ fortunatis fortune addit: infortunijs iunctis infortunio. Caude vero natura diminutiua: minuit itaqꝫ tam de fortuna ꝙ̄ infortunio vtrolibet genere ꝯiuncto. ¶ Postremum est obsessionis infortunium. Est autem bipartita. Primo quidem vt sit stella in quolibet signo vtrūqꝫ vero in eodem signo infortunij aut corpus aut radij aut ab infortunio separata infortunio applicet. Secundo vt sit stella in signo quolibet pariterqꝫ infortuniorum alterum in secundo alterum in.12.quod genus signi potius est. Si enim nec insit stella fueritqꝫ vel oriens vel aliud quodlibet hoc modo affectū obsessa dicitur. Utrolibet igitur in genere si vel ☉ vel fortunate respectus propius.7.gradibus interuenerit eripit magis propriuz domicilium huiusmodi quasi obsessio si infortunata fuerit summe fortunata. ¶ Impedimenta ☽ seu corruptiones singulares vndecim sunt. Prima est eclypsis validissima in signo radicali seu in trigono eius aut tetragono eius. Secunda sub radij. Tertia inter ipsam 7 oppositionem ☉ minus.12.gradibus. Quarta cum est obsessa inter duos malos. Quinta vt sit cursu vacua. Sexta quando est cum cauda draconis. Septima cū est in australibus signis magisqꝫ descendēs. Octaua in via pusta. Nona in fine signorum. Decima cum minus medio suo motu icedit. Undecima in nono ab oriente.

¶ In extraendis stellarum radijs iuxta Ptholomeum.

In extrahendis stellarum radijs multa diuersitas per diuersos tractatus inuenitur ꝙ̄ albi. Nam hic Ptholomeū elegimus cuius ipsa hec verba. Quotiens inquit trahendi fiunt stellarum radij discernendum primuz est locus stelle inter circuli quadrantes qui si inter celi cardinem 7 oriens reperitur obseruatus assumetur: locus stelle ex circulo recto pariter 7 medium celi ex eodem circulo quo facto diminuetur is medij celi gradus de eo stelle gradu quodqꝫ remanserit diuidetur per partes hore gradus stelle vnde hore stellarumqꝫ puncta colliguntur eaqꝫ est distantia stelle a medio celi. Qꝫ si stella sit inter oriens 7 terre cardinem: summum recti circuli detrahetur de stelle gradu eiusdem circuli reliquoqꝫ seruato assumpte partes hore gradus stelle per senarium multipli-

cabuntur: productaq; summa de reseruato reliquo diminuetur: quodq; remanserit diuidetur per partes hore oppositi gradus stelle: quotq; colliguntur hore sunt horarum puncta ea est distantia stelle ab oriente. Si autem inter quartum et septimum assumes terre cardinis circulus diminuetur de loco stelle ex eodem circulo residuumq; diuidetur per partes hore gradus opposite stelle: eaq; est distantia stelle a cardine terre. Si enim inter septimū celiq; sit cardinem vnum recti circuli detrahunt de loco stelle eiusdē circuli reliquo notato partes hore oppositi gradus stelle senarius multiplicabit vnde producta summa de notato residuo dempta reliquū per partes hore gradus stelle diuidetur: eaq; est distantia stelle ab occidentis cardine. Ad hunc modum stelle a cardinibus distantia deprehensa cū extrahendi fuerit radij stelle cuiuslibet figure in sinistram quidem ad exagonuz.60.tetragonū.90. ad trigonum.120.gradus adijcientur. in dextra vero detrahentur. Cū hec itaq; numero introitu facto in circulum rectum quot gradus equales in signo suo designauerit assumentur deinde loco stelle per ortuz climatis vt ante sinistram. Item ad exagonum quidem.60.ad tetragonū.90.ad trigonuz 120.gradus addentur in dexteram vero diminuentur. Cum quo numero in tabula climatis introitu facto quot gradus equales in signo suo demonstrauerit assumentur. Si ergo vtrūq; assumptus equalium graduuz numerus in eundem gradum inciderit eum gradū eius stelle radij fuerunt. Si vero in diuersos collecta inter numeros differentia per senariū diuidetur: quātumq; diuisio dederit multiplicabitur per horas distantie stelle a cardine: productaq; summa duorum locoruz loco stelle per gradus equales in sinistra propinquiori. in dextra vero longinquiori adijcitur. Quo ergo numerus peruenerit eousq; radij stelle pertingunt. Oppositionis deniq; radij per diametrum oppositum significat.

¶ De annis firdariech stellarum simul et de annis earum maioribus medijs et minoribus.

Anni stellarum quinq; partitio reperiunt. Alij qdē sunt firdariech stellarū. Alij sunt magni stellarum anni. Alij maiores: medij: minores. Alij quidem in iudicia seculi. Alij in vitam humanā. Alij in rerum et tpum numeros tuz ex virtute corporꝫ stellarum: tuz ex varijs per circulos suos metis tum ex terminis cuiusq; alijq; atq; alijs per circulum proprietatibus certis dimensionibus assumpti quorum ratio plenius alibi tractatur. Nunc autem singuli in hunc ordinem numerantur.

Anni	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☊	☋
Firdarie	10	8	13	9	11	12	7	3	2
Maximi	1460	260	480	520	465	428	264		

		al' 115					
Maiores	120	82	76	108	57	79	57
		al' 72					al' 66
Medij	39 ⁊ di.	45	48	66 ⁊ di.	42 ⁊ di.	45 ⁊ di.	40 ⁊ dimidiū
		al' 69 ⁊ dimidiū		al' 39 ⁊ dimidium			
Minores	19	8	20	29	30	12	15

¶ De naturis stellarum septem ⁊ proprietatibus ducatum per vniuersa rerum genera.

POstremo est vniuersi stellarum ducatus per diuersos rerum motus expositio quos in nullo singulari corpore simul omnes reperiri impossibile est: sed partim in hoc partim in illo: sparsim omnes complentur. Consequenter autem singulas tum ex naturali cuiusq; virtute: tum ex varijs locorum affectionibus diuersos eorum motus comitantium.

¶ ♄ quidem natura frigidus siccus nōnunq; accidentaliter humidus obscurus asper grauis fetidus vorax tenax: multe cogitatiōis firmeq; memorie sibi magni: alijs parui: eius est agricultura: habitatio: terrarum ⁊ aquarum rerum dimensio ⁊ pondus: fundi partitio: multaq; interdum possesio: tum ⁊ manu altuz pars artificiorum vt cementarij fossores carpentarij atq; id genus tuz summa ⁊ egestas nauigia longa via ⁊ difficilis longum exilium: etiaz prouisus difficultatum ⁊ periculorum incursus: tum fraudes nequitia doli proditio noxa facinora abhominatio solitudo deliberatio quoq; ⁊ intellectus: sermo certus ⁊ amicitia stabilis: longa prouidentia: tum ⁊ regum consules: omnisq; malitia iniquitas ⁊ violentia captiuitas: cathene compedes carceres damnatio instantia pertinatia perfidia difficilis ira: nec tamen effrenis omnisq; boni odium ⁊ inuidia. Tum metus angustia dolor penitentia passiones dubitatio. Error in volucrum labor pena lesio funera luctusq; funebrij orphani vidui ⁊ orbi: hereditates resq; antique. Tum senex patres aui proaui eiusq; partis parentes. Tum serui mancipia mercenarij eunuchi vulgus atq; hominum genus infame steriles ignauum detractium: corporis partes auris dextra ⁊ splen omneq; melancolie genus. Tum malefici fures fossoresq; monumentorum ⁊ spoliatores: omneq; magice omnisq; maleficij studium postremo

longa cogitatio: rarus sermo: altus secretorum intellectus: occulta profundorum atqꝫ inexhausta sapientia.

¶ ♃ natura calidus humidus dulcis temperatꝰ equus est eius vtus naturalis ac nutritiua corpora animantium sobolisqꝫ progenies magnates ⁊ ꝑlati: corporis partes auris sinistra ⁊ epar: forme dignitas: animi nobilitas: sana sapientia ⁊ intellectus: visionum interpretatio: certitudo ⁊ veritas Tū iura leges templa cerimonie religio honestas fortitudo temperantia iudicia pacificentia: gratia vera fides humilitas ⁊ obedientia. Accidenter aliquando post deliberationem inconsultus rerū aggressus: ac difficultatum incursus. Tum patientia deinde vindicta ⁊ victoria in omni contentione magnificentia dignitates regna principatus. Tum spes gaudiū munditia cōtinentia parcitas beniuolentia amicitia liberalitas: animi ingenuitas. Tuꝫ facultates ⁊ suffragia: hominum societates: cohabitatio contubernium sermones quoqꝫ dignitates promissio stabilis: depositio fidelis hilaris iocundus placidus indulgens veneri officio ⁊ sibi ⁊ suis vtilis malum fugiens ⁊ bonum appetens prouido consilio: graui sermone: ⁊ priuatis publicis rebꝰ salubris ac fructuosus.

¶ Mars: natura calidus siccus acutus vehemens atrox: eius est adolescentia vires epar cū ♃ nares cum ♀ corporisqꝫ passiones calide: tum igni tabula exustio cunctiqꝫ repentini prouentus: reges violenti: inimici inhumani: peruersi iudices: iudicia castra regum: clientela iniquitas scelera ꝓditio pugna cedes effrenis audacia: stulta securitas: elatio magna tumiditas iactātia: forme ⁊ glorie amor: dissensiones litigia seditiones controuersie predatiōes oppressiōes insidia latrocinia: grauis ira: facilis offensa plage vulnera captiuitas discretio: fugiēdi difficultas: timor ac tremor: improuisa festinatio perfidia contradictio turpiloquia: incautus amor: manifesta amicitia: promissus impensus ꝑiurus dolosus respōsione: ⁊ aggressu promptus atqꝫ ingeniosus fallax inconstans exlex maledicus maleficus: malignus temporis incompositus omnia contaminans: varie cogitationis in rebus cogitandis: in rerum cōmutatiōe cōsultu reditu: multi murmuris ⁊ pene deformis inuerecundus incestus spureus ingratus: ꝑgnanti grauis parturienti inimicus: partui periculosus nōnunqꝫ aborsus: causa euidem: ⁊ mediocre hominū genus. Tum ⁊ pecudum custodia iumentorūqꝫ causa ⁊ procuratio. Tum ⁊ vulnerū ⁊ lesionꝫ causa pluriumqꝫ cirurgia omneqꝫ

ferarium omne cruentum artificiumqꝫ mortiferuz. Nam eiusdē mortis acerbum duo reliquum magis ♄ ☿ participe.

Sol natura igneus temperatus: eius est omnis eorum nitor ⁊ claritas vniuersalis vita caput animantis cum animali spiritu atqꝫ oculo dextro. Opinio quoqꝫ ⁊ ratio tum medium zone habitabilis: reges ⁊ primates: concilia ⁊ cetus hominum: fortitudo: victoria: vindicta: honestas: magnificentia: habitudo bona existimatio: ambitio: multaqꝫ auri cupiditas perspicuitas mūdicia graue eloquium vicinis noxius remotis cōtra sicqꝫ inter hec nunc cōmodus eiusqꝫ hic sublimatio illic degradatio habet leges: iudicia: magistratus intelligentias tum patres ⁊ fratres nihil roganti negans. Postrema sunt valida malorū vltio regimen imperiale summe diuinitatis contemplatio.

Venus frigida ⁊ humida temperata eius est mulierum genus minoresqꝫ sorores. Tum vestimenta omnisqꝫ cultus ac redimicula cuz aureisqꝫ ⁊ argenteis ornamentis: tum frequens balneum ⁊ ablutio forme quoqꝫ aptitudo gratiosa cū multa facetia amor musice gaudia loci omnisqꝫ instrumentalis melodia cum ipsis ēt instrumentis atqꝫ motibus adaptis. Tum sponse cum spōsalibus: ac thalamis cum triplici iure coniugij simul: etiaz odora dulcia ac suauia queqꝫ ludi incesseris atqꝫ aleis ocia preter studia: amor: lasciuia: dulces querele: effeminatio: indignatio: fallacia: frequens mendacium ac periuria. Tum vina mella potusque inebriabilis ipsaque ebrietas: luxuria: fornicatio omneqꝫ id genus tum naturalis vsus ꝙ̄ cōtra naturam in vtrolibet sexu tamqꝫ legitimi ꝙ̄ illiciti cuz ipsis omnium auctoribus simulqꝫ omni prole illegali. Tum dilectio nati mutua hominum charitas pietas facilis crudelitas voluntaria receptio valitudo corporis animi debilitas multa carnositas pinguedo cum adipe omnis voluptas diuitie: ⁊ oblectamenta eorūqꝫ studiosa inquisitio. Tum subtilia mirandaqꝫ artificia: vt egregie picture atqꝫ suture cū suis artificibus tum fora ⁊ tentoria odorumqꝫ mercature. Postremo scientiarum intētio. Templa deinde legis obseruatio ius equabile.

¶ Mercurius promiscuus ad omnem commi-
xtionis assensum facilis eius pueritia cum maio
ribus fratribus multoq3 puerorū amore. Tū
diuinitatis fides prophetie sermone discipline do
ctores cum discipulis ingenium: ratio: eloquen-
tia: precepta eorumq3 obseruatio: plena sapiētia:
sana doctrina: salubris exhortatio arguta dece-
ptio: probabiles iductiones necessarij sylogismi:
philosophie ac poetrie studium: plurimumq3 in
mathematica: arismetrica: geometrie: et astrono-
mie nec sine metrica et richmica. Tum diuinatio

num sortilege quoq3 cum augurijs et auspicijs preterea grata et fructuosa fa
cundia. Tum libri cōmēta scribe eorūq3 officiū acuta et ppterea officia dili-
gens oium sciarū vsus et exercitatio cū eleganti nouitatis iuentione ac secre
torū intellectu soli diuinitati patentiū rarū gaudiū rare delicie tenuis volu-
ptas tum prouidū consiliū: fama: rumores: ambitio magis glorie cāe dein-
de qōnes: tributaria aerea: appotetice questus cū multo sumptu ac falsitate.
Mercature partiens negociationes furta: fraudulentia: maliuolentia: ignа-
uia: inimicitie: timor: seruitus: dubij atq3 inuoluti affectus obediētia cū sum
ma itentiōe ac mitti in alienos dolores cū passione fratrū amor ppulsio le
gis obseruatio verax causata ingrata vocis modulatio: aptitudo in omne
artificiū cunctorūq3 pfectio cōfidenti oium pfessiōe. Postremo suendi: radē
di: pectendi: adapta manus cū suis instrīs et artificibus. Nam et fontium sca
turigines amniū decursus aquarum deriuationes.

¶ Frida accūtalriterdū cala ad lumē lucens
leuis ad oia faciens negocia: formā: gaudiū: fa
mā affectās: ei9 sunt negociorū inicia, reges et pn
cipatus sba cū victualib9 affectū psecutio itētio
in scias legē altorūq3 ptēplatiōē tū et carmi-
nū vires varij mot9 animi studiorūq3 in terra-
rū atq3 aq̄rū cōputo ac dimēsiōe debilis tñ sen
sus tenuis memoria pterea matrone piugia gra
uide nutritura et nutrices mres auie maioresq3
sorores nūcij mādata fugitiui mēdaciū delatio
assentatio oib9 motib9 accomoda et accepta ni-

hilominus laus corporum saluti studiosa multum edax parum venerea.
¶ Hij ergo stellarum ducatus vt nunquā omnes simul in vno corpore in
ueniuntur sic nec ex vllo loco simpliciue stelle habitu per diuersa tempo-
ra colliguntur.

¶ Liber octauus. 8. habet capitula. ¶ Primum de causa ptium. ¶ Se
cundū de diuisione. ¶ Tertium de partibus stellarū. ¶ Quartū de parti
bus signorum. ¶ Quintum de partibus. ¶ Sextum de conuentu ptium
¶ Septimū de ducibus ptium. ¶ Octauum de eorum iuicem intentione.

Mnes stellarum ac sydereę virtutis rationem totius tractatus series continet postreme partitionis est alius quidem celestis potentie ducatus ac secundaria virtus non in ipsis quidem stellarum aut sydere corporibus sed principalibus ducibus consequenti necessitate sumpte. Omnis enim antiquitas in his tribus ducibus convenit primo stellis: secundo signis: tertio vtrorumque partibus per circulum ordinatis: quorum primi duo animi et corporis vice prima tractant consilia. Tertius more accidentis porum in assensum succedit quoque nonnulli veterum primis omissis tertii tantum auctoritatem per omnia negocia sequantur. Hermes tamen cunctique sequaces eius persarum babilonie atque grecorum astrologi in omni negocio primo stellam naturaliter ad id ducentem cum loco suo. Secundo domicilium eius negocii eiusque dominum. Tertio partem negocio attinentum cum loco atque domino suo consulunt eque vt de ceteris conuentum eius cum stellis et respectum ductumque ac transitum metientes. Unde manifesta videtur partium causa si quibus stellaris ducatus ratio constans est idque duobus modis. Primo quidem quoniam stellarum distantie quantitatem ducatus earum inequalitas sequitur vt promptius inter stellas eiusdem ducacus patet. Quemadmodum inter solem et saturnum quorum vel ducatus ad status ducatus patrum necessaria visa est ducum distantie dimensio ad perpendendas eorum vires omni tempore in omni negocio que prima partium causa existit. Secundo vero quoniam rerum modus quo sydera ducunt non simplici aliquo ducatu perpenditur verum permixtionem duum aut plurium idem designantium quidem genus frequenter in volucrum atque error consequitur ne facile princeps eligi possit quod pre ceteris sequamur aut cum dominorum alter sit diurnus alter nocturnusque sicque alter masculus alter femina hisque similia nec multo alter altero fortior hic itaque negocii partem educi necessarium est que cum alter virtus testimonia accesserit facile assequendum ducem eligat quoniam ergo hec distantia collecta in quemlibet circuli locum incidat necesse est ex tribus eas principiis oriri constans est quorum duo naturalia firma tertium mutabile ac prima quidem duo sunt inter que sumuntur eorumque primum a quo tertium a quo numerus collectus incipit: verbi gratia ab hac ad illam collectus graduum numerus atque in initio ab orientis gradu aut alium desumpto per trigenos gradus eductas vt steterit partis locum fugit. Quod autem hic numeras ab oriente distat concipitur. Secundo vero quoniam oriens rerum initiis preest iure sepius ab ipso iniciandum videtur. Nam quidem interdum aliunde vel ab alio videlicet domicilio aut loco stelle causa est quod ei negocio affinius attinet quapropter vt dictum est: tertium hoc principium mutabile est. Quoniam vero stellarum omnium circuitus zodiaci axem ambit sicque oriens quidem per zodiaci gradus computatur. dicimus enim vt stellam sic oriens in hoc vel in illo huius vel illius signi gradum deduceretur non vero per orientium gradus sunt enim de circulo vel recto vel ver-

ticali quorum poli a zodiaci polis alterutra ex parte distant vt est recti circulo distantia sicut Ptholomeo placet graduum.23.puncto℞.51.

¶ De diuisione. Caplm. 2.

His itaq3 positis he partes iter principia tractatus ⁊ numero ⁊ nominibus distinguende videntur. Omnes etenim quas persarum babilonie ⁊ egyptij auctoritas firmauit in libris eorum.97.inueniuntur trina serie discrete. Ex prima serie sunt partes stellarum. Ex secunda signorum partes. Ex tertia diuerse ab vtrisq3 necessarie taz in quibusdam geneçie atq3 annalium locis necnõ ⁊ questionibus plurisq3 aliquorumq3 ngociorum inicijs. ¶ Primi generis partes.7.sunt numero singule singularum stellarum quarum ⁊ nominibus appellantur. ¶ Secundi generis partes.80.numerabuntur. Orientis tres prima vite secunda sustentationis tertia sensus ⁊ rationis. ¶ Secundi.iij.prima opum secunda mutandi tertia inuenieniendi. ¶ Tertij.iij.prima fratrum: secunda numeri fratrum: tertia mortis fratrum. ¶ Quarti.8.prima patrum: secunda mortis patrum: tertia auorum: quarta generis: quinta fundi iuxta Hermetez.6. iuxta ceteros persas.7.agriculture.8.finis. ¶ Quinti.5.prima prolis: secũda hore ⁊ numeri natorum: tertia prolis maxime: quarta femine. Quinta discretionis vtrum ne masculus sit an femina. ¶ Sexti.4.prima egritudinis iuxta Hermetẽ: secunda iuxta Belitem: tertia seruorum: quarta captiuorum. ¶ Septimi..16.prima coniugiorum virorum iuxta Hermetem: secũda iuxta Velitem: tertia qua viri feminas aliciunt: quarta euentus maris cum femina. quinta adulterij: sexta desponsationis femine iuxta Hermetez septima iuxta Velitem: octaua qua femine viros aliciunt: nona conuentus femine cum viro: decima adulterij femine: vndecima castitatis: duodecima coniugij vtriusq3 sexus: decimatertia horum desponsationis: decimaquarta pacti ⁊ modi nuptiarum: decimaquinta agnatorum: decimasexta contrauersiarum ⁊ aduersariorum. ¶ Octaui.5.prima mortis: secũda stelle necessitatis: tertia anni timendi: quarta loci periculosi: quinta doloris ⁊ angustie. ¶ Noni.7.prima itineris: secunda nauigij: tertia religionis: quarta ingenij ⁊ prouidentie: quinta scientiarum ⁊ sapientie sexta memorie placitandi ⁊ fabularum: septima rumorum vtrum ne veri sint an falsi. ¶ Decimi 12.prima potestatis nati: secunda patrisq3 discretionis: tertia consiliarium principum ⁊ regum: quarta victorie regis ⁊ facultates: quinta subite exaltationis: sexta nobilitatis: septima sequacium regis ⁊ militie: octaua regis officij nati: nona opis manualis: decima mercature: vndecima operis debiti: duodecima matrũ. ¶ Undecimi.11.prima diuitiarũ: secũda amabilitatis. tertia notitie inter hoies ⁊ precij: quarta deliberationis: quinta deliciarũ: sexta spei: septima amicorum: octaua penurie: nona abundantie: decima ingenuitatis animi: vndecima gratie ac bone existimationis. ¶ Duodecĩ

ni.3.prima inimicorū iuxta hermetem: secunda iuxta alios: tertia laboris et pene. Tertij generis partes .10. sunt numero prima est pars halgiphel. secūda viciosi corporis: tertia strēnuitatis et audacie. quarta feritatis et angustie in pugna: quinta fraudis et doli: sexta loci negocij: septima impedimenti rerum iuxta egyptios: octaua iuxta persas: nona retributiōis: decima veracis effectus. ¶ Fiunt igitur omnes vt prediximus .97. partim stellarū per septem domiciliorū: ptem absolute: ad rerum natiuitatem assumpte.

¶ De partibus stellarum. Caplm. 3.

Deinceps vt proposuimus ordine cūcta psequemur: atque in primis primū genus assumētes oēs generaliter omnis negocij partes inter geminos eiusdem duces firmi. Cum igitur stelle due equaliter in naturali eiusdē rei ducatu conueniunt fueritque altera vt solet interdum vt a fortioris haiçen a fortiori incipiendum erit vt sol et saturnus cum equaliter ad patris ducatum ducunt suntque eiusdem haiçen ambo videlicet diurni: quia sol die fortior est die ab ipso fit inicium. Quod si equaliter in ducatu conueniant fiuntque alter diurnus alter nocturnus die a diurno nocte a nocturno inchoabimus vtpote sol et luna cum equaliter ī fortune ducatu conueniant die tamen a sole nocte a luna summitur recte initium vt ille diurna ille nocturna fortuna est. Cum vero die nocturne alteri altero fortioris fuerit ducatus ab ipso inchoabit. Quotiēs vero ducatus signi est eiusque domini sepius a domino fit initium: ¶ Est enim omnis signi ducatus eius domini non vero conuertitur quod tamen si fortius ad rem duxerit interdum et ab ipso sit initium: deinde in cōmunionem assumitur oriens: aut alia vel circuli vel stellarū loca. Sic enim collectio inter primos duces numero adijciuntur gradus vel stelle aut loci cuiuslibet in signo fitque totius initium a principio signi vndique per gradus equales. Accidit interdum vt dū stella ad domicilium assumetur alterius sit eiusdem rei domicilium alterum computo: verbi gratia. Oriente cancro in quarto climate: leo quiem numero semper opum domicilium est. Cancri vero computo nōnunque quod cum accidit pro eo negocio sumetur: a luna vsque ad sequentem in cancro quo oriens illic simul et secundo domina est non tamen vsque ad solem dominum leonis. ¶ Prima est pars lune inter solem et lunam sumenda recte quidem cum sol cūctis celestibus clarior diurnum lumen generali mundi fortuna vniuersali vite atque domine rerum magnitudini et splendori atque summis dignitatibus gradibus presit: luna vero lumen nocturnum proxima est post solē claritate et fortuna corporibus eorumque alimentis atque incrementis generalique rerum nature ac necessitati ducatum prebens. Que cum ita sint conueniente equidē die a sole ad lunam: nocte a luna ad solem sumitur collectoque numero graduum orientiū totumque a principio orientis inceptum ac per gradus equales deductum partis locū signi: vt si quando ambo lunam in eodem puncto reperiuntur pars etiam in ipso orientis puncto consistat que quoniā lune est cuius quottidiana necessitas et vsus eadē et pars fortune appellatur. Se-

quitur aut secundaria vice omnino luminum virtutem ac proprietatem ad animam ⁊ corpus multa virtutem:formam:fortunam:dignitates:opes:sapientiã:intellectuz:cogitationes negocia:opera:rerumq₃ initia ducens. Obtinuit ergo pro tanta virtutis elegãtia vt ⁊ pars lune sit ⁊ oriens lune nec sine causa. Quotiens enim trãsacto hore diei per partes hore ipsius diei multiplicabũtur. Totaq₃ summa a loco lune deducatur aut in ipsum partis fortune locum aut certe in proximuz necesse est peruenire recta solis imitatione a cuius loco ea summa per locum climatis deducta ad orientis graduz peruenit. Igitur vt luna prima ⁊ vniuersaliter in omni negocio consulitur ita pars eius pre ceteris omnibus omni negocio accipitur. ¶ Pars solis inter solem ⁊ lunam sumitur. Cum enim nulla stellarum inequalitas quantum in ipis est appareat solumq₃ lune huiusmodi altero manifeste pateat ad hoc nec vlla aliarum in rerum effectu ⁊ generationibus pars lunaris virtuti potentie merito pars solis tanq̃ vniuersalis rerum patris die a cõiuge luna ad solem:nocte a sole ad lunam summi debuit summeq₃ orientis gradibus additis a principio orientis deductus numerus locum signi: hec est itaq₃ pars q̃ꝙ solis est cuius animi felicitas ⁊ amalgrab vocãt partem celati ꝙ est intrinseci bonum. Imitatur autem partem fortune per omnia magis tantum intrinsecus spectans quemadmodum ⁊ illa plus extrinsecam amplectitur. Erat enim conueniens: vt queãdmodum pars lune corporis accidentia designaret sic pars solis anime proprietates moderaretur vtraq₃ in ore parẽtum vtrũq₃ cõmunicans ea se ratione habentes: vt die quidem pars fortune ducatus virtute precedat nocte boni ad animam ⁊ corpus ad compaginem vtriusq₃ ad nature secreta rerum altitudinem vimq₃ absconditam: longeq₃ remotam cum summa diuinitatis speculatione ac legum obseruatiõe. Cum ad honores ⁊ gloriam atq₃ aurarum temperiem ducens has nõnulli cõmutant:ita vt eam que lune est soli attribuant que solis lune: sed ratio que exposita est obtinuit. ¶ Pars saturni pars more sumitur die a gradu saturni ad gradum partis lune: nocte econuerso adiectisq₃ orientis gradibꝰ a principio incipit ducit igitur mutationem saturni ad alteram rerum prouidentiam ⁊ memoriam ad segnitiam ⁊ desidiam ⁊ tenacitatem ad perditam decessa degradata laborem:inopiam:agriculturã:edificia: nauigia:maleficia:carceres:catenas:metum:senectam:motumq₃ mortis. ¶ Pars iouis pars mortalitatis sumitur die a parte solis ad locum iouis nocte conuerso adiectisq₃ orientis gradibus a principio inchoat ducit itaq₃ more iouis ad morum compositionem gratiam ⁊ honestatem:iustitiam:leges: honorem: dignitates:prudentiã:temperantiam:societatez:amicitiam:liberalitatem rerũq₃ finem. ¶ Pars martis pars strẽnuitatis sumitur die a marte ad partem lune nocte conuerso assumptisq₃ orientis gradibus a principio instituit ducit ergo lege. Martis ad animositatẽ:maliciam: acumen:securitatez: violentiam:iniquitatem:flagitia:crudelitatem: controuersias:pugnam: cedem: oẽq₃ genus mortis. acerbe. ¶ Pars veneris pars amoris sumitur die aper

te fortune ad partem celate de nocte conuerso adiectisq; orientis gradibus a principio incipit ducit etiaz more veneris ad voluptates: delicias: iocos: cantilenas: amicitiam: gratiam aptitudinem: ad omnem iocu͂ suaue dulce: omneq; venerij officij genus. ¶ Pars mercurij pars ingenij et memorie sumitur die aperte boni ad partem fortune nocte conuerso adiectisq; orie͂tis gradibus a principio incipit ducitq; more mercurij ad solertiam: intellectum: eloquentiam: de inceptiones mercaturam varia ingenia: omneq; studium et artificium ad hunc moduz. Partes stellarum hermes inueniendas tradidit quarum hi sunt generales ducatus singulares na͂q; prout incidunt iudiciorum tractatibus reliquimus hic vniuersaliter de omnibus adijcie͂tes: vt sint stellarum ducatus pro locis ac diuersis actionibus omni tempore variantur sic et partium ducatus locorumq; mutationes in ducatus discretionem magnopere seruari conuenit.

De partibus signorum. Capitulum quartum.

Sequitur vt deinceps ptes ordinemus: dicemus igitur sumendi singulas diuersorumq; dissonantiam in sumendo tum quid rectius sit postremo generales signo℞ ducatus premissis tum paucis que antea necessaria sunt. Sunt enim no͂nulli qui cum plures domicilij vnius partes inueniunt imperitie necessitate quadam insumendum discordent. Quapropter id ex animandi causa exponendum erat. Cu͂ ergo plures in hoc artificio minus perspicaces inuenia͂tur nos hermetem et persas plurimum sequamur que singulas ex huius ducibus in eodem naturaliter ducatu consentientibus sumunt qui cu͂ singula domicilia diuersis rebus varijsq; modis alios atq; alios ducatus prebere vident nulla͂ vnaz partem tante rerum diuersitati designande sufficere posse intellexeru͂t. Quapropter et singulis prout opus erat plures adinueneru͂t partes diuersa domiciliorum parcientes officia. Que cum generaliter qdem in ipsius domicilium designatione co͂municent: habent tamen speciales suas et proprietates: verbi gratia. Mors quidem genus: species vero naturalis acerba in natura expectata repentina hisq; similia: vnde mortis domicilio quandoque erant necessaria genere quidem co͂municantes: specierum vero distantia distantes: nec tamen singulis omniu͂ domiciliorum officijs sue cuiq; tribuuntur partes vt quantum cum specialis sit numerum: et iniciorum nulla tame͂ seorsum mr͂m pars nulla iniciorum tradita reperitur seu q; hic huiusmodi inter ea determinarunt coma vellent seu q; speciali certitudine non inuenta generali officio relinquere mallent. Cu͂ igitur has partes indagemus: singulariter quidem dare rationem longum esset; verum partim data partim studiosi ingenij relinquimus.

ORientis partium prima pars vite sumitur inter ♃ ⁊ ♄: ♄ enim ⁊ ♃ supremi stellarũ ac gra-
uissimi vt rerum statum firmant ⁊ producunt: humane qui
dem vite spacio magis accõmodi reperiunt: assump to oriẽ
te participe ꝙ vite preest: die quidem a ♃ ad ♄ nocte cõuer
so. Ducit igitur ad vitam corporisqꝫ statum ⁊ anime: ac sal-
ua quidem ad vite impendium corporis salutem anime gaudia spectat: cor
rupta contra. ¶ Secunda pars sustentationis atqꝫ firmamenti: quomodo
omne firmamentum ac stabilitas meliori fortioriqꝫ fortuna perficitur: nulla
vero pars ☉ ⁊ ☽ fortuna eque in anima corporisqꝫ natura potens quorũ
amica atqꝫ firma cõpages vite firmamentum est stabilitas: die quidẽ a par
te ☽ ad partem ☉ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit ♀ parti cogna
ta. Ducit autem ad nati formam ⁊ similitudinem partusqꝫ modum: salua q
dem forme decorem corporis integritatem ⁊ valitudinem statuꝫ decentem
habitudinem gratiosaꝫ: ceteraqꝫ id genus comoda pficit itineribus quoqꝫ
salubris ⁊ vtilis: corrupta contra: que si duci paterna acliuis reperitur for
mam nati ad patris eiusue generis similitudinẽ effingit: si materne ad ma-
tris eiusue cognationis exemplar. Quotiens itaqꝫ discernendum fuerit fir-
mumue maneat quodlibet an mutabile accepto primum oriẽte aut nati aut
anni siue questionis eam partẽ amplectemur: que si fuerit in respectu domi-
ni sui aut cum orientis domino aliorumue cardinũ pariter ⁊ accedens reꝫ
imperpetuum firmat remota contra. Sin autem vt accedens pariter infortu
nata: firmat quidem sed detrimento ⁊ noxe: si fortunata fortune ⁊ gaudio.
Sin autem vt remota simul ⁊ fortunata: mutabile quidem sed deinde for-
tunam consecutam infortunium si infortunata. ¶ Tertia sensus ⁊ rationis
quoniam ☿ sunt ingenium memoria discretio eloquentia sapientia. ♂ vero
acumen vigilantia leuitas: die quidem a ♀ ad ♂: nocte econuerso sumpta
ab oriente incipit. Ducit igitur vterqꝫ mutatione ad sensum discretionẽ elo-
quentiam ⁊ sapientiam siqꝫ vel ipsa vel dominus eius cum orientis domi
no fuerit pariter cum aliquo loci testimonio. ☿ forti respecta copiose ratio-
nis sumiqꝫ ingenij promissum est: si ♂ multi acuminis ⁊ perspicacitatis.

SEcundi partium prima opum ex opum ducibus sumi
tur: die noctuqꝫ a dño scdi ad gra. secundi inci-
pitqꝫ ab oriente. Ducit autẽ ad questus necessaria ⁊ victualia:
salua quidem fructuosa: corrupta cõtra. Non enim vsqꝫ ad di
uitiarum copias aspirat que primo ꝓ ducum sunt. ¶ Secũda
pars cambiendi die noctuqꝫ a ♄ ad ☿ sumpta ab oriente incipit: hec itaqꝫ
si ⁊ ipsa ⁊ dñs eius ad opum ducatum accesserint simul corrupti plurima
cambiendo disperdunt: salui contra. ¶ Tertia inueniẽdi die a ☿ ad ♀: no
cte conuerso sumpta ab oriente inchoat: ducit ad casuales inuentiones eo-
rum que decidunt siue obmiscuntur qui quam in via aliquoue id genus
suum loco. Si ergo potens fuerit simul cum solem vel lunam aut in eorum

amico respectu pariter in cardine querenti rem casu vel obliuione perditaȝ inueniendam tribuit. Nam id quoqȝ hoc modo statuta multarum inuẽtio num promissum.

Ertii partium pars prima fratrum: quoniã ♄ ꝛ ♃ primi stellarum: ꝛ continui atqȝ ♄ virtus retentiua. ♃ generatiua que duo primordia sunt omnis geniture. In omni vero generatione primi ꝛ cõtinui sunt fratres. Hermeti quidem eiusqȝ sequacibus die nocteqȝ a ♄ ad ♃ sumenda visa: sicqȝ ab oriente incipere: aliis nãqȝ potius a ☿ ad ♃ sed hermetis sententia grauior. Recte quidem cum eorꝫ vsqȝ adeo concepta sit fraterna societas: vt apud veteres licet interdum ♃ ♄ filius: nõnunq̃ tamen ꝛ fratres memorentur ambo celi parte geniti. Ducum igitur cuȝ domicilii sui domino ad status fraterni societates ꝛ amicitias negocia ꝛ amicitia que sunt dño suo signa multe prolis occuparit: multos ꝓmittit fratres: pauce pauca. Sic itaqȝ fratrum numero deprehendendo sumetur quantũ interest a parte vsqȝ ad domicilii dñm vel ꝯuerso per singula signa singulos numerando bipartito si interfuerit duplicato: quotqȝ interfluunt stelle per singula singulis anumeratis ¶ Secunda numerꝫ fratrum die noctuqȝ a ☿ ad ♄ ab oriente incipit hec itaqȝ cum premissa dñis suis inter signa multe pauceue prolis fratrum numerum discernunt. Numerus aũt per signa ꝛ stellas vel vsqȝ ad annos stellarum applicans: minores vel medios vel etiã maiores quibus etiam respicientes iuxta annorum suorum numeros adiiciunt. ¶ Tertia mortis fratrũ ꝛ sororũ die a ☉ ad gradũ .10. nocte conuerso sumpta ab oriente. Hec igitur vt mortem fratrum innuit: cum vel signorꝫ circuitum vel per gradum dictum quorum prima a dv vara ẜm fecit vocant vsqȝ fratris ducẽ vel sororis peruenit vel cõuerso hoc ad illum periculosum est.

Uarti partium prima pars partis: qm̃ ♄ antiquitas: ac masculina natura vnde patris ducacũ sortit: similiter qm̃ omnis nati vite cã pater est. ☉ autẽ vniuersalis animantiũ vite auctor: vnde ipse in patris ducatũ concessit. Die a ☉ ad ♄ nocte cõuerso sumpta ab oriente incipit. Et si ♄ sub radiis extiterit vice eius succedit ♃. Sunt qui cuȝ id accidit eam inter ♂ ꝛ ♃ colligũt: sed hermetis auctoritas grauior: quoniam nec ☉ id ducatũ prohibet ꝛ ♃ patris grauitati ♂ cognatior. Hec itaqȝ cum hospicii sui dño ad patris statũ fortunam ꝛ comoda spectat. Nã cum dño suo salua ac ꝓspera patris honorem ꝛ fortunas accumulãt in cõtra sicqȝ fortunati vitã producunt correpti decurtant. Hec etiã cum dño suo ipsi nato quoqȝ regni ꝛ potẽtie dux est. ¶ Secũda die mortis a ♄ ad ♃ nocte ꝯuerso sumpta ab oriente incipit: ducit ad causas ꝛ occasiões mortis patrũ Timenda qdem quotiens vel ipsam vel dñm eius anni patris cõsequẽtur aut eius ducem alteruter. ¶ Tertia auorꝫ die a dño ☉ ad ♄ nocte cõuerso

ab oriente inchoat. Qꝫ si ☉ interim ♌ graditur sumitur a primo ♌ ad ♄: si alterutrum ♄ domiciliorum a ☉ ad ♄ nec interest vtrūlibet. ♄ interim sub radijs fuerit aut extra. Hec ergo cum domino suo quotiens infortunia cōsequitur auorum noxam minatur cū fortunatis salubris ⁊ vtilis. ¶ Quarta pars genealogie sumitur die a ♄ ad ♂ nocte e conuerso: adiectisqꝫ ☿ de signo suo gradibus a principio inchoat. Hec itaqꝫ si cardinem tenet domino suo respecta aut ☉ saltim medijue celi domino ceterumue cardinum dominis amica figura natum celsa nobilitate clarisqꝫ natalibus p̄dicat: quantūqꝫ infra substiterit tantū degeneret. ¶ Quinta hereditatum hermetis die noctuqꝫ a ♄ ad ☽ sumpta ab oriente incipit. Hec cum domino suo salua ⁊ prospera amplitudine agri frugumqꝫ abundantiam promittit: aduersa contra. ¶ Sexta hereditatum persarum die a ☿ ad ♃ nocte conuerso ab oriente inchoans eiusdem iudicij. ¶ Septima agriculture die noctuqꝫ a ♀ ad ♄ sumpta ab oriente inchoat. prospera itaqꝫ ⁊ ipsa ⁊ dn̄is eius sementi atque insitionibus fructus multiplicat aduersa contra. ¶ Octaua pars finis rerū sumitur die noctuqꝫ a ♄ ad dominum coniunctionis vel oppositionis initiumqꝫ ab oriente sumit que si cum domino suo in signo directi ortus incidit vitam actusqꝫ nati ad beatū finem producit aduersi atqꝫ in signis obliquis cōtra. Si autem variātur vt hoc in hoc signorum genere ille in illo ad eundem ducatum ⁊ modū variant: vt tn̄ locus partis postremū obtineat.

QUinti partiū prima ps prolis sumit͛ vt Hermeti placet die a ♃ ad ♄ nocte ꝯuerso: sicqꝫ ab oriente deducta: quā hechil qdē die noctuqꝫ a ♃ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes qꝫ die parti vite: nocte pti fratrū cognata aptior sit. Hec itaqꝫ distinctim vtrū ne habiturus prolem sit quispiaꝫ sterilis futurus. Si enim pariter cuꝫ domino suo in signa fecunda inciderit prolē promittit: in sterilibus negat. Sic ⁊ numerum filiorū disterminat inter signa multe pauceue prolis hac discretione habita salua qdem datam prolem saluat: corrupta negat: ducit etiam ad statū prolis q̄qꝫ apud parentes obtinet gratiam. Sumpto deinde quantum interest a parte vsqꝫ ad eius dn̄m aut conuerso qꝫ intefuerunt signa tot partus narrabimus bipartitis tn̄ duplicatis singulisqꝫ per singulas stellas si que interfuerūt annumeratis. ¶ Secunda pars hore nati numerumqꝫ natorum: vt sexus discretionis: quoniā ♃ humor temperatus. ♂ vero calor voluptarius: omnisqꝫ generationis causa voluptas calorē humori temperans: die noctuqꝫ a ♂ ad ♃ sumpta ab oriente deducitur. Nec itaqꝫ post premissa discretionem numerum natorum metitur. Quotiens enim deinde ♃ liber ⁊ fortis hanc partem vel corpore vel radijs consequitur: partem restaurat que si in signum masculinum inciderit plures masculos edit: in femineo plures feminas. Si ergo ad fecundam prolem ducit: ⁊ ipsam ⁊ dn̄m eius consulemus: proqꝫ loci comoditate narrabimus: deinde partis annos minores vel medios vel etiam minores pariter ⁊ cum respicientium additamētis. ¶ Ter-

tia pars prolis mascule que quoniam ☽ infantia ♃ proles mascula sumitur: die noctuque ad ☽ ad ♃: incipitque ab oriente: hanc heckil a ☽ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes prout ♃ geniture que ♄ promptius est que cum domino suo prospera nato honores et divitias parat adversa contra. ¶ Quarta pars prolis feminee die noctuque a ☽ ad ♀ cum proles femina ab oriente inchoans: hanc herchil nocte convertit: obtinuit hermes prout utraque nocturna ☽ que die noctuque in ducatu fortior: que prospera natura adornans honesta connubia ditat: adversa contra: he due partes pro habitudine sua in fratrem et sororem ut alteri preferatur discernunt. ¶ Quinta pars sexum discernit aut nati aut nascituri aut cuiuslibet quesiti. Sumpta namque die a domino ☽ ad ☽ nocte e converso in signo masculino masculum: in femineo feminam iudicat.

Sexti partium prima incommoditatis corpore atque passionum: hermetis: quoniam omnis dolor superabundantium qualitatum est merito ab infortuniis inquiritur die a ♄ ad ♂: nocte converso ab oriente incipiens. Corrupta ergo et dominus eius multe passionis graviumque morborum causa est: salua salutis. ¶ Secunda pars egritudinis aliorum die noctuque a ☿ ad ♂ ad eadem: omnia ducens preter cronicas. ¶ Tertia pars servorum: quoniam omnis cursus ac servitia et subiectiones infirmarum stellarum sunt hermeti placet: ut die noctuque a ☿ ad ☽ sumatur sicque ab oriente incipiat: ita ut cum domino suo prospera servitiis copiosus questus consequendos promittit: adverso laborem inutilem et penam parte prospera domino adversus questus quidem: sed deinde penam: converso contra: hoc in signo multe prolis multam subiectionem et servitutem intendit in sterili raram hanc herchil nocte convertit et zedamfroch die a ☿: ad partem fortune nocte converso: legem hermes obtinuit. ¶ Quarta captivitatis die a domino ☉ ad ☉ nocte a domino ☽ ad lunam sumpta ab oriente inchoat: hec libera fortunatis iuncta: familiariter consistens captivitatem omnemque huiusmodi angustiam vitat: corrupta penis et cruciatibus involuit.

Septimi partium prima desponsationis viri: quoniam ♄ primatia ac natura mascula: ♀ feminea. Masculus vero prior femina. Hermes die nocte que a ♄ ad ♀ sumens ab oriente deducens. Hec itaque cum domino suo viri coniugia tractat. Salua quidem honestis et egregiis thalamis ditans: corrupta contra: quoniam ♃ fortis aut radios consequitur desponsationem constituit. ¶ Secunda vvelitis die noctuque a ☉ ad ♀ sumpta ab oriente incipit. Harum duarum prima pars qua viri feminas alliciunt. ¶ Tertia pars coitus viri similis. ¶ Huic similis est quarta pars adulterii atque fornicationis viri. Omnium igitur simplex hec via.

Libere siquidē ꝛ prospere suis queq₃ officijs vtiles ac salubres: aduerse cō-tra quinta ꝛ sexta que in cōnubio femine sumitur. Hermes primam que vi-ri cōnubio data est conuertens recte eiusdem etiam iudicia in huius sexum transfert. ❡ Septima eiusdē rei vvelitis die noctuq₃ a ☽ ad ♂ sumens ab oriente instituit quam ceteri per se nocte ꝯuertunt. ❡ Octaua ꝛ nona vve-lis harum duarum prima pars qua femine viros alliciunt. Secunda pars coitus femine similis eiusdem. ❡ Decima est pars adulterij atq₃ fornicatio-nis feminę: similiter ꝛ harum omniū simplex consilium. Nam salue quidez suis queq₃ officijs comode: aduerse contra. ❡ Undecima pars castitatis fe-mine die noctuq₃ a ☽ ad ♀ sumpta ab oriente inchoat que signo firmo re-peritur domino suo respecta: aut saltim fortunatis castam ac modestam pa-rit bipartito fortunata respecta ♀ quidem indulges incestam inde cohibet. In tropico fortunatis visa effreni ardore damnat: nisi quantū fortunate ca-stigant. Nam si pariter infortunijs eiusdem alienis incōtinentem edit ac for-san inuerecundam stortum. ❡ Duodecima pars cōiugij vtriusq₃ sexus su-mitur die noctuq₃ a ♀ ad gradum cardinis occidentis: incipitq₃ ab oriente que si infortunijs iuncta reperitur ꝛ respecta infausti federis omnium cuius dn̄o aduerse locato si pariter ♀ ♄ corrupta: aut sub radijs nunq̄ iungunt. ❡ Tertiadecima pars hore coniungendi die noctuq₃ a ☉ ad ☽ sumpta ab oriente inchoat: quā cum ♃ fortis corpore aut sub radijs consequitur cōiu-gij dies instituitur eis dico quibus natale fundamentum cōsistit. ❡ Quar-tadecima pars ingenij atq₃ studij componendi cōiugium: die noctuq₃ a ☉ ad ☽ sumpta a ♀ deducit que prospera id studium ad optatum finem per-ducit: aduersa contra. ❡ Quintadecima pars natorum die noctuq₃ a ♄ ad ♀ sumpta ab oriente incipit que cum dn̄o suo fortunata honestis clarisq₃ natis adornat: infelix cōtra. ❡ Sextadecima pars controuersie die a ♂ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Que si in oriente aut cū domi-no eius reperitur: aut in aliquo cardine natum litigiosum portendum: sicq₃ pariter corrupta litigijs damna ꝛ supplicia minatur. Si vero cum domino in oriente oratorio officio dignitates consecuturum.

Ctaui partium primam partem mortis: quoniā ☽ cor-porum cōditionem ducit: octaua mortem: ♄ ve-ro interitus: dolor angustia ꝛ luctus Hermes ex his tribus eliciens die noctuq₃ a ☽ ad gradū octaui sumptā adiectisq₃ ♄ gradibus a principijs eius signi instituit. Hecitaq₃ si ꝛ ip-sa ꝛ dn̄s eius corrupti sunt beniuolarū respectu mortez acer-bam minant: liberi v̄o mitez: hāc alij inter ♂ ꝛ ♄ legūt Hermes obtinuit. ❡ Scd̄a pars stelle necātis: qm̄ oriētis dn̄s animā ducit: ☽ corpus quo cō-pages vita est solutio interitus. die a dn̄o orientis ad ☽ nocte ꝯuerso ab ori-ente inchoat: huius dn̄m si ☽ sola respiciens signum sectorum mēbrorū oc-

cupat pariter corrupta necat: libera de memoriis truncat. ¶ Tertia pars anni metuendi die noctuq; a ♄ ad dominum coniunctionis aut oppositiōis sumpta ab oriente inchoat. Hec itaq; atq; dominus eius cum domino orientis corrupti natos frequentes morbos corporis lesiones opum damna minantur quā cum annus nati consequitur aut illa ad oriens eiusve dominum vel signorum circuitum vel per gradum ductum peruenit minarum effectum instaurat. ¶ Quarta pars loci metuendi die a ♄ ad ♂ nocte conuerso sumpta a ☿ signo incipit. Hec cū orientis domino infelix in eo signo ducatus sui officium tractat. Itaq; cum vel annus nati ab oriente ad eam partem applicat: aut conuerso pars ad oriens eiusve dominū vtrolibet applicationis genere peruenit crebris difficultatibus: hominē grauibusq; impedimentis inuoluit: huc si infortuna accedunt decrementi passionē: atq; supplicij mina ei presertim loco cum eius signi ducatus preest ¶ Quinta pars angustie die a ♄ ad ☿ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cum dño suo infelix: quotiens anno nati deprehenditur aut ipsa illum grauiter aduersat: nisi fortunate intercedant que si fortes fuerint deinde liberant. Hec si in natali cum oriētis domino reperitur omnem vitam infaustam deducit.

Noni partium prima pars itineris die noctuq; a domino noni ad gradum noni sumpta ab oriente inchoās nati itinera metitur itinerumq; negocia. ¶ Secūda pars negocij die a ♄ ad .15. gradum ♋: nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cum insignis aqueis nauigijs fecūdos parat questus: corrupta metu et periculis damnat in eo gradu cum ♄ reperitur ipse est orientis gradu vicem suscipit. ¶ Tertia pars religionis die a ☽ ad ☿ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Hec cū domino suo orientis domino iuncta dumtaxat libero vitam nati religionem et honestatem ornat: corrupta contra. ¶ Quarta pars prouidētie die a ♄ ad ☽ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Ducit autem assensum memoriam discretionem prouidentiam proprie ♄ orientali super terram sua recepta aut ☽ potenti amice respecta ¶ Quinta pars scientiarum: quoniam ♄ firmamentum et memoria ♃ prudentia et intellectus. Mercurij ingenium scripture et eloquentie recte ex his tribus sumitur die a saturno ad iouē nocte cōuerso: atq; a mercurij signo deducta ad alteram sapiētiam artificia variasq; scientias ducit magisque salua ducibus: his fortibus amice recepta. ¶ Sexta fame et hystoriarum die a sole ad iouem nocte conuersa sumpta ab. o. inchoat que in cardine mercurio aut veneri aut oriētis domino respecta: hystoriarum atq; rumorum capacitatē acuit memoriam firmat pronūciationem expedit. ¶ Septima rumorum inter verum et falsum discretionis die noctuque a mercurio ad lunam ab. o. inchoans que cum in cardine aut signo firmo seu directi ortus reperitur verum indicat minus aliter.

Ecimi partiū prima principatus ꝛ potētias nati quoniā sol lumen diurnū nati vite honori atq̄ potentie preest: luna vero nocturnum: secunda virtute solem sequens. Ex his atq̄ principatibus eorum sumitur die quidem a sole ad principatum nocte a luna ad eius principatū sicq̄ ad orientem deducitur: hec ergo si in summo aut cū stellis fortibus familiariter consistentibus reperitur nato principatū graueq̄ potentiam promittit. Qꝫ si die sol nocte luna principatus sui gradum occupauerit cum gradu oriente ducatum obtineret simul itaq̄ si familiariter cōstiterint suiq̄ officij participes honoris ꝛ potentie promissum. ¶ Secunda regis die a marte ad lunam nocte conuerso sumpta ab .o. inchoat hec cū domino salus orientis atq̄ decimi domini permixta aut regem magnum parat aut virum reginee auctoritatis ꝛ reuerentie. ¶ Tertia consilium regis atq̄ primatum curie: quoniam mercurius in dando ꝛ accipiēdo scripturis eloquentie ꝛ consilijs preest. Martis autē vis mine iniurie terror atq̄ tormenta die a mercurio ad martem nocte conuerso sumpta ab .o. inchoat prospera igitur ꝛ dominus eius ꝛ ipsa cum orientis domino nato eiusmodi officia atq̄ dignitates offerunt. ¶ Quarta regis ꝛ facultatū atq̄ victorie ei⁹ die a sole ad saturnum nocte conuerso sumpta ab .o. inchoat. Qꝫ scilicet sub radijs fit iupiter vicē suscipit hec quoq̄ nato regi honor ꝛ dux est magisq̄ duci domino permixta atq̄ orientis in eius signo si pariter oriētis domino testimonium fuerit cuncta optata demū consequenda promittit. ¶ Quinta subite exaltationis die a saturno ad partem fortune nocte conuerso ab .o. inchoat que si tā orienti q̄ fortunatis accōmoda existerit natum subito eleuat. ¶ Sexta auctoritatis magniq̄ nominis die noctuq̄ a mercurio ad solem ab .o. inchoans his graui auctoritate ꝛ amplitudine natum predicat. Qꝫ si cum stella .10. participe reperitur diuitias amplamq̄ potentiam machinat. ¶ Septima curie regis ꝛ militie die a marte ad saturnum nocte ꝯuerso sumpta ab .o. incipit si cum domino suo orientis domino miscetur natum curie regis inserit. ¶ Octaua regis atq̄ operis nati quoniam saturni labor lune officia die noctuq̄ a saturno ad lunam sumpta ab .o. incipit que ꝓspera cū domino suo regnum ꝛ potentiā parat sicq̄ pariter in geminis aut virgine egregia opera celsaq̄ artificia. ¶ Nona mercature aut manualis operis die a mercurio ad venerem nocte conuerso ab .o. inchoat ducit igitur cum domino suo ad artificium officia pulchrior natiq̄ operis vt sunt artificia ꝛ id genus cum lanifica pretiosa vestiumq̄ ꝛ ornamentorum apparatus his similia. Tum etiam gemmarum ꝛ specierum diuersorumq̄ genera mercatura. Qꝫ cum domino suo orientis dn̄o permixta subtili manuū aptitudini questus ꝛ honores promittit. ¶ Decima mercature iuxta alios persas aperte solis ad partem lune nocte conuerso ab .o. inchoat hec cū premissa in respectu mercurij cum receptione natum mercature officio additum sicq̄ pariter prospere mercaturis copiosos questus aduerse cōtra. ¶ Undecimi ineuitabilis operis die a sole ad Iouē nocte ab .o. inchoat que orientis domino per

mixta nato necessitati operando imponit atq3 in patientem ocii animi. Sic igitur prospera questus aduersa damna parat.

Vndecimi partium. ¶ Prima pars iudiciarum potestatis et quoniam partes luminum originis sue ratioi ceteris omnibus virtute preeminent recte die a parte fortune ad partez boni nocte conuerso sumpta ab.o. inchoat: hec cum fortunatis in loco suo recepta magisq3 in 10. aut. 11. infortuniis auersis nato perpetue fortune diuiciarum et honoris fundamentuz. ¶ Secunda gratie atq3 honoris recte vt prima atq3 ex eisdem luminum partibus sumpta si cum fortunatis aut in earũ domiciliis seu principatu siue trigeno reperitur natum amabilem et dilectuz multa replet gratum infortuniis vero eisdem ex partibus odiosuz. ¶ Tercia reuerentie et auctoritatis die aperte fortune ad solem nocte conuerso sumpta ab.o. inchoat que si soli atq3 ioui recepta aut ceteris fortunatis pariter et domino orientis amice respicientius natum summa reuerentia et auctoritate tam coram principibus q̃ pro populo predicit de quibus quantuz defuerit tantum infra subsistet. ¶ Quarta deliberationis die a parte fortune ad iouem nocte conuerso sumpta ab.o. inchoat que cum orientis domino aut in eius respectu salua natum rationabili deliberatione in rerum dispositione ad summam auctoritatem et honorem effert potiusq3 fortunatis respecta: infortuniis vero sine orientis domino contra. ¶ Quinta voluptatum et delitiarum die a parte fortune ad partem futurorum nec cõuerso ab oriente incipit quam si locus saluus tenet consecuturum desideria et separaturum sed aduersos subcubiturum tradit. ¶ Sexta spei die a saturno ad venerem nocte cõuerso sumpta ab oriente inchoat hec cum domino suo felix in loco suo prospero omnem spem producit aduersa contra. ¶ Septima amicitie quoniam omne frequens officiũ presertim lune et mercurii q3 inter amicos plurimum variatur die noctuq3 a luna ad mercuriuz sumpta ab.o. inchoat hec cum domino suo et re et loco salua pariter in signis tropicis q̃ plurimos sociat amicos. Sicq3 pariter et ipsa et dominus eius felices his amicitiis non solum honestatem verum amplissimas etiam vtilitates pollicetur sicq3 deinde simul et recepti eas amicitias et societates internis perpetuis beniuolentie vinculis. ¶ Octaua necessitatis die noctuq3 a parte celati ad mercuriuz ab.o. inchoans ducit ad mutuam amicorum ac sociorum beniuolentiam ac charitatem huius atq3 orientis domini alter in alterius exitio aut casu siue in signis inimicis nato grauem penuriam ac difficilem egestatem minuat. ¶ Nona habitudinis die noctuq3 a luna ad mercuriuz ab.o inchoans hec cum domino suo partim fortune orientisq3 domino permixta natum opuz abundantia ac deliciarum affluentia beat. ¶ Decima ingenuitas animi et libertatis die a mercurio ad solem nocte conuerso ab.o. inchoans que si fortunatis iuncta aut respecta maximeq3 ioui aut soli amice ligata reperitur et ipsa et dominus eius insignis ingenuis egregium natuz ingenio nobili ani

mo celsa amplaqꝫ ingenuitate ꝑdita: infortunijs impedita cōtra. ¶ Undecima gratie ⁊ familiaritatis die a ioue ad venerem nocte conuerso ab.o.inchoans hec cum domino suo fortunatis maximeqꝫ ioui cuncta vel respecta natū amabilem ⁊ in omni officio gratiosuꝫ reddit: infortunijs retenta ꝯtra.

Uodecimi partium. Prima pars inimicorum iuxta quosdam die noctuqꝫ a saturno ad martem sumpta ab.o.inchoat. Secunda pars inimicorum ſm Hermetem die noctuqꝫ a domino domus inimicorum in gradum domus inimicorum ab oriente inchoans he due in tetragono aut oppositione dominorum suorum aut domini orietis nato plurimos irritant inimicos. Tertia laboris ⁊ pene die noctuqꝫ a parte celati ad partem fortune natum grauibus ⁊ inutilibus damnat laboribus.

Unc ea que extra stellarum atqꝫ domiciliorum ordinem seorsum necessitate quadam adhibite tractantur exequi ordo postulat. E quibus prima pars balhileg cuius inuentioni primum discriminari conuenit vtrum coniunctionem an oppositionem natus consequatur. Quo facto vtralibet precesserit ab eius gradu atqꝫ puncto vsqꝫ ad gradum ⁊ punctum lune sumpta adiectis orientis gradibus a principio inchoabit hec igitur ⁊ ipsa balhaileg per gradum ductum ⁊ per signorum circuitum producetur. Sicqꝫ vt ad vtramlibet stellaruꝫ applicant ex natura ⁊ effectu afficitur aput infortunia quideꝫ difficultatibus atqꝫ īcommodis vnde nōnullis ex eis que artificio operam dabant cum hac ignorata diuerso ꝑ inuita per diuersos terminos casuum ideo plerūqꝫ constaret: nec tamen ceteris circumspectis singulorum causam reprehenderent: hanc tandem aduerterunt sicqꝫ per ordinem perducentes vsitatis ceterarū experimentis huic proximā post balhileg per motus ac spei loca ⁊ tempora auctoritatem intellexerunt. ¶ Secunda corrupti ac morbidi corporis die a parte fortune ad martem nocte conuerso sumpta ab or incipit hec cum orientis domino si albibetu aut in signo humido natum grosse habitudinis ac morbidum edit. Si vero preter orientis dominum cum marte aut mercurio tenere habitudinis: nec minus corrumpitur. ¶ Tertia militie die a saturno ad lunam nocte cōuerso sumpta ab.o.inchoat quod parti regis particqꝫ operis nati ac sensus ⁊ prouidentie conueniens esset hec in exagono martis aut iouis aut infortuniorum domicilijs fortibus recepta natum feritate graui belli causam indicat. ¶ Quarta audacie in die a domino ascendentis in ☽ nocte conuerso ab oriente inchoat: hec si in aspectu ♂ vel ♃ fuerit animositatem audaciāqꝫ tribuet. ¶ Quinta fraudis doli astutie omniumqꝫ id genus mercurialium virtutum que quoniam anime sunt parsqꝫ celati pre ceteris ad animam faciens sumitur die a mercurio ad partem celati nocte cōuerso sicqꝫ ab.o.inchoat hec orientis domino permixta natuꝫ eiusmodi virtutibus instituit. Itaqꝫ

prospera quidem cōmoda, aduersa contra. ¶ Sexta loci negocij quoniam in omni negotio plurimum infortunata metiuntur. Mercurio autē in dominij negotio participatio ex his tribus sumitur die noctuq; a saturno ad martem sicq; a mercurio inchoat. Que si die marte nocte saturno libera reperitur negocij prouentum indicat & effectum contra corrupta. Adhibetur principaliter atq; singulariter eis negocijs quorum genus indiscretum nomenq; ignotum vt fit in tacitis questionibus: nam incertis suis eiusq; ducibus participat. ¶ Septima necessitatis & obstaculi iuxta egyptios die noctuq; a marte ad gradum partis fratrum ab .o. inchoans. ¶ Octaua iuxta persas die noctuq; a parte amoris ad mercuriū he due cū infortunijs proprie cum saturno pariterq; vel ipso vel domino eius orientis domino permixto natū in negotijs suis inuoluerit atq; impediunt grauibusq; passionibus vacuo labore damnosisq; decrementis afficiunt. ¶ Nona remunerationis die a marte ad solē nocte conuerso ab .o. incipiens hec in cardine aut accedenti cum orientis domino natum dapsilem multeq; remunerationis predicat aliter in gratum. ¶ Decima veracis operis die a mercurio ad martem nocte conuerso sumpta ab .o. inchoalis hec accedens & prospera natū in omni actu suo fidelem rectum veracem ipsiq; omnia recte prouentura iudicat accedens autem & aduersa recte prouentura sed damnose. remota vō vel in signo mobili nec etiam explicaturum aliquid omni igitur sua eiusq; officia & ducatus per diuersos tractatus in genečia annalibus questiōibus operum atq; negotiorum institutionibus prout incidunt diuersi auctores exequentur: nec enim vniuersos ducatus omnium vnum aliquid volumen continet. Quapropter & nos generales tantum hic. Nam singulas locorū & constellationū varietas indicat nec intantū vsq; a ratiōe theorice digredi fas erat excepto quantum restat quod vt locus exigit expeditum. Non longe ab hinc tractatus finem concludet. Hic Albumasar vt pluriq; faciunt seu multitudinis causa seu vt minus diligentibus satis faciat omnium partium numerum a primordio reiterans omnium inuentionē ternamq; originem denuo instaurat. Quod ne nimia beniuolentia nimiam pararet prolixitatem. Nos tāꝙ nil faciens transeundum duximus: cum nil quippe alius nec aliter ꝙ dictum est oportet. Nam si minus iudicatur exemplari in singula sua lecto industrie concessuꝝ oppinor. Quapp ad sequentia trāseam⁹.

¶ De conuentu partium.

His itaq; dispositis de conuentu partium exponendū aliquod videtur duobus enim modis accidit plerasq; in eisdem conuenire locis: aut ex eo ꝙ eodē modo atq; ex eisdē principijs summūtur: aut ꝙ licet diuersa habeant principia eiusdem tamen numeri atq; termini in eadem incidunt loca atq; he quidem locis cōmunicent proprios tamen non relinquunt ducatus. Verbi grā: pars veneris parsq; vite

in idem punctum incidunt:huic si venus testatur in parte vite ad membrorum perfectionem corporis salutē ⁊ fortunā in propriaue parte ad amorē delicias ⁊ voluptatem spectat atq; in hunc modum.

De ducibus partium.

Nunc duces partiū generales sequemur. Nā spēales pro quarumcūq; dignitatū quib9 incidunt officio in eis libris quibus artificium instituitur altius indagamur. Primum itaq; signo partis circuliq; loco notato consequenter ꝓspiciendū est singulariue ducatu fruat̄ an plurali habere nāq; potest duces post vnū duos vel tres nō plures vnū qdem vt pars itineris cū domicilio itineris incidit ipsum tamen eius signi dñm sicq; per cetera duos cum alibi alterꝫ.s.itineris dominū alterꝫ signi cui incidit:habet aūt ⁊ alter duos cuz inter duos sumpta in alterutrius domicilium incidit quorꝫ prior dñs eius. Nam extra utriusq; domicilia vsq; ad tres peruenit duos scilicet inter quos sumitur tertiumq; dñm eius partis igitur virtus integra est cū eamus vnum sequitur ducē ipsius respectu iuuat. Ea vero que duos aut vtriusq; aut eius saltem cuius domicilium possidet. Nam ea que tres aut omniū aut saltem plurimū ⁊ fortiorū. Non tamen eque virtutis vt vterq; vel omnibus respecta sed ꝓximi. Quibus quantuz defuerit tante debilior qd̄ vt respiciūt si aut in casu suo fuerint aut retrogradi:hisq; similibus impediti partis ducatū debilitant infectūq; relinquunt. Respectus itaq; si amicus est optata libere spondet. Inimicus vero rei dono passiones miscet accedunt ⁊ stelle naturaliter ad partium ducatuz spectantes:vt parti operum,si dñi sui respectus defuerit accedet iupiter parti desposationis venus:seruitij mercurius:sicq; per cetera. Qꝫ si respiciunt dūtaxat fortunati ⁊ recepti atq; in cardine partis effectum parant licet nec dum integre neq; id si nō alienū amminiculo hominis quidem nondū in aliqua sua dignitate sint:ignoti vero si extra. Si vero aut infelices aut incorrupti sint aut nō recepti aut remoti rez quidem similant nec tamē perficiunt. Igit impediens si saturnus est ideoq; retrogradus inimicos impedimēto ꝓtendit:mars ꝯtrouersias:mercurius infelix mercaturā aut scripta:luna aliquos rumores:venus mulierum genus:sol iura principiū:iupiter iudiciuz vel legem:caput vō de magnatibus aliqd̄:cauda de vulgo.

De eorum inuicem inuentione.

Postremo inter hos oēs hos duces aliorūz ex alijs loca deprehendēda. Est.n.oino quaterna oium ꝑtium substātiū post est dux a quo numeri sumit initiū:secundus ad quem:tertius est locus a quo:quartus est in quē incidit:Sunt igit oēs hij ea adinuicē cōstituti viribus determinatis duoq; ducibus. Si forte oriētis gradus ignoratur sumet quātum autem est a tertio ad quartū a secundo duce contrario

deducetur. Unde ad primi locum puenire necesse est. Cuz aut ex tribus aliis scdm insequmur sumet item quatum interest a tertio duce ad quartum deductumqꝫ a primo p ordine ad secudi gradu puenit. Exepli causa: sole primo duce. 18. gradus arietis tenete luna. Scdo. 20. leonis. Tertio geminis orientis gradu. 15. Quarto ptis fortune loco in. 18. libre gradu. Itaqꝫ si ex reliqs orietis gradu investigamus sumimus a sole ad lunaz fiuntqꝫ. 123. gradus. Totum igit a gradu ptis ꝯtra signoꝝ ordine deducimus: unde in. 15. geminoꝝ puenire necesse sit. Si vo ex reliqs sole legim⁹ ab orietis gradu ad ptis locum fiuntqꝫ. 123. gradus qd a gradu lune ꝯtra ordinez deducti ad. 17. arietis gradum pueniunt. Nam si luna ex reliqs indagamur sumimus item ab orientis gradu ad partis locu fiuntqꝫ. 123. gradus. Totuz igit a gradu solis per ordinem deductum ad. 20. leonis gradum peruenit.

¶ Opus itroductoꝝ i astronomia Albumasaris abalachi explicit felicit. Venetijs: mandato & expensis Melchionis Sessa: Per Jacobum pentium Leucensez. Anno dni. 1506. Die. 5. Septembris. Regnante inclyto domino Leonardo Lauredano Venetiarum Principe.

¶ Registrum.

a b c d e f g h

Omnes sunt quaterni.